

تازگی پانا - تازگی دیکنا -

تاشت بروزن پانگ بمعنی سپیایه است و آن

تازگی رفتن مصدر اصطلاحی - صاحب آصفی

ستونی باشد از گچ و سنگ سازند و بر بالای آن

ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که بمعنی

پایه های طاق گذارند و باین معنی باز ای فارسی

تازگی پیداشدن است (منطقی ۳۵) شنیدم رسن

و رای قرشت هم آمده صاحب رشیدی صراحت

یسته سومی دار پو پرو تازگی رفته چون نو بهار

کند که بکاف عجم است صاحب جامع این قدر

(ارو) تازگی پیدا هونا -

صراحت فرید کند که پایه نئی رود خانه و سپیایه

تازگی شدن استعمال - صاحب آصفی ذکر

خان آرزو در سراج می فرماید که بعضی به برای بزرگی

این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کن که (۱۱) هم نوشته اند و اول اقوی مؤلف عرض کند که تا تازگی

معنی تازگی پیداشدن است معنی مباد که بصله

در و تبه و را این معنی پیدای شود و بصله آن زبان است و این مبدل آن چنانکه زنده و زنده و مرده

معنی (۲) تازگی زائل شدن افغانی شیرازی

تازگی که شد ز می آن سخ همچو لاله را پو تازگی

اشاره این همه در اینجا کرده ایم و قید پایه یعنی ستون سلطنت

بیک نفس داغ هزار ساله را پو (ارو) (۱۱) مثل پای پیل که از ابتدا تا انتها یک جور کلفتگی داشت

زیر سقف خانه پا و زیر سقف پل با پرووی سازه

تازگی پیدا هونا - (۲) تازگی جاتی رهنا -

تازنگ بقول برهان و جهانگیری و ناصری بفتح (ارو) دیگر تازنگ -

تازنگ بقول برهان و ناصری و جامع بفتح ثبات (۱۱) بمعنی نوباشد که تعقیب گفته است و حادث هم که

مقابل قدیم است (۲) ضد پزمرده هم بهار گوید که ترجمه طری و جدید و بدیع بهر آمده بدیع معنی

تازنگ بقول برهان و ناصری و جامع بفتح ثبات (۱۱) بمعنی نوباشد که تعقیب گفته است و حادث هم که

مقابل قدیم است (۲) ضد پزمرده هم بهار گوید که ترجمه طری و جدید و بدیع بهر آمده بدیع معنی

تازنگ بقول برهان و ناصری و جامع بفتح ثبات (۱۱) بمعنی نوباشد که تعقیب گفته است و حادث هم که

مقابل قدیم است (۲) ضد پزمرده هم بهار گوید که ترجمه طری و جدید و بدیع بهر آمده بدیع معنی

تازنگ بقول برهان و ناصری و جامع بفتح ثبات (۱۱) بمعنی نوباشد که تعقیب گفته است و حادث هم که

مقابل قدیم است (۲) ضد پزمرده هم بهار گوید که ترجمه طری و جدید و بدیع بهر آمده بدیع معنی

تازنگ بقول برهان و ناصری و جامع بفتح ثبات (۱۱) بمعنی نوباشد که تعقیب گفته است و حادث هم که

کہ یکی از علمای معاصر عجم است بر معنی اول قانع صاحب سفرنگ بشرح سی و چارمی فقرہ (نامہ شست و خستور
 ہتمورس) می فرماید کہ تازگان جمع تازہ کہ حادث باشد (ظہوری ۵) تازہ ام در خدمت بت اعتقاد
 نیستیم پس مندل و پیشانی اسلام من الصاف نیست، مؤلف عرض کند کہ معنی دوم حقیقی است و معنی اول
 مجاز آن و استعمال مرکب این در ملحقات می آید (ارو ۱۰) تازہ بقول آصفیہ (۱۱) جدید نیما (۲۱) بہار
 سرسبز پڑمردہ کا مقابل۔

تازہ بر آمدن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این ایام است چو گلی کہ تازہ بود تا بخر داغ من است چو	
کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ نو بر آمدن (ارو ۱۰) تازہ ہونا (۱۱) نیما ہونا (۲۱) تر و تازہ و دمیدن چیزی موافق قیاس (کال اصفہانی ۵) اور شگفتہ ہونا۔	
سبزہ خط تو چون تازہ و تر بر نیاید چو تاکہ آبشخورش از تازہ بہار استعمال۔ بہار ذکر این کردہ از معنی	
چاہ زرخندان باشد چو مخفی مباد کہ از زمین سندان تازہ ساکت مؤلف عرض کند کہ یعنی نو بہار است یعنی	
و تر بر آمدن) ہم پیدا است (ارو ۱۰) نیاید ہونا آغاز بہار (سعدی ۵) تازہ بہار تو کون ز روشد	
نکلنا۔ آگنا جیسے اس مقام پر پہلہ درخت نیما کو دیگر منہ کاتش با سرد شد چو (ارو ۱۰) نو بہار	
استعمال ہے۔	

تازہ بودین استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این رت کا شروع۔ آغاز بہار (منہ ۵) اسے ابر نو بہار	
کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ (۱۱) نو بودین دے دگہ برس برس پو میں آپسی مر رہی ہون پیا	
و ۲۱ بحالت تازگی و سرسبز و شاداب و شگفتہ بودین ترس ترس چو	
است (شاپور ظہرانی ۵) ایسی کہ تر نہ شد از می لب تازہ پرواز اصطلاح۔ صاحب آصفی ذیل تازہ	

پیریدن) سندی کہ از عرفی پیش کرده از ان تازه پوزان است یعنی چاکری کہ در قریب زمان خدمت اختیار
 پیدا است و او از معنی ساکت مؤلف عرض کند کرده۔ نو ملازم (طغراس) بہار آمد و آن سلیمان
 کہ معنی نو پرواز است معنی کسی کہ آغاز پرواز کرده اساس پکرو دیوزر و خزان در ہراس پکرو
 (ع) عرفی گیتی از خلد آمد کہ باز گرد و پغافل کہ تحت روان جاب پکرو پیر او گل۔ تازہ خدمت
 تازہ پرواز گم ساز و آشیان را پکرو (ار دو) نو پرواز چو آب پکرو (ار دو) نو ملازم۔ بقول آصفیہ۔ ہم
 تازہ پرواز۔ بقاعدہ فارسی کہہ سکتے ہیں وہ شخص مذکر۔ نیا نوکر۔ رنگروٹ۔
 جس نے پرواز کا آغاز کیا ہو۔
تازہ جوان اصطلاح۔ بہار ذکر این کرده از ساکت مؤلف عرض کند کہ خط نو دارندہ و کسی کہ
 معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ جوانی کہ شباب اور اخط آغاز شدہ باشد (صائب) دارد
 او آغاز شدہ مرادف نوجوان (صائب) چہرہ ز النفعال رخ تازہ خط او پکرو پیرین ز جو ہر خود
 نو خط آن تازہ جوان را در یاب پکرو زیر ابر سبک خار آئینہ پکرو (ار دو) نو خط بقول آصفیہ۔ مذکر
 آن برق عمان را در یاب پکرو (ار دو) نوجوان جوان نوحاستہ جس کی مسین بھیکتی ہوں۔ وہ گبر
 بقول آصفیہ۔ فارسی۔ اسم مذکر۔ گبرو۔ نوخیز۔ نو جس کی ڈاڑھی نکلتی آتی ہو۔
 عمر۔ چھا۔ (مجرع) بچے اغیار کی نظر لگے تازہ داشتن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این
 چشم بدور نوجوان ہو تم پکرو
تازہ خدمت اصطلاح۔ بہار ذکر این کرده ترو تازگی داشتن (منفید یعنی) ہمچو ز گس
 از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ معنی نو خدمت تازہ دار و رنگ مخموری مرا پکرو می کشم افسردگی

ہرگز خمار آفر شو و پ (اردو) ترو تازہ رکنا۔ کسی فکر کا بار نہ پڑا ہو (ب) تازہ دماغی۔ مؤنث۔

تازہ دم اصطلاح۔ بقول فدائی کہ یکی از علما و انانی خوشحالی کے معنوں میں بقاعدہ فارسی اردو معاصر عجم است آن مردان و جانوران سواری میں کچھ کہتے ہیں۔

بارکش را گویند کہ از بیماری و یافتن آسایشگی **تازہ دوختہ** استعمال۔ بہار ذکر این کردہ از

مذاشتہ باشند و دم شان تازہ باشد مؤلف عرض معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ اسم مفعول است

کند کہ اسم فاعل ترکیبی است کسی کہ از محنت خستہ صفت لباسی یا زخمی و امثال آن کہ در قرب زمان

نباشد و قوت او تازہ بود (اردو) تازہ دم آن را دوختہ باشند (عرفی سے) چون زخم تازہ دوختہ

بقول آصفیہ۔ فارسی۔ زیقوت مستعد۔ چست از خون لبالبم پو اسی و اسی گر شکوہ شود آشنا لبم پو

توانا۔ تکان اتر اہوا۔ (اردو) نیاسیا ہوا جیسے پچھ لباس تو نیاسیا ہوا

الف) تازہ دماغ اصطلاح۔ بہار ذکر الف تازہ دیدار اصطلاح۔ بقول انند۔ اسم محبوب

ب) تازہ دماغی کردہ از معنی ساکت و است مؤلف عرض کند کہ ما این کنایہ را لطیف

صاحب بحر ذکر ب کردہ می فرماید کہ و انانی و خوشحالی و انیم و شتاق سند استعمال می باشیم۔ معاصرین عجم

است مؤلف عرض کند کہ الف اسم فاعل ترکیبی بر زبان نداشتند (اردو) معشوق۔ مذکر۔

است یعنی کسی کہ دماغش تازہ و تعجب نازد و **تازہ رخسار** اصطلاح۔ بہار ذکر این کردہ از

ب) زیادت یامی مصدری کنایہ باشد از معنی معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ کنایہ از معشوق

بالا۔ موافق قیاس (اردو) الف تازہ دماغ اسم فاعل ترکیبی است (صائب سے) بر سر زانو

مذکر۔ اس شخص کو کہہ سکتے ہیں جس کے دماغ پر بچپن غرتش جامی دہند پ تازہ رخساران بچشم

پاک بین آئینہ راہ (ارو) تازہ رخسار بقاعلمی و اندک (ارو) تازہ رو اور شگفتہ رو ^{عده}
 فارسی معشوق کو کہہ سکتے ہیں۔ مذکر۔
 فارسی کہہ سکتے ہیں۔
 تازہ رس اصطلاح بہار ذکر این کردہ از معنی تازہ روئی اصطلاح بمعنی شگفتہ روئی
 ساکت مؤلف عرض کند کہ بمعنی نورس است۔ است مقابل پڑمردہ روئی مؤلف عرض کند کہ
 یعنی نورسیدہ کہ بصفت میوہ و گل استعمال است مراد موافق قیاس (ظہوری سے) نازم تازہ روئی
 از تر و تازہ (ظہوری سے) باغ درون از موسم پڑمردہ خاطر ان پر سرسبزی بہار جہان از خزان
 نفس پر اثر دست بند و گل تازہ رس پر (ارو) (ارو) تازہ روئی بیوث شگفتہ روئی
 نورس بقول آصفیہ فارسی نورسیدہ میوہ تازہ تازہ زور اصطلاح بقول بہار آنکہ قوت
 نیایکا ہوا چل مؤلف عرض کرتا ہے کہ ترجمہ میں آچکا بہ کمال داشتہ باشد (ظہوری سے) بوضفش معانی
 تسامح ہے اس کو میوے سے تخصیص نہیں بصفت ہمہ تازہ زور پر جلوریز آئندہ از راہ دور
 گل میں بھی اس کا استعمال کر سکتے ہیں اور گل نورس (ولہ سے) گریہ تازہ زور در کار است کہ ناں
 گل نو شگفتہ کے معنوں میں ہے۔
 تازہ رو اصطلاح بہار ذکر این کردہ از معنی تازہ روئی اصطلاح بمعنی شگفتہ روئی
 ساکت مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است بہ تعبیر رسیدہ و موافق قیاس اسم فاعل ترکیبی
 مقابل پڑمردہ رو و مرادف شگفتہ رو کہ تازگی از است (میرزا رضی دانش سے) سیاہ تازہ زور
 رخس عیان باشد (سائب سے) زمین خشک تازہ زور چو بیرون از کین آید پشگاہت گو کہ ناپشت
 رور از ہوا گیرد پشگاہت کو و قدر دیدہ غمناک نصف مژگان نگہ دارد (ارو) تازہ زور

<p>اس شخص کو کہہ سکتے ہیں جو تہکا ہو۔ زور دار۔ است (ارو) (۱۱) حالی سکہ۔ نیاسکہ جو پادشاہ تازہ دم۔</p>	<p>تازہ دم۔</p>
<p>حالی کے زمانے میں راج پوہا ہو (۲) نوخیز مستوح</p>	<p>تازہ ساختن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر تازہ شدن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این</p>
<p>این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ معنی کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ لازم</p>	<p>حقیقی تازہ دم کردن است بہ معنی معانی تازہ۔ تازہ کردن و ساختن است شامل بر معنی معانی تازہ</p>
<p>چون نسازد و عندیہ آمل است (ارو) پوہرم باقیان گل اندام تازہ شد پوہ صاحب عز</p>	<p>(طالب آملی) طالب آملین ترغم تازہ ساخت (فتانی) آمل بہار و دل بہمی و جام تازہ شد</p>
<p>تازہ کرنا۔ بشرح ششمی فقرہ (نامہ شت ساسان نخست) تازہ</p>	<p>چون نسازد و عندیہ آمل است (ارو) پوہرم باقیان گل اندام تازہ شد پوہ صاحب عز</p>
<p>تازہ سکہ استعمال بقول بہار و بگرد (۱۱) زبکہ شدہ را کہ شتوق از ہمین مصدر است یعنی مستجد و</p>	<p>تازہ کرنا۔ بشرح ششمی فقرہ (نامہ شت ساسان نخست) تازہ</p>
<p>بہ تازگی سکہ زدہ باشند و در ہندوستان آن اور نو یعنی حادث نوشتہ و بشرح بست و نہمی فقرہ (نامہ</p>	<p>تازہ سکہ استعمال بقول بہار و بگرد (۱۱) زبکہ شدہ را کہ شتوق از ہمین مصدر است یعنی مستجد و</p>
<p>حالی گویند۔ خان آند و در چراغ ہدایت ہم ذکر این سوم شت شای کلیو) جمع آن تازہ شد ہا را بمعنی</p>	<p>بہ تازگی سکہ زدہ باشند و در ہندوستان آن اور نو یعنی حادث نوشتہ و بشرح بست و نہمی فقرہ (نامہ</p>
<p>کردہ (وحید) ہزار بوسہ از و تازہ سکہ حوادث آوردہ ہمانا این فارسی قدیم است۔</p>	<p>حالی گویند۔ خان آند و در چراغ ہدایت ہم ذکر این سوم شت شای کلیو) جمع آن تازہ شد ہا را بمعنی</p>
<p>می خواہم پوہا کہ نیت بخاطر گدای خط تراہ (ارو) تازہ ہونا دیکھو تازہ کے کل معنی۔</p>	<p>کردہ (وحید) ہزار بوسہ از و تازہ سکہ حوادث آوردہ ہمانا این فارسی قدیم است۔</p>
<p>سکہ) سد بوسہ نقد تازہ سکہ پوہا ہم زب تووم (۱) تازہ شدہ صراحت این بذیل تازہ شدن</p>	<p>می خواہم پوہا کہ نیت بخاطر گدای خط تراہ (ارو) تازہ ہونا دیکھو تازہ کے کل معنی۔</p>
<p>کردن پوہ مؤلف عرض کند کہ تازہ سکہ یعنی چھٹی (۲) تازہ شد ہا مذکور (۲) جمع (۱) باشند</p>	<p>سکہ) سد بوسہ نقد تازہ سکہ پوہا ہم زب تووم (۱) تازہ شدہ صراحت این بذیل تازہ شدن</p>
<p>سکہ کہ بعد پادشاہ حال زبند (۲) استعارہ (ارو) دیکھو تازہ شدن جس پر این دو نو</p>	<p>کردن پوہ مؤلف عرض کند کہ تازہ سکہ یعنی چھٹی (۲) تازہ شد ہا مذکور (۲) جمع (۱) باشند</p>
<p>نوخیز مستوح و ہر دو سند بالا متعلق بہ معنی دوم کا ذکر ہے۔ (۱) نیاسکہ (۲) نئے۔</p>	<p>سکہ کہ بعد پادشاہ حال زبند (۲) استعارہ (ارو) دیکھو تازہ شدن جس پر این دو نو</p>
<p>نوخیز مستوح و ہر دو سند بالا متعلق بہ معنی دوم کا ذکر ہے۔ (۱) نیاسکہ (۲) نئے۔</p>	<p>نوخیز مستوح و ہر دو سند بالا متعلق بہ معنی دوم کا ذکر ہے۔ (۱) نیاسکہ (۲) نئے۔</p>

<p>تازه کاری اصطلاح - بقول بهار تازه کردن (ج) تازه گشتن کرده از معنی ساکت بودن لغت</p>	<p>تازه کاری اصطلاح - بقول بهار تازه کردن</p>
<p>کار باغ و بستان (باقر کاشی) کندواغ کهن را عرض کند که الف مرادف تازه کردن مستعدی است</p>	<p>کار باغ و بستان (باقر کاشی) کندواغ کهن را</p>
<p>تازه کاری با عجب فصیلت فصل نوبهاران (مجموعه) (ب و ج) مرادف تازه شدن لازم</p>	<p>تازه کاری با عجب فصیلت فصل نوبهاران (مجموعه) (ب و ج) مرادف تازه شدن لازم</p>
<p>(ب) بیادگر تازه کاری کنیم در رخ عیش را غازه کاری الف است (حیلاتی گیلانی) هر آن خاری</p>	<p>(ب) بیادگر تازه کاری کنیم در رخ عیش را غازه کاری</p>
<p>کنیم مؤلف عرض کند که آرایش و پیرایش نو باشد که در راه تو کار نند که آب چشم گریان تازه گردان</p>	<p>کنیم مؤلف عرض کند که آرایش و پیرایش نو باشد که در راه تو کار نند که آب چشم گریان تازه گردان</p>
<p>و بس اعم از اینکه برای باغ باشد یا چیز دیگر حاصل مخفی مباد که الف به حذف تحتانی هم آمده که فوق</p>	<p>و بس اعم از اینکه برای باغ باشد یا چیز دیگر حاصل مخفی مباد که الف به حذف تحتانی هم آمده که فوق</p>
<p>بالمصدر است (اردو) نئی آرایش به نوشتن قواعد فارسی زبان است (ماسب) تازه</p>	<p>بالمصدر است (اردو) نئی آرایش به نوشتن قواعد فارسی زبان است (ماسب) تازه</p>
<p>تازه کردن استعمال - صاحب آصفی ذکر این می گردود چشم اشکباری جان ما که مجلس باران گل</p>	<p>تازه کردن استعمال - صاحب آصفی ذکر این می گردود چشم اشکباری جان ما که مجلس باران گل</p>
<p>کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که معنی نو ابری گلستان می کند (اوله) تن مازیرا</p>	<p>کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که معنی نو ابری گلستان می کند (اوله) تن مازیرا</p>
<p>کردن است و شامل بر همه معانی تازه مرادف تازه گشت تازه زیبا و های خنک (اردو)</p>	<p>کردن است و شامل بر همه معانی تازه مرادف تازه گشت تازه زیبا و های خنک (اردو)</p>
<p>ساختن (تعمیراتی) دلجویی طره جان پرورش الف - و کیو تازه ساختن و کردن (ب و ج)</p>	<p>ساختن (تعمیراتی) دلجویی طره جان پرورش الف - و کیو تازه ساختن و کردن (ب و ج)</p>
<p>جان تازه کرد و جان چو دید آن زلف و عارض کفر و کیو تازه شدن -</p>	<p>جان تازه کرد و جان چو دید آن زلف و عارض کفر و کیو تازه شدن -</p>
<p>و ایمان تازه کرد (اردو) تازه کرنا بقول الف، تازه گشتن استعمال - صاحب آصفی</p>	<p>و ایمان تازه کرد (اردو) تازه کرنا بقول الف، تازه گشتن استعمال - صاحب آصفی</p>
<p>آصفیه - تازگی بخشنا طراوت پهنچا پنا - پرمردگی و در (ب) تازه گو ذکر الف کرده از معنی</p>	<p>آصفیه - تازگی بخشنا طراوت پهنچا پنا - پرمردگی و در (ب) تازه گو ذکر الف کرده از معنی</p>
<p>کرنا - پر کرنا - ساکت مؤلف عرض کند که سخنان نو گشتن و</p>	<p>کرنا - پر کرنا - ساکت مؤلف عرض کند که سخنان نو گشتن و</p>
<p>(الف) تازه گردانیدن استعمال - صاحب (ب) (۱) اسم فاعل ترکیبی است و (۲) امر حاضر</p>	<p>(الف) تازه گردانیدن استعمال - صاحب (ب) (۱) اسم فاعل ترکیبی است و (۲) امر حاضر</p>
<p>(ب) تازه گردیدن آصفی ذکر هر سه مصلحت الف هم - صاحب بجمی فرماید که (۳) کنایه از شاعر</p>	<p>(ب) تازه گردیدن آصفی ذکر هر سه مصلحت الف هم - صاحب بجمی فرماید که (۳) کنایه از شاعر</p>

نوشق هم (طغراسه) بسازب تازه گویان زند **تازه نهال** اصطلاح - بقول بهار محروف

پوره نغمه آبدار سخن و بهار و گردب (ب) زیادت مؤلف عرض کند که استعاره باشد از معشوق

تختانی در آخر کرده از معنی ساکت مؤلف عرض (ظهوری سه) بعشق تازه نهالان جامه زیب است

کند که معنی لغظی ب سخنهای تازه گویند و کنایه باشد این چو که گفته شده مارا بر از ترش قصبی است و

از معنی سوم موافق قیاس (اردو) الف تازه صاحب آنه (تازه نهال نو بهاری) را بمعنی معشوق

کهنای نئی باتین کرنا (ب) (۱) نئی باتین کرنے والا گفته بخیاں تصحیف کتابت است مقصودش

(۲) نئی باتین کر (د) شاعر نوشق - مذکر - جزین نباشد که (تازه نهال) و (نو بهاری) بر دو

تازه ماندن استعمال - صاحب آصفی ذکر این از اسمای عشوق باشد (اردو) معشوق - مذکر -

کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که قائم ماندن **تازه وارو** اصطلاح - بقول صاحب روزنامه

بتازگی متقابل کهنه شدن است (فغانی سه) بشوق بخواه سفرنامه ناصر الدین شاه قاجار کسی که بالفعل

آنکه در دل تازه ماند ختم پیکانش و از شوق بوی زلفش آمده مؤلف عرض کند که موافق قیاس است

بر جرأت مشک چین مالم (اردو) تازه بنیا (اردو) تازه وارو بقول آصفیه نو وارو حال

بیشمروده نهونایه پرار منیا - کجا آیا هوا - **تازه نگار** اصطلاح - بقول آند بخواه منظره العجب **تازمی** بقول برهان و جامع بر وزن بازی (۱)

از اسمای محبوب است مؤلف عرض کند که هم بمعنی عربی باشد که از (زبان تازی) زبان عربی

فاعل ترکیبی است و کنایه خوشی نیست و معنی لغظی آواز (اسپ تازی) اسپ عربی مراد است و (۲)

اخبار تازه و نو نویسنده (اردو) معشوق - مذکر بمعنی تاخت آری هم و (۳) نوعی از سنگ شکاری

<p>(النوری ۱۷) ای ز تیغ تو در سر افرازی بد ملک ترکی عرض کند که بعضی برانند که تازه حاصل بالمصدر تازیانه است یعنی تاخت و تاراج و عربان تاخت و تاراج بسیار در ایران کرده اند ازینجاست که فارسیان را در فرس طقب کردند به تاز و چون این لغت مرکب شد به یای نسبت یعنی اول مستعمل شد و بعضی دوم از مشتقات مصدر تازیدن و بعضی سوم و چهارم مختلف سگ تازی و اسپ تازی (اردو) تازان (۲۱) تازن کا امر حاضر (۳) تازکاری گفته تازگر (۴) عربی گهوڑا تازگر -</p>	<p>و ملت تازی (طهوری ۱۷) هرزه می تازی حرف یثانی مزین به توده های سرزیدی بر سر میدان ما به صاحب ناصری ذکر معنی اول و سوم کرده به تحقیق ما (۴۲) اسپ عربی را هم تازی گویند - (النوری ۱۷) رومی که مرکبان کردند و زیر پای سبازان تازی (لا ادوی ۱۷) سهیل و دل و او هم و شبرنگ به فلک سیر و گاو کرم و تازی و می فرماید که فرزانه بهرام بن فرزانه فریاد گفته که تاز نام یکی از پسران سیاهک بوده و تازیان از نسل اویند و از بعضی تواریخ نیز چنین معلوم می شود که تاز پسر زاده سیاهک بن میشی بن کیومرث بود و پدر جمله عرب و نسب تمام عرب به تاز می رسد مقصودش خبرین نباشد بر همین تازیای نسبت زیاد کرده یعنی اول استعمال کردند صاحب فغانی که یکی از علمای معاصر هم بود می فرماید که آنچه تاز است همچون مرد و اسپ و سگ تازی مؤلف اول فرید علی تازیان است زیادت شگفتی و تازان</p>
---	---

اسم حال مصدر تازیدن و معنی دوم موافق قیاس - والاول هو الاقوی - صاحب نوادر بجواله قوسی گوئی
 صاحب نوادر بذیل مصدر تازیدن تازان و تازین که بصورت مار با فذ و دسته بران نهند و اسپ
 را بذیل آن نوشته از حقیقت بی خبر است (اردو) بدان رانند و آن را قچی نیز گویند - مؤلف عرض
 (۱) تازان بمعنی تگ و تاز زمانه حال مین گزیند (والا) کند که ما اشاره این بر تازانه کرده ایم و این را اصل
 تازیدن کا اسم حال (۲) تازی کی جمع اس کے تمام دانسته ایم و معنی فعلی این غسوب به تازی یعنی غسوب
 معنون پر شامل - اسپ (ظهوری ۵) از جان گرو نبرد منت
 تازیانه اصطلاح - بقول برهان در لطیحات شکر
 که چابک باشد و تیر کی قچی صاحب فدائی که یکی از
 علمای معاصر عجم بود می فرماید که چیز نیست که از
 تریشه و باریکه های چرم به دیس گاو و دم می بافند تازیدن بقول سحر و بهار و دیدن و دو انیدن
 و هنگام سواری اسپ را بدان می زنند تا گبوته که (کامل التصریف) و مضارع این تازد (ظهوری
 می خوانند برود - صاحب نوید بجواله قنیه گوید که چابک
 را نام است - صاحب انند بجواله جوامع الحروف
 می طراز و که مرادف تازانه و مرکب است که تا
 حاصل بالمصدر و آنه یکی از کلمات نسبت و بعضی میداند صاحب نوادر همزانش مؤلف عرض
 تازانه را مخفف همین تازیانه گویند و بقول بعضی مرکب است که این وضع شد از اسم مصدر تاز و یای معروض
 از تازی که عبارت از اسپ تازی است - و علامت مصدر آن چنانکه تا ضن وضع شد از اسم

مصنوع در تاخت و قول معاصرین عجم و ذوق برای تازیان استعمال کرده اند خان آرزو در زبان ما هر دو اجازت آن نمی دهد که این را بر سر سراج این را آورده درست گوید که لفظ تازی معانی تا متن شامل دانیم ما این را مخصوص دانیم با کاف تصغیر ترکیب یافته مؤلف عرض کند که با معنی تازی که اگر از کلام فارسیان برخلاف خیالی ما معنی لفظی این خردان عرب و تاجیک متبدل آنها سندی بدست آید اعتبار را شاید (ار دو) که ما اشاره این همه را اینجا کرده ایم و صراحت دو ژرنا و دو ژرانا -

تازی زبان استعمال بقول اندر خواجه فرنگی **تازی** همیشه اصطلاح بهاء گوید که جناب فرنگی زبان عربی مؤلف عرض کند که قلب امتنا غیر المدققین در شرح این بیت (سه) من آن زبان تازی است و صراحت معنی تازی بجایش روم سالار تازی هشتم پا که چون دشمنه صبح رنگی گذشت (ار دو) عربی زبان بیوت - هشتم پا می فرمایند که چون اکثر عرب در بادیم کم

تازیک بقول برهان و سروری بر وزن است و فرودم آنجا بکم آبی مبتلا لهذا قوت حافظه معنی تاجیک است که گذشت (شیخ آذری سه) ایشان بسبب بیوست مزاج در قبول صور شداد هر دو از اقربای تازی اند به فی المشمل همچو ترک و دارد و چون لفظ معانی و صور بسیار باشد بسبب تازی کند با صاحب ناصری بذر این می فرماید که خرید هوش شود و مؤید این معنی است بیت حدیقه پاریسیان را بمنا سبت خواندن کتاب زند زندیک (سه) هست از کم خوری و کم آبی با ذمین بنده گفته اند و کاف را با کاف تبدیل کرده زندیق خوانند و نطق اعرابی با و بجو که جناب سراج المستحقین که در زمانه جمع بسته اند و تازیک لغتی است که پاریسیان خان آرزو استا و اوست گوید که فی هر از نطق

در اینجا ادراک مراد است و آن صحیح نیست بگردد ترکیبی است یعنی هوش عرب وارنده و مسلم است
 مراد از ان قوت گویا نیست که مقابل ذهن واقع شد که تازیان بمقابلند و گیران ذی هوش ترند هر چه در اینجا
 صاحب اند نقل بر دوار بهار مؤلف عرض کند که اهل لغت را در خور بیان بود و لفظ هوش در ردیف
 نمی دانیم که چه اینقدر رسیب آزمائی شد (تازی هوش) پاسی هوش که مخفف هوش است و پس (ار و و)
 بضم های هوش مخفف (تازی هوش) اسم فاعل عربیون کی عقل رکبند و الا۔

تأثر بقول برهان بسکون زای فارسی (۱) خانه که پاسی را گویند که خمیه باشد و (۲) یعنی لطیف
 و نازک هم صاحبان جهانگیری و رشیدی بر معنی اول قانع صاحب ناصری هم بر معنی اول قانع
 کرده می فرماید که همین را سائبان و شامیان و ستاره نیز گویند۔ صاحب جامع فرماید که خمیه لطیف
 و نازک۔ صاحب فدائی که یکی از علمای معاصر عجم بود گوید که عجم چادر است یعنی خمیه خان آرزو
 در سوزن زگر بهر دو معنی بالایی فرماید که معنی دوم غالباً تصحیف است چه همان تأثر به زای عربی
 به معنی معشوق است که گذشت مؤلف عرض کند که این اسم جامد فارسی زبان است بهر دو معنی
 و معنی دوم اصل است و معنی اول مجاز آن که خمیه خانه لطیف است و آنچه تأثر به زای عربی به معنی
 همت گذشت مبتدل همین تأثر است که زای فارسی بدل شد به زای عربی چنانکه تند و تند و
 مزده و مزده (ار و و) (۱) ڈیرا۔ و کچھو پرده کے پانچویں معنی (۲) دکیھو تاز کے نوین معنی

تأثر یک بقول برهان و مؤید مرادف تازیک عرض کند که این مبتدل تازیک باشد چنانکه آئیر
 صاحب ناصری بر تازیک اشاره این کرده مؤلف و آئیر و گیکر پیچ (ار و و) دکیھو تازیک۔

تأثر بقول برهان و جامع بروزن راس یعنی (۱) اضطراب و بی طاقتی و (۲) میل بچیر یا وزن

آبستن را این حال بیشتر دست دهد صاحب سروری بر معنی اول مانع (حکیم عنصری ۵) تاسه گوید و ترا چون شنوی پس بگویم رواست شو تو بتاس پد صاحب ناصر گوید که تاسا و تاسه هم معنی اول که اندوه و علالت و بقراری و تیره شدن روی از غم و الم است و نسبت معنی دوم فریاد که آن را تلواسه و واسه نیز گویند مؤلف عرض کند که تاسانیدن بمعنی گلو افشردن مصدر است که می آید و تاسیدن هم مصدر است و صراحت معنی آن همدرا اینجا کنیم و در اینجا همین قدر کافی است که معنی اول تحقیقی است و معنی دوم مجاز آن و این بمعنی اول اسم مصدر هر دو مصدر در بالا و از سند حکیم عنصری مصدر (بتاس شدن) پیدا است یعنی متبلا می بقراری و رغبت چیز باشد مانند زمان حاله تحمیل بحث این بر تاسا می شود (ار و و) (۱) اضطراب - مذکر بی طاقی - بی قرار (۲) کسی چیزی خواهش جو اکثر حاظه عورتون کو هوا کرتی ہے - مؤنث -

تاسا بقول برهان و سروری و جامع بر وزن تاسه بمعنی سیاه شدن روی از افشردن گلو و حلق	تاسا بمعنی (۱) اندوه و علالت - صاحب جهانگیری و کسی را که خفه کنند گویند تاسا نیند یعنی گلو می افشرد
گوید که مرادف تاسه (پور بجای جامی ۵) خواجہ فشر و مذ که روی او سیاه شد و (۲) میل کردن	حاجی چو از ره باسا پد خورده چرب اندر آیدش تاسا زمان آبستن بهر چه بنیز یا شنوند از اطعمه و غیره
پد صاحب رشیدی بذر تاسا و تاسه هر دو گوید که چنانکه گویند که ما را تاسه فلان چیزی شود یعنی میل	طال و تیرگی روی اندوه و بقول بعضی اضطراب فلان و بمعنی غصه و اندوه بحسب مجاز نیز آمده مؤلف
و پیشین دل و بجا ز اندوه و طلال - خان آرزو در عرض کند که تاس و تاسا و تاسه هر سه لغت مرادف	سراج می فرماید که تحقیق آنست که تاسی گفته یعنی بیکدیگر می باشند ظاهر تاسه هر دو معنی بالا اسم جامه

<p>فارس زبان می نماید و تا سامتبدلش که های تویزید شده بالف پاناکه همیان و امیان و تاس که گشت صغفش چنانکه گیاه و گیا (ار و و) و کیهو تاس کے دونون معنی - تاسال و گرمی که خورد زنده که نامشکل</p>	<p>سوار و المصادر این را کامل التصریف گفته (تاسا) رامضارع این نوشته صاحب اسد کحوال قرنگ فرنگ گوید که خبہ ساختن و خفه کردن مؤلف عرض کند که ظاهر استعدی تاسیدن می نماید که بجایا می آید و صاحب موار و آن را مرادف این گفته و ما</p>
---	---

<p>صاحبان خزینة الامثال و امثال فارسی ذکر این کرده از معنی و محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند که فارسیان این مثل را بحق بی ثباتی و بیانی (ار و و) و کنین کہتے ہیں آج کی خیر منالوکل تک دیکھئے کیا ہوئے</p>	<p>تصفیہ این بجایش کنیم - در اینجا ہمین قدر کافی است که این مرکب است از تاسامی کہ فرید علیہ تاساست ویامی معروف و علامت مصدر دن - تاسائیدن شد و پس از ان تحتانی بدل شد ب نون چنانکہ اوچ و اوچ معنی مغلی این مبتلا کردن در اندوه و طالت و کنایہ از نشردن</p>
---	--

<p>تاسائیدن بقول بحر گلو افشردن می فرماید کہ سالم التصریف است کہ غیر از ماضی و مستقبل و واسم مفعول از مشتقات این نیاید - صاحب میرزا فتوحا</p>	<p>(ار و و) گلا گھوڑنا بقول تصفیہ بتعدی گلا و ابنا گلو افشردن و خفه کردن کا ترجمہ (ناسخ) عشق صیہ جو کہ دم گھوڑتا ہو گھوڑتا ہو جو کوئی مست گلا اینا کا ہو</p>
---	--

<p>(الف) تاسف بقول بہار اندوه و دریغ خوردن مؤلف عرض کند کہ لغت عرب است بفتح تا و الف وسین شد و بہین معنی ولیکن فارسیان استعمال این با مصدر خوردن می کنند از سند بہار استعمال مصدر مرکب</p>	<p>تاسف (الف) بقول بہار اندوه و دریغ خوردن مؤلف عرض کند کہ لغت عرب است بفتح تا و الف وسین شد و بہین معنی ولیکن فارسیان استعمال این با مصدر خوردن می کنند از سند بہار استعمال مصدر مرکب</p>
--	--

پجیری رائیز گویند و این حالت بیشتر زمان آسستن و تا سا مخفف و بتدل این (ار و و) (۱۱) ملالت
 مردمان تریا کی راست دہد و (۱۲) صدای بقراری - موٹٹ - اضطراب - اندوہ - نڈگر (۱۲)
 نفس کشیدن و بر آوردن مردمان فریب و مڑوئی چہرے کی تیرگی جو گلا گھٹنے سے ظاہر ہو (۱۳) دیکھو
 و پی در پی نفس زدن مردم واسپ و حیوان تاس کے دوسرے معنی (۱۴) دم چڑھنے اور
 دیگر از کثرت گرمایا تلاش کردن و دیدن - سانس پھولنے کی آواز - موٹٹ - ہانپنا - یعنی
 صاحب جہانگیری بر معنی اول قانع حکیم سنائی حاصل بالمصدر - کن مین ہانپ کہتے مین موٹٹ
 (۱۵) یار ہمکاسہ بہت بسیاری ہے لیک ہم تاسہ واسہ اصطلاح - بقول برہان و جہانگیری
 کم بو یاری ہے (حکیم سوزنی لے) تو با من نسا و بجز از لغت اتباع است یعنی اضطراب و تلوا سہ و
 کہ از صحبت من بچو طامت فراید شمارا و تاسہ بقراری صاحب جامع کتابت این بالف محدود
 صاحب سروری بر معنی دوم و سوم قانع صاحب کردہ یعنی (تاسہ و آسہ) مؤلف عرض کند کہ
 رشیدی بر معنی اول و دوم قناعت فرمودہ خان تصحیف کتابت صاحب جامع می ناید (ار و و)
 آرزو در سراج معنی دوم و سوم را با اتفاق تو بقراری - موٹٹ - اضطراب - نڈگر - دیکھو تاسہ
 صحیح پندار و ذکر معنی اول ہم کند و گوید کہ بر کے پہلے معنی -
 سبیل مجاز است بہار ذکر معنی اول کردہ تاسیدن بقول اندک جو الہ فرنگ فرنگ مفسر
 مؤلف عرض کند کہ بقول معاصرین عجم جامد و اندوہ ناک بودن - صاحب موارد این راماد
 فارسی زبان و معنی دوم و سوم اصل است و تاسیدن گفتم می فرماید کہ مضارع این تاسد
 بہ معانی مجاز آن و این مخفف تاسد باشد و تاس مؤلف عرض کند کہ ما اتفاق داریم با صاحب

که این مصدر مرکب از تاس و یای محروف و عذاست و بقراری و اضطراب که از گلو نشردن عاید می شود یعنی
مصدر رون لازم تاسانیدن است و معاصرین عجم تاسانیدن متحدتیت و تاسیدن لازم آن (ار و و) گلو نشردن
هم با اتفاق دارند و سرحت فریدکنند که سیر روی بپقرار او مضطرب مونا او رسته پرسیای نمودار مونا

تاش بقول برهان دجامع و سروری بوزن فاش (۱) کلمتی باشد که بر روی و اندام مردم پذیرد

و آن را عوام ماه گرفته خوانند و (۲) بمعنی خداوند و صاحب و خداوند خانه و (۳) یار و شریک
و انبار و (۴) بمعنی اوقات شرکت که در آخر اسمی آرند همچو (خواجہ تاش) و (خیل تاش) و هاشا
آن که ترکان سنگرا گویند صاحب جهانگیری بمعنی اول قانع (یوسفی طیب ۱۵) چوبیخ سوسن آرد

را جوشی و از آتش پاشی روی خود را پاک سازد تاش از رویت پ (سعدی ۱۵) من و تو هر دو
خواجہ تاشانیم پ بنده بارگاه سلطانیم پ (ولد ۱۵) چه خوش گفت یک تاش با خیل تاش پ چو دشمن

خراشیدی این مباحث پ صاحب ناصری گوید که ظن غالب است که لغت ترکی باشد چنانکه گوشت
و کس را گویند که شریک مادر خورده باشد و تاش ترکی بمعنی سنگ است و نام قریه بود که از

سنگ ساخته بودند و به تدریج شهر آبادی شد و شش هزار خانه خوب آباد در آن که آن را تاشکنت
هم گویند خان آرزو در سراج بزرگ معنی اول گوید که بدین معنی ظاهر همان تاس است بمعنی تیرگی روی

شاید سینه مهند پشین معجمه بدل شده و بزرگ معنی سوم می فرماید که استعمال این کلمه بقراین و نقطه خواجہ تاش
و خیل تاش بنظر نیاید و غالب لغت ترکی است که فارسیان استعمال این کرده اند و می طراز و که آنکه در

برهان بمعنی دوم آورده غلط محض است صاحب رشیدی بمعنی اول قانع مؤلف عرض کند که تاش
بقول صاحب لغات ترکی بمعنی بیرون است و سنگ هم و خان آرزو در سراج گوید که بمعنی اول بدل

تاس باشد چنانکہ کستی و کشتی و بدین معنی لغت فارسی زبان و اسم جاد است و معنی سوم ہم اسم جاد و انیم
 و معنی دوم مجاز و معنی چہارم صحیح کہ از خواجہ تاش و خیل تاش پدید گردہ برہان است و حقیقت آنست
 کہ این سردو و دیگر این قسم مرکبات متعلق است بمعنی سوم پس ہر سہ معانی اول و دوم و سوم را باعتبار
 جامع و سروری کہ محقق زبان خود اند صحیح دانیم۔ قلت نظر خان آرزوست کہ غیر از خواجہ تاش و خیل تاش
 لغتی دیگر بنظرش نرسیدہ کہ در ان لفظ تاش مرکب باشد و متحقق است کہ این لغت ترکی نیست (اردو)
 (۱) کلف۔ بقول اصفیہ۔ مذکر۔ چہرے کی چھائیاں سیاہ دہتے جو خون کے بگاڑ سے منہ پر ہو جاتے ہیں۔
 (عاشق سے) نہیں ہے یہ کلف رخسارہ ماہ درخشان پر کہ یہہ اس نے داغ کھایا ہے رخ پر نور جانا
 بچہ (دیکھو شبنج کے دوسرے معنی (۲) خداوند۔ صاحب۔ صاحب خانہ۔ مذکر (۳) شریک۔ انباز۔

<p>تاشاہ رگ دار و مقولہ بقول بہار و بجز (اردو) دیکھو شاہ رگ۔ یعنی رگ جان۔</p>	<p>وارستہ و آند یعنی تاجان وارد (محسن تاثیر سے) تاشب نرومی ر و زبجائی نرسی مثل۔</p>
<p>مرغی عشق چون دستی کہ ہند و تسمہ فصاوش پو کمر بند صاحبان خرنیۃ الامثال و امثال فارسی ذکر این</p>	<p>بجز خوشیتن تاشاہ رگ دار و پو مؤلف عرض کردہ از معنی و محل استعمال ساکت اند مؤلف عرض</p>
<p>کہ کہ نہہ محققین بالاقوت آن مذاکر مذکر از کلام کہ کہ فارسیان این مثل را بجائی زند کہ مقصود</p>	<p>شعر اصطلاح را پیدا کنند زمینہار این مقولہ نیست بہ بیان نتیجہ محنت باشد مراد این است کہ تا محنتی</p>
<p>بلکہ (شاہ رگ) بمعنی رگ جان است بر سبیل کنایہ کیشی کامیاب نشوی (اردو) دکن میں کہتے ہیں</p>	<p>و دیگر صحیح و ضرورت آن نبود کہ درینجا بطور مقولہ این معنی محنت کرو تو نتیجہ پاؤ شب بہر چلو تو منزل پر آؤ</p>
<p>راقم کنندہ کلمہ تارا ازین تعلق است و نہ واقف تاشدن مصدر اصطلاحی بقول صاحب فذلی</p>	

که یکی از علمای معاصر هم است (۱) بمعنی لایبر لاشدن (تشدن) می نماید چنانکه خار و خار (ار دو) (۱) گوی
 جامه و ده (گذشتن از آب جوی و رود مؤلف) هونامیه دکن کا استعمال ہے۔ تہ کیا جانا پٹیا جانا (۲)
 عرض کند که محاوره معاصرین عجم است و بمعنی اقول یا عرضا۔ تندی یا نالے کو عبور کرنا۔

تاشک بقول برهان و جامع بر وزن آشک (۱) مردم چاکب و چالاک را گویند و (۲) بمعنی کره
 و سکه هم آمده که بعربی زبد خوانند و بعضی گویند که (۳) نفاثه ماست یعنی آنچه از ماست بکاری
 نیاید و سیاه و ضائع شده باشد۔ صاحبان جهانگیری و ناصری بر معنی اقول و دوم قانع۔ صاحب
 سروری بذكر معنی اقول و سوم معنی دوم را بچالاکه فرسنگ نوشته۔ صاحب رشیدی بذكر معنی اقول و دوم
 می فرماید که معنی دوم شاید می خواهد نسبت معنی اقول گوید که بقول بعض خطاست و صحیح بضم شین است
 بمعنی جوان نازک اندام۔ رشیدی القدر چنانچه بر روزمره و انان ظاهر است۔ خان آرزو در سراج بذكر
 بهر معنی بالا گوید که نسبت معنی اقول آنچه رشیدی گوید وقتی صحیح بود که بجای تاسی قرشت نون و زک
 نازک به بین بدل کرده باشند و بر هر تقدیر قید جوان درین صورت هم خطاست چه نازک بر
 همه چیز اطلاق کنند بذا هو التحقيق مؤلف عرض کند که باعتبار صاحب جامع که محقق زبان خلوت
 بهر معنی بالا اسم جامد فارسی زبان باشد محل چون و چرائی نیست خیزن که معنی سوم را اصل قدیم
 از نیکه تاش بمعنی کلف بجایش گذشت و کاف تصعیر با او مرکب شده کنایه قرار یافت برای سوخته
 زبد که سیاه می باشد و معنی دوم مجاز که زبدر اسم گفتند و معنی اقول البته ماخذی ندارد (ار دو)
 (۱) چالاک شخص (۲) سکه۔ ذکر (۳) بلامه سکه جو کالاهو گیا هو حکو دکن مین بیری کہتے ہیں۔ رشیدی
تاشکل بقول برهان و ناصری و جامع و جهانگیری و رشیدی و سراج بکسر کاف و سکون لام اثر

را گویند و آن دانه های سخت باشد که از اجزای آدمی برمی آید و عبری ثولول گویند مؤلف عرض کند
 که آتش یعنی کلف گذشت و گل - کاف فارسی یعنی خودش و معنی لغظلی این مرکب گل سیاه و کنایه از
 ثولول که سیاه رنگ می باشد بر جسم انسان - صاحب جامع مراجعت کاف فارسی کرده پس همین نام
 قرین قیاس می دانیم (ارود) و کیهو آثرخ -

تاشکنند بقول اندو غیات بفتح کاف فارسی شهرت در توران مؤلف عرض کند که حیف
 است که وجه تشبیه متحقق نشده بعضی از معاصرین عجم گویند که همین شهر را به قاف عوض کاف فارسی
 تاشکنند گویند و آن معرب تاشکنند است (ارود) تاشکنند توران بین ایک شهرگان نام می برد

تاصدق قانع تشدید در تشدیشل صاحب کتاب بزرگ کردن صدف آن را پراز گوهر کرده
 خزینة الامثال و امثال فارسی ذکر این کرده از (ارود) و کن مین گفته مین با تبه کهنیچه تو
 معنی و محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند دولت بر سه - با تبه بزرگ و کوچکی کو ترست
 که فارسیان این مثل را در تعریف قناعت می برند اس کا استعمال بھی قناعت کی تعریف مین ہوتا ہے۔

تاع بقول برهان و جامع بروزن باغ (۱) درختی است که چوب آن را هیزم سازند و آتش
 آن بسیار ماند و عبری غضا گویند و (۲) نام قلعه ایست از قلاع سیستان و (۳) تخم مرغ را نیز
 گویند صاحب جهانگیری بزرگ هر سه معنی نسبت معنی اول می فرماید که همان تاع که گذشت (کمال
 اسمعیل ۱۵) دارم اسپ کش استخوان در پوست با هست چون در جوال هیزم تاع که صاحب سوره
 بر معنی اول قانع - صاحب ناصری بر معنی اول دوم قناعت کرده (فرخی ۱۵) آنکه بر کند بیک حله در قانع
 تاع و آنکه بختا و بیک تیر و ژارک زرنگ با صاحب رشیدی بزرگ هر سه معنی باللامی فرماید که معنی اول

تاق و تاخ هم آمده خان آرزو در سراج بذكر معنی اول نسبت معنی دوم و سوم می فرماید که به قاف هم است صاحب رهنما بحواله سفرنامه ناصرالدین شاه قاجار می فرماید که (۴۱) یعنی کوه باشد و صاحب بولچال هم بحواله معاصرین هم ذکر این کرده مؤلف عرض کند که معنی چهارم لغت ترکی زبان است چنانکه صاحب لغات ترکی ذکرش کرده و عجیب نیست که در معنی دوم این را دخلی باشد و قلعه سیتان بر کوهی واقع باشد و معنی اول سیدل تاخ است که گذشت چنانکه سیتیخ و سیتیغ و معنی سوم اسم چاه فارسی زبان (ار دو) (۱۱) و کجھو تاخ (۲) ایک قلعه کو جو سیستان مین واقع ہے تاخ کہتے ہیں نہ مذکر (۳) مرغ کا انڈا نہ مذکر (۴) پہاڑ نہ مذکر۔

الف بقول صاحب محیط عاقر قرمار گویند صاحب برهان نسبت (د)	تاخذ
می فرماید که بفتح غین و سکون نون و وال بی نقطه مفتوح بین سعفص و تالی	دب، تاخذ است

قرشت زده بزبان اهل بربرد وائی است که او را عاقر قرمار گویند و صتم غین و وال هم گفته اند صاحب اند نقل نگارش مؤلف عرض کند که با حقیقت این دارو را بر اگر نوشته ایم از نیکو فارسیان (ب) را هم بزبان دارند ذکر این هم کردیم (ار دو) دیکھو الگرا۔

تاقتن بقول بحر (۱) گردانیدن و روگردانیدن انداختن آفتاب و ماه و ستاره و چراغ و آتش و	تاقتن
(۲) برگشتن و برگردیدن و (۳) پچیدن و تاب (۴) طلوع کردن (کامل التصریف) و مضارع	
دادن رفته و امثال آن و (۴) آرزو و کدر این تا بد صاحب برهان بترک معنی دوم ذکر دیگر	
شدین از کوفت راه و غم و اندوه و سواری و همه معانی کرده صاحبان سروری و نامری بر	
(۵) برافروختن و گرم گردیدن و روشنائی و پر تو ذکر معنی اول و سوم و چهارم و پنجم تا بغ صاحب	

(۲۸۵۸)

دلش یافته بود (اردو) منہ پھیرنا۔

منش بود اگر ز یافته ہم کند پیرایش بد صاحب بحر بدیل

تافتن ستاره استعمال۔ از قبیل تافتن آفتاب

مصدر تافتن ذکر همین کرده و بہار ہم این را آورد

است کہ گذشت مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس

خان آرزو در سراج می فرماید کہ شوق از تافتن و ذکر

(سعدی ۵) بالای سرش ز مو شمتدی بود می تافت

معنی قماش ہم کند۔ صاحب رہنما بحوالہ سفر نامہ ناصر

ستارہ بندی بود (اردو) ستارہ چمکنا۔

شاه قاجار می فرماید کہ پارچہ ابریشمی است کہ در ایران

تافتہ بقول برہان بروزن یافته پر نو انداختن آفتاب

درست می کند مؤلف عرض کند کہ محققین بالا از

سواد و ستارہ و چراغ و امثال آن و معنی آرزوگی از قواعد زبان فارسی بی خبرند و معنی بیان کرده بعض

گرفت راہ و سواری و غم و اندوہ و مکر شدہ و موکشان ہم هیچ تعلق بانفہظ ندارد و درینجا برچہ قابل بیان

زلف و ریشمان و گیسو و ابریشم و سرخچکان را سپید بود (۱) اسم مفعول مصدر تافتن و (۲) نام قماش

باشند و معنی برگشته و برگردیدہ و روی گردانیدہ کہ خاص ریشمی۔ دیگر میچ (اردو) (۱) مصدر تافتن

بعربی معطوف است و نوعی از یافته و پارچہ ابریشمی کا اسم مفعول او رأس کے تمام معنون پر شامل (۲)

ہم و جامہ کہ از کتان یافته باشد و چیزی و کسی نیز کہ یافته بقول اصفیہ فارسی اسم مذکر ایک قسم کا

از حرارت آفتاب و تابش آتش یا بسبب قہر و غضب ریشمی حکیدار کپڑا۔

و تپ برافروختہ و گرم شدہ۔ صاحبان جهانگیری و

تافتہ چکر اصطلاح بقول برہان و بحر و جامع

سروری و نامری و ریشیدی و جامع کما بیش ذکر ہمہ وانند و سراج (۱) کنایہ از عاشق و (۲) کسی را نیز

معانی بالا کردہ اند و وارستہ بر معنی پارچہ ابریشمی قفا

کرده (محسن تاثیر ۵) چون کلبدن شود از لطف و اندر کند کہ موافق قیاس است (اردو) (۱) عاشق

عشتار

کندہ (۱) عاشق

عشتار

کندہ (۱) عاشق

عشتار

کندہ (۱) عاشق

عشتار

(۳۹۲)

(۲) مدقوق و ه شخص جو مرض وق من مبتلا ہو۔ تا متن پر سبیل مجاز (نامہ خسرو) در سایہ دین رو کہ

تافہ رنگ اصطلاح - بمعنی تبدل کردہ جوہان تافہ رنگ است، با شمع خروباش کہ عالم شب

رنگ و از رنگ خود برگشته و مراد از رنگ تار است پڑ (ارو) رنگ بدلا ہوا اسم فعل

مؤلف عرض کند کہ من وجہ متعلق با معنی اول (رنگ بدلنا) سے (دیکھو از رنگ گشتن)

تافیا صاحب مؤید جو از قنیہ گوید کہ داروی است کہ گویند کہ صمغ سداب دشتی است و

صراحت لغت فارسی کردہ و در بعض نسخ قلمی بہترین مجملہ چہارم است صاحب سواو التبدیل

بہین مہلہ آورہ گوید کہ بہینہ تافیا و بر تافیا صمغ سداب دشتی نوعی کہ بہ یونانی تافیا

خوانند صاحب محیط ہم ذکر این فرمودہ بر تافیا حوالہ کند و بر تافیا گوید کہ بہ تافیا فوقانی ہم آورہ

و آن لغت مغربی است مشتق از اسم جزیرہ کہ اول دوران یافتہ شد و از انجا اخذ کردہ اند و آن

جزیرہ را تافیس نامند و یونانی نام این دارو ماس و بہ بربری اذربایس و عبری صمغ سداب

جیبلی نام است۔ بقول شیخ صمغ سداب تری است۔ رطوبت آن گرم و خشک در سوم و صمغ آن

گرم زیادہ تا چہارم۔ قوی الاسخان و التخفیف و نسقی و سہل سفر و منافع بسیار دارد (الخ) مؤلف

عرض کند کہ اسم جاہد است (ارو) جگلی سداب کا گوئد۔ مذکر۔

تافشک بقول ربیان و نامری و جامع و سراج بروزن آتشک دیول را گویند و آن جانور است

کہ عبری ارضہ خوانند۔ صاحب جہانگیری گوید کہ دیوک و دیوچہ۔ صاحب سروری گوید کہ این را یوچہ

نیز گویند مؤلف عرض کند کہ ما بر ارضہ ذکر این جانور کردہ ایم و قول محیط بر ارضہ ترک شد بناؤ علیہ

در یہ خیالاتی ما فات می کنیم۔ می فرماید کہ بہندی و یک گویند و آن گرم است بسیار ریزہ سفید

سرودین آنها اندک صلب و تنه آنها نرم و پراز رطوبت لزوج چرب و کاغذ و لباس و فرش و مانند آن بامی خورد و همه گل می گردد و در زمین نمناک اکثر متولد می شود و در ابتدای موسم برسات بالیده و پر بر آورده پرواز می کند و در اندک زمانی فانی می گردد و پاشیدن آب مطبوع خرز مبره کشنده آن است و در خان پرید و کنگ و کشنیز خشک و پودینه گریز انده آن (ارود) و کجیو آن تا ق لبخون برهان و سروری و جامع بر وزن سخن تاغ است که گذشت و آن همی است (شاه)

(س) در جوانی کنم چوپیم تا ق ب ب تیر گویت طراق طراق پ صاحب رشیدی بذیل تاغ و کرا این کرده گوید که این از تغییر لجه است چه قاف و راسل فرس نیامده مؤلف عرض کند که این مبتدلی است چنانکه آقا و آقا و لکین بر زبان عجم استعمال این یافته نمی شود و معاصرین عجم هم تصدیق این می کنند غالب که درین روزها متروک باشد این قدر محقق که این بدین معنی لغت ترکی نیست و در ترکی زبان بمعنی نعل و درکش است (ارود) و کجیو تاغ -

را پ صاحب بجر می فرماید که کمال عداوت	ما قیل همراه بودن استعمال بقول بهار
و دشمنی داشتن است و خان آرزو در	بمعنی تا خون همراه بودن فرماید که در تذکره نصیر آبادی
چراغ هدایت هم این را آورده مؤلف	از اشعار طاهر وحید است (س) بابا بسیر باغ نیاید
عرض کند که تا دم قتل رفیق بودن است	و وستان که ما زم بخصم خویش که تا قتل بهره است
و این معنی از معنی حقیقی هم پیدا است و اطلاق	نیز (ابوطالب کلیم س) با مهران زلف تو ام سینه
قابل بیان نبود (ارود) قتل تکه ساته رینه	ساف نیست پ تا قتل هم هم چه نسیم و چه شام
پوشند مؤلف عرض کند	ما قیل بقول سروری بذیل تعویبه کلاهی که با و را در التهر و زیر دستار

صراحت کامل بر تقیہ کنیم و در اینجا ہمین قدر کافی است کہ این فرید علیہ آنتست۔ فارسیان در اکثر الفاظ
برای سہولت تلفظ الفزاد کنند و قاف را و اما یہ تلفظ نہیں معجمہ ادا کنند (ارو) وہ ٹوپی جو دستار
کے اندر پہنتے ہیں۔ مؤنث۔

تاک بقول برہان و ناصری و جامع و رشیدی بروزن خاک درخت انگور و بہ تشدید آخر بربی
مردم احمق و ابلہ را (ناصری ۵) تاک را سیراب کن ای ابر حمت زمینہار کہ قطرہ نامی می آید
شد چہ اگر ہوسر شود کہ صاحبان روزنامہ و رہنما جو الہ سفر نامہ ناصر الدین شاہ قاجار ذکر
این کردہ اند و صاحب محیط ہرچہ نسبت انگور بیان کردہ انگور گذشت مؤلف عرض کند کہ اسم جا
فارسی زبان است (ارو) تاک بقول آصفیہ فارسی۔ اسم مذکر۔ انگور کا درخت یا بیل۔

تاکاج بقول جہانگیری و جامع کینا گاہ بیک بار (حکیم سوزنی ۵) زہی دولت کہ من دارم
کہ دیدم پوچو تو مدوح مکرم را بہ تاکاج پو (ولہ ۵) بی فکریت مداحی صدر تو مہمہ عمر پو حاشاکہ
ز نم بیک شترہ بر شترہ تاکاج پو طاؤس ملائک بنوامدخ تو خواند پو اندر نفس سدرہ چو قمری و چو درخت
پو صاحب ناصری گوید کہ صاحب جہانگیری خطا کردہ تاکاج بمعنی ناگاہست نون را تاکاجان کردہ
جو جیم و ہا با یکہ گیریدل شوند۔ خان آرزو در سراج گوید کہ بعضی چنان گویند کہ و بعضی چنین و بیچ
تصنیف خود بیان نکردہ مؤلف عرض کند کہ شک نیست کہ تاکاج بنون اول بہمین معنی می آید
و آن را مبتدل ناگاہ گفتہ اند و لیکن باعتبار صاحب جامع کہ محقق اہل زبان است ما این را مبتدل
وانیم بہ تبدیل نون با فوقانی و کاف فارسی بربی چنانکہ بنجو و بختو و کند و گند۔ اسم جامد فارسی زبانست
(ارو) یکا یک۔ بقول آصفیہ فارسی۔ دفعۃً یکبارگی۔ اچانک۔ یک بیک۔ ناگاہ۔

(۳۹۷۷)

تاک بر خیزیدن مصدر اصطلاحی ظاهر شدن انگور کی بیل جس کا نشو و نما اچھا ہو۔ مؤنث۔

ور ویدن بیارہ انگور راست۔ **مؤلف عرض** **تاکستان** اصطلاح۔ بقول رہنما جواہر سفر نامہ

کند کہ سوافق قیاس (ظہوری سے) می عشق و خون ناصر الدین شاہ قاجار بیارہ انگور **مؤلف عرض**

چون از برای دل نیندارم بستان تن من کن کند کہ تعریف خوشی نکر و از قبیل گلستان است

رگ و پی تاک بر خیزد (ارو) انگور کی بیل تاکستان مقامی را گویند کہ در انجا بسیار بیارہ ہا

ہونا پیدا ہونا۔ اگنا۔ انگور باشد (ارو) تاکستان۔ فارسی۔ وہ مقام

تاک خوش عنان اصطلاح۔ بقول صاحب جهان انگور کی بہت ساری بلیمین ہون۔ مذکر۔

تحقیق الاصطلاحات تاک کہ نشو و نما خوب است تاکشستن **مہراہ بودن** مصدر اصطلاحی بقول صاحب

باشد (صائب سے) در پاد ترقی است شرب جو بحر و اند و چراغ ہدایت و بہار عجب مہر اف

عالی افتادہ از خاک ز و خیزد تاک کہ خوش عنان را قتل مہراہ بودن) **مؤلف عرض** کند کہ ما مرحمت کا

کہ **مؤلف عرض** کند کہ گناہ باشد (ارو) وہ ہمد را بجا کر وہ ایم (ارو) و کھو تا قتل مہراہ بودن۔

تاکوپ بقول برہان و ناصر و اند بروزن آشوب لغت اہل بر مید و ائیسٹ کہ آن را فریون

خوانند گزندگی جانوران را نافع صاحب محیط بر فریون گوید کہ ابرہیون معرب افریون است و

عربی اکل تہفتہ و قاتل ہفتہ و حافظ النخل و کروش الغنم و حافظ الطحال و بہ بربری تاکوت و بہ روی

فونٹیوس و آفتین و بہ یونانی کالیون و نیز اہل مصر و شام آن را البابہ مغربہ خوانند و اکثر لہن السواد و انما

نوعی از شیر است۔ شبیبہ بہ نبات کا ہو و پر شوبہ و خارناک و پر شیر بہترین آن صاف و تازہ گرم

و خشک و راقل چہارم و گویند در آخر سوم۔ عا۔ اگال۔ ملطف۔ جالی۔ محرق۔ با سخاں شدید۔

مستهل بلغم نرج و زرواب و نسقی فضول یعنی از اعصاب و فاضل (الخ) و منافع بسیار دارد و مؤلف
 عرض کند که فارسیان استعمال همین اسم بطور تقریبی کنند اسم جامد مقرر است (ارو) آکل زینت
 - ایک دوکان نام ہے۔ مؤنث۔ حافظہ الحفال بھی کہتے ہیں۔

تاکی بقول بہار ہمان تاکی کہ گذشت صاحب این ہمد را بخاکر وہ ایم کہ مبتدل ناگاہ است (ارو)
 اند نقل نگار بہار صاحب رہنما ہم بخوالہ سفر تاکی و کچھو تاکی۔

ناصر الدین شاہ قاجار ذکر این کردہ مؤلف عرض کیا اگر پیان خندہ اصطلاح بقول بہار کیا ہے
 کہ کہ تاکی کہ گذشت فرید علیہ همین است (ارو) خندہ سرشار صاحب اند یعنی خندہ شرمسار گفته ہو
 و کچھو تاکی۔ عرض کند کہ در نسخہ دیگر بہار اتفاق است یا تاکی

تاکی بقول رشیدی مہین تاکی کہ بہ کاف اند و ما مجرد قول ہر و را بدون سند استعمال
 عربی گذشت مؤلف عرض کند کہ ما صراحت کافی تاکی معاصرین غم بزبان ندانند (ارو) شرم آلو ہنسی

مال بقول بہار ہر وزن مال (۱) بطبق مس و برنج و طلا و نقرہ و امثال آن و (۲) دو پیالہ کوہ
 باشد از برنج کہ خنیاگران ہندوستان پہنجام خوانندگی انہار را بر ہم زنند و بعد ای آن اصول نگہدارند
 و رقص کنند و (۳) بمعنی کروی کہ بعضی صفر خوانند و (۴) نام درختی است در ہند شیبہ بہ درخت
 خرما کہ آن را درخت ابو جہل نیز گویند کہ بر ہمنان بجای کاغذ برگ آن کتابت کنند و زمان و
 مروان شان نرم گوش را سوراخ کردہ برگ آن را لولہ کردہ دوران کنند و بعضی گویند کہ بہ این معنی ہند
 (امیر خسرو) بیری بسکہ ہند و سیر خوردند کہ ہمہ مال بر بخش مال زرشدہ (خسرو) دگر ساز
 برنجی نام آن مال کہ بر انگشت پیرویان قتال (امیر خسرو) گوش ہلال باز توان کرد ازین

و رقی پنجم شگاف گوش برین ز برگ تال با صاحب جهانگیری بزرگ معنی اول و دوم و چهارم
 می فرماید که (۵) آب گیر و تالاب را نیز گویند صاحب مسروری ذکر هر پنج معانی کرده صاحب نامری
 بزرگ معنی اول و دوم و ترک معنی سوم ذکر معنی چهارم و پنجم فرموده می فرماید که (۶) برگ پان را هم گویند
 که با فوغل و آبک در هند خورد و گویند آن برابر کف دستی است صاحب جامع بزرگ معنی اول تا پنجم -
 نسبت معنی سوم صراحت کند که رومی قسمی از فلزات است صاحب رشیدی بزرگ معنی اول و دوم
 و چهارم و پنجم می فرماید که بهر سه معنی اول هندیست نه فارسی خان آرزو در سراج می طراز و که معنی آن
 گذشت و در خورستان (۷) معنی تسخیر و رشید تعارفست و با لفظ تار نقل تال کرده نسبت معنی
 اول گوید که بدین معنی تخال است بتای مرکب التلفظ به با که مخصوص هندیان باشد و نسبت معنی دوم
 می طراز و که حقیقت در هندی تال اصول را گویند و بجای آن دو پیاله و به ترک معنی سوم یعنی چهارم
 هم گوید که در هندی به رای هندی است که تلفظ آن بر غیر هندی دشوار است مؤلف عرض کند
 که ما باعتبار محققین صاحب زبان این را به معنی اول و دوم مغرس دانیم که معنی اول فارسیان تخال
 هندی را تال کرده و بکذف پا و معنی دوم بلا تصرف و لفظ استعمال کردند و معنی سوم اسم جاندار
 زبان است مرادف (روی به و او مجهول) که آن را به هندی کالسی نام است نوعی از فلزات و معنی
 چهارم سیدل تار که مغرس تاثر به رای هندی گذشت چنانکه چهار چخال و به معنی پنجم خنفت تالاب
 که می آید و معنی ششم غلط که صاحب نامری سکندری خورده و معنی هفتم محتاج سند که مجرب بیان خان
 آرزو و سالت سکوت دیگر همه محققین این زبان و زبانان اعتبار دارند شاید که معاصرین عجم هم بر زبان
 ندارند (ارو و) (۱۱) تخال بقول آصفیه هندی اسم بزرگ پیتل یا کالسی کاخوان بلشت بر

طباق (۲) منجیر بقول ہندی۔ اسم مذکر۔ وہ دوپٹیل کی کٹوریان جو طبلے کے ساتھ بجا لی جاتی ہیں
 جیسے بیابن مال منجیرے نامے (۳) کانسہ بقول ہندی۔ اسم مؤنث۔ ایک قسم کی دہات جو تانبے
 اور رنگ کی آمیزش سے تیار ہوتی ہے (۴) دیکھو تار کے پانچویں معنی (۵) دیکھو مالاب۔ مذکر
 (۶) دیکھو تاملول (۷) تسخر بقول اصفیہ عربی۔ اسم مذکر۔ سحر پن۔ ٹھٹولی۔

مالاب | صاحبان لغات اردو این رائت | زبان در تعریف لکیر و سحر استعمال میں لفظ کر وہ اندو ما
 اردو واند چنانکہ صاحب فرنگ اصفیہ نوشتہ | این روشن است کہ مرکب است از مال معنی منجیر و آب
 معنی لکیر و حوض کلان آب و اسخر و صاحبان تحقیق لفظ اصناف پس شک نیست کہ این لغت فارسی زبان
 لغات فرس بالاتفاق این را ترک کر وہ اند مؤلف و داخل محاورہ باشد (اردو) مالاب بقول اصفیہ۔
 عربی کذا کہ معاصرین عجم بزبان دارند و محققین اہل اردو اور تحقیق مؤلف فارسی مذکر دیکھو لکیر و اسخر

مالار بقول برہان و جامع و رشیدی و سراج بروزن سالار (۱) تختی یا خانہ باشد کہ بر بالاسے
 چہارستون یا بیشتر از چوب و تختہ سازند صاحب جہانگیری می فرماید کہ عمارتی بود کہ چہارستون بر چہا۔
 طرف زمین فرو بردہ بالای آن را چوب و تختہ پوشند (حکیم سوزنی ۵) چندین رنج و بلا و جور کشیدم
 بچو تاش بر بالای خانہ بردم و تالار چو صاحب نامری بذر معنی بالا گوید کہ بانروبان شہہا بالای آن
 رفقہ و نروبان پر کشند و سحر گاہ بزیر آئند و اینچنین خانہ در تبرستان معمول و بسیار است و آن را تالار و
 نیار نیز گویند و اکنون در عراق (۲) عمارت عالی را کہ ستون دارد و وسیع است تالار گویند و ارستہ
 و بہار بذر اقوال محققین گویند کہ از اہل ایران سموع شد کہ تالار عمارت است کہ پشتش پشتہ و بہر طرفش
 و باشد (ناظم سروی ۵) تالار عاشق را کہ ستون نمی خواست پاز و بخود او منصور بر پامی داروستی

(صائب سے) کشتی نوح است بال از باویان و اگر وہ پوز نظر ہا صورت تالار او با سائبان ہا صاحب
 روزنامہ بحوالہ سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار (۳) بر والان قانع۔ و صاحب رہنما فرماید (۴) حجرہ کلان
 (۵) دیوانخانہ و صاحب بول چال بحوالہ معاصرین عجم ذکر معنی سوم و چہارم و پنجم کردہ مؤلف عرض کند
 کہ اسم جامع فارسی زبان قدیم است بعضی اقول و دیگر ہمہ معانی مجاز آن کہ دراز شدہ مابعد این اختلاف
 در استعمال پیدا شد (ارو) (۱۱) وہ مکان یا تخت جو چارستون پر لگتری سے بنایا جائے۔ مذکر (۲)
 بلند عمارت۔ مؤنث (۳) والان مذکر (۴) بڑا حجرہ۔ مذکر (۵) دیوانخانہ۔ مذکر۔

تالار سلام استعمال۔ بقول صاحب رہنما بحوالہ کاکسہ۔ مذکر۔	تالار سلام استعمال۔ بقول صاحب رہنما بحوالہ کاکسہ۔ مذکر۔
سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار مکان کلان دربار تالار گنبد واری استعمال۔ صاحب رہنما	سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار مکان کلان دربار تالار گنبد واری استعمال۔ صاحب رہنما
صاحب بول چال بر حجرہ ملاقات و دیوانخانہ قانع بحوالہ سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار گوید کہ حجرہ	صاحب بول چال بر حجرہ ملاقات و دیوانخانہ قانع بحوالہ سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار گوید کہ حجرہ
مؤلف عرض کند کہ دیوان باشد کہ پادشاهان کہ مدور یا گنبدی باشد صاحب روزنامہ می فرماید	مؤلف عرض کند کہ دیوان باشد کہ پادشاهان کہ مدور یا گنبدی باشد صاحب روزنامہ می فرماید
و دران سلام رعایا می گیرند و دربار می کنند و پنجاگہ والا نیکہ مثل گنبد باشد مؤلف عرض کند کہ	و دران سلام رعایا می گیرند و دربار می کنند و پنجاگہ والا نیکہ مثل گنبد باشد مؤلف عرض کند کہ
تالار یعنی حجرہ مکان عالی است (ارو) دیوان مرکب اضافی است و تعریف رہنما بہتر از روزنامہ	تالار یعنی حجرہ مکان عالی است (ارو) دیوان مرکب اضافی است و تعریف رہنما بہتر از روزنامہ
شاہی۔ مذکر۔ (ارو) گول یا گنبدی کمرہ۔ مذکر۔	شاہی۔ مذکر۔ (ارو) گول یا گنبدی کمرہ۔ مذکر۔

تالار شب چرخوری اصطلاح بقول تالار نباتات استعمال۔ بقول رہنما بحوالہ سفرنامہ	تالار شب چرخوری اصطلاح بقول تالار نباتات استعمال۔ بقول رہنما بحوالہ سفرنامہ
رہنما بحوالہ سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار حجرہ ناصرالدین شاہ قاجار مکانی کہ دران بعض اقسام	رہنما بحوالہ سفرنامہ ناصرالدین شاہ قاجار حجرہ ناصرالدین شاہ قاجار مکانی کہ دران بعض اقسام
کہ دران شام خورد مؤلف عرض کند کہ موافق بقولات کاشت کنند مؤلف عرض کند کہ در	کہ دران شام خورد مؤلف عرض کند کہ موافق بقولات کاشت کنند مؤلف عرض کند کہ در
قیاس و مرکب اضافی (ارو) رات کے کھانے اکثر باغ ہا می امر او پادشاہان سائبانی مخصوص سبک	قیاس و مرکب اضافی (ارو) رات کے کھانے اکثر باغ ہا می امر او پادشاہان سائبانی مخصوص سبک

کاشت بعض اقسام بوته یا سازند که تحمل گرمی و سائبان جو بعض باغات میں آن پودوں کی کاشت کے
آفتاب نمی باشند مرکب اصنافی است (اردو) بنائے جاتے ہیں جو دھوپ کے تحمل نہیں ہوتے۔

تالاش بقول اندوخیات بروزن شاباش یعنی سعی و جستجو و فرماید کہ ظاہر الفاظ است چرکہ در
کلام اساتذہ و کتب لغت نیامده مگر اینکہ گوئیم این لفظ ترکی است و در ترکی حرکات را بحروف
عظمت می نویسند پس الف اول بفتح تای فوقانی است نوشتن الف درست باشد و خواندنش
نا درست مؤلف عرض کند کہ لغت اصل تلاش بدون الف دوم است و بقول صاحب لغات
ترکی لغت ترکی است و در کتابش الف دوم نیست و استعمال این در فارسی زبان بطور تقریبی
ولیکن بعض فارسیان تلفظ این برای سہولت بالف دوم می کنند و در اکثر الفاظ این قسم الف زائد
استعمال کنند ہمین است حقیقت این و بخیاں ما نوشتن الف دوم صحیح نیست و تلفظش موافق محاورہ
(اردو) دیکھو تلاش۔

تالان بقول بہار و سروری و (لمعات برہان) و قدانی غارت و تاراج (لمہوری سے) رگ
بجہد برتن ہوسم یا گر کشد گنج شایگان تالان یا (میر محمد افضل ثابت سے) قید تکلیف ترا امن بود و حلقہ
گوش کا راہ در خانہ زنجیر ندارد تالان یا (بسحق سے) ہی برو بریان تالان دلیر کا بہ نوعیکہ برہ برد
ترہ شیر کا مؤلف عرض کند کہ لغت ترکی است یہ ہمین معنی و صاحبان لغات ترکی و کترو گراہین کردہ
فارسیان استعمال این با صنادیر خود کردہ (اردو) دیکھو تاراج۔

تالانک بقول برہان و جامع بفتح نون و سکون کاف میوہ ایست شیبہ بہ شفتا لوی حساب
ناصری می فرماید کہ یہ ہمین معنی تالانہ ہم مستعمل صاحب برہان و سراج۔

(ب) تالانه را آورده گویند که بر وزن کاشانه نوعی از شفتالو و بقول بعضی میوه ایست شبیه به شفتالو صاحبان جهانگیری و رشیدی و جامع بر نوعی از شفتالو قلخ (اسحاق الطوسی) از آنکه در خواص چنین میوه ضرورت باشد مثل شفتالو و تالانه و انگور و انار پ (وله س) تار باب شخه و نارنج میر آتش پ تالانه لشکری شد و امر و دیر گشت پ صاحب سروری نسبت (ب) گوید که میوه ایست شفتالو مانا که آنرا شفته رنگ و شلیل نیز گویند صاحب برهان بر شفته رنگ گوید که نام میوه ایست سرخ و سفید بر روی مائل و شبیه به شفتالو گویند که درخت زرد آلو و شفتالو را چون با هم پیوند کنند این میوه حاصل می شود صاحب محیط الف و ب را در نوشت بر شفته رنگ متفق با برهان و بر شلیل گوید که شاکیر هم نامند و بخراسانی شفته رنگ و شیرین که حاصل پیوند شفتالو و زرد آلوست و در طبیعت و سایر افعال قریب بدان هر دو بقدر زرد آلو و گردگان و لذیذتر از شفتالو و لطیف تر از آن و ضرر آن کمتر مؤلف عرض کند که یکی از معاصرین عجم درست گوید که ب اصل است و الف مبدل آن که های تونز به کاف بدل شود چنانکه پروانه و پروانه و فاریسیان این میوه را بدین اسم موسوم کردند از نیکه مالک درخت را یک دانه این بدست نیاید و ربه روان و باغبانان تباراج می برند بدین وجه خاص که لذیذتر است بلکه بجز دانه چته شود بوی خوشی می دهد و مشتاق را بسوی خود کشد و بحرکت درخت فوراً بر زمین می ریزد فارسیان به ترکیب های نسبت نامش تالانه نهادند که منسوب به تاراج است (ار و و) پیوندی شفتالو بن زمین زرد آلو کا پیوند می کند

تالستقیه بقول بیان کبیر ثالث و سکون سین بی نقطه و قاف به تحتانی کشیده به برای قرشت زرد پیونانی تخم پسند است که آن جز دل فارسی باشد (الخ) مؤلف عرض کند که فارسیان این لغت

یونانی را استعمال می کنند و مراحت کافی بر (خردل) کنیم که بجایش می آید (ارودو) و کچو خردل -

تالش بقول برهان و جهانگیری و رشیدی بر وزن بالش (۱) قومی باشند از مردم گیلان (این یمنیست)

خسر و خسر و نشان تالش حبشید فرزند مهر پسر کرم سانیه پروردگار به صاحب جامع گوید که عوض فوغانی

به طای حطی هم نویسد صاحب ناصری می فرماید که طائفه از مردم گیلان و ۱۲۰ نام ولایت ایشان -

و گویند از اولاد تالش پسر یافت بن نوح بوده و آنان را تالشان می خوانند اند طیشان و

طالش معرب آنست و پوشش خاصه آن طائفه را تالشانه می نامیده اند و طیشان معرب پوشش

تالشانه است خان آرزو در سراج می فرماید که صحیح آنست که این ناحیه است از گیلان مؤلف

عرض کند که غلم است و بس و وجه تسمیه بوضوح نیست (ارودو) تالش (۱) گیلان کی ایک قوم

کا نام - مؤنث (۲) گیلان کی ایک ولایت کا نام - مؤنث -

تالش بقول ناصری و اند نام نهایت شبیه به لباب و بسیار کم برگ و شاخهای آن از لباب

در از تر بهر دشتی که چید آن را خشک کند ازین روی آن را عبری عشقه خوانند که بحالت عشق مناسبت

دارد و آن را بفارسی انخاک و بهندی (جان و رید) نامند مؤلف عرض کند که صاحب محیط

بر عشقه قانع و آنچه بر عشقه بیان کرده ما برابر غنچ نعل کرده ایم - (ارودو) عشق پیچ و کچو ارغ

تالکان بقول ناصری و اند تالکان و تلکان نام دو ولایت است یکی در خراسان و دیگری

و حوالی شهر قزوین که نخست تلک که سنگی است سفید و براق و معرب آن طلق و را بنجایفته شد

بنابراین این نام یافت و طالقان معرب آنست که ذانی القاموس مؤلف عرض کند که غیر از آنند

که نقل بر دار صاحب ناصری است و دیگری از متحققین ذکر این نکرد (ارودو) تالکان ایک ولایت

کانام ہے جو خراسان میں واقع ہے۔ جس سے سنگ تلک پہلے ہاتھ آیا۔ مؤنث۔
تالکی بقول برہان لسکون ثالث وکاف تازی بہ تختانی کشیدہ کشیز کوی و صحرائی
 را گویند صاحبان جامع و رشیدی و جہانگیری این را بہ کاف فارسی گفته اند۔ صاحب مؤید گوید کہ
 یعنی دہنیہ۔ صاحب محیط می فرماید کہ شیخ جبلی است و آن را جلیدان گویند و بر جلیدان می فرماید کہ سبزیانی
 کنج دست و تخم کشیز نیز و کشیز می طرازو کہ اسم فارسی است و عبری کزبرہ و جلیدان و یونانی قوریون
 و یہی فاطمہ و سبزیانی کزبرنا و در انگریزی کوری ہیڈ و ویڈ و ہندی و تہیہ و بقول بعض کزبرہ
 اسم نبات جلیدان کہ کشیز خشک باشد و نبات آن را ہندی کہ تہیہ گویند و آن تہی و بستانی باشد
 سرد و راقول و خشک در روم و نزد بقراط سرد و خشک در روم۔ مرکب القوی و منافع بسیار دارد
 (البح) مؤلف عرض کند کہ اسم جامع فارسی زبان است (ارو) دہنیہ بقول اصفیہ اسم مذکر
 کشیز کو تہیہ۔ مؤلف عرض کرتا ہے کہ دہنیہ کو تہیہ کہ تخم کانام ہے۔

تال مال اصطلاح۔ بقول انند و غیاث بذیل چنانکہ آروند و آتوند۔ موافق قیاس (ارو)
 (تار مار) مرادش مؤلف عرض کند کہ سببش و کھجوتار و مار۔

تالمن بقول برہان لسکون ثالث و کسر سیم و نون ساکن بلغت زند و پازند جانوریت کہ آن زار و
 خواتند صاحبان نامری و (جہانگیری در خاتمہ) و اتند ہم ذکر این کردہ اند۔ صاحب محیط بر رو باہ
 می فرماید کہ اسم فارسی است و عبری ثعلب و بیونانی فرمی و ہندی لومری و لو کہتری و آن حیوانیت
 صحرائی گوشت آن شہیہ بہ گوشت خرگوش گویند کہ معتدل بحراست و برودت و گویند گرم و خشک
 و خوردن گوشت آن بہت بار و در طب مزاجان و پیران و کسی کہ سردی بران غالب باشد و لغوہ

بجذام واستسقا نافع و منافع بسیار دارد (الخ) مؤلف عرض کند کہ اسم جامد فارسی قدیم است زارو (و) لومری بقول اصغیر ہندی۔ اسم مؤنث۔ کوکھری ثعلب۔ زوباہ۔ ایک چھوٹے سے جانور کا نام جو تلی کے برابر ہوتا ہے اور اکثر شیر کے آنے سے چلاتا پھرتا ہے۔ بقول ابن دکن شیر کا مخبر

مألو اسم بقول برہان و جامع با و او بر وزن کما مختلف این می نماید و این اسم جامد فارسی قدیم باشد

(۱) بقراری و بی آرامی واضطراب و اندوہ و (۲) (ارو) و کھیوتاس اور تاسہ کے دونوں معنی

بیل پھیری۔ صاحبان جہانگیری و سروری و شیدا مال و مال اصطلاح بقول برہان و بحر و

بر معنی اول قلع (خفاف ل) مرامی در غلوی بہار و سروری و نامری و جامع و جہانگیری

سنگ کا مالو اسہ گرفت ازین تاسہ کہ خان آرزو و مؤید مرادف تار و مار از اتباع است

در سراج مذکور معنی اول گوید کہ تلوسہ بحدف ہر دو مؤلف عرض کند کہ سبیل تار و مار کہ

الف مختلف این مؤلف عرض کند کہ تلوسہ بحدف بجایش گذشت چنانکہ آروند و آوند (حکیم

الف اول ہم مختلف است کہ می آید و ہمین لغت فردوسی) ہمہ دشت تن بود بی دست

بہابی فارسی اول ہم بجایش مذکور شد کہ سبیل و یال باشد از بی شبانی ر مہ مال و مال و مال مال

است و تاس و تاسہ کہ ہمین دو معنی گذشت ظاہر گذشت مختلف این (ارو) و کھیوتار و مار۔

مألو بقول بہار از باب تفعیل پرستش حق کردن و بجا کہ کشف اللغۃ گوید کہ این لفظ در کبر نامہ

بسیار جا واقع شدہ از انجھ و رین فقرہ (مولانا عبد الرزاق گیلانی کہ در حکمت نظر و مالہ بیش فراوان

سرمد دیدہ وری او بود الخ او راستہ ہم ذکر این کردہ مؤلف عرض کند کہ مقصود مرد و غیر

ازین نباشد کہ فارسیان بمعنی حاصل بالمصدر استعمال این لفظ فرس کردہ اند۔ دیگر محققین

زبانان و اہل زبان این را ترک کرده اند (اردو) پرستش حق۔ مؤنت۔

(الف) تالیف بقول منتخب لغت عرب است بمعنی سازگاری و ادا و و چیز را با ہم و بقول

انند و چیز یا چند چیز را با ہم پیوستگی و ربط و ادا و جمع نمودن با ترتیب و می فرماید کہ گاهی تالیف کہ مصدر است بمعنی اسم مفعول نیز می آید درین صورت کتابی باشد کہ در آن از چند کتب مطالب شتی را جمع نموده باشند و این استفاد است از کتب لغت و شروع مؤلف عرض کند کہ فارسیان بمعنی آخر استعمال این بہ ترکیب خود کنند و نیز۔

(ب) تالیف قلوب را بمعنی بدست آوردن دلہای مردم استعمال می کنند معاصرین عجم گویند

کہ "آغا تالیف قلوب بدست تست" و نیز۔

(ج) تالیف کردن (۱) بمعنی نوشتن و مرتب کردن کتابی و (۲) پیدا کردن خیالی در وضع نسبت

کسی کہ مجاز معنی اول است (ظہوری ۱۵) مکن تالیف تہمت از برای ہم باز خود را معذورگان را لغتی نیست (اردو) الف۔ تالیف بقول آصفیہ وہ کتاب جس میں چند کتب کے مطالب اور مضامین جمع کئے گئے ہوں (ب) تالیف قلوب بقول آصفیہ اسم مؤنت۔ آدمیوں کے دلوں کو ہاتھ میں لانا۔ (ج) (۱) تالیف کرنا۔ کوئی کتاب اور کتابوں کے مضامین کا اقتباس کر کے لکھنا (۲) کسی غلط بات کو کسی کے حق میں پیدا کرنا۔

(الف) تالیف لیب و صابون اصطلاح (۵) ربط اغیار و ناصحان لربح و ہجو تالیف

(ب) تالیف لیب و صابون بقول بہا لیب و صابون است ہم می فرماید کہ گدافی اللغز

(ب) بمعنی صحبت داشتن با ناجنس (حسن تاثیر) لیکن ظاہر آنست کہ گامی تالیف کبیرہ اضافت

باشد لطف لیف و صابون معطوف بود بر لیف	صابون را بر لیف خرما مانند اثر می بران
هو او عطف من اللیف و الصابون و تمام عبارت	منی کند از اینکه صفا و جلا می لیف صابون
(تالیف لیف و صابون) است مؤلف عرض کند	را بر خود قائم و متاثر نکند از تصور فضولی
که لیف یعنی ریشه پوست درخت خرما و لقبول یعنی	بهارت که (ب) را قائم گردندش هم تقاضای
چیزی نرم که از درخت خرما حاصل می شود پس	الف کند که قائلش کرده ایم و معنی بیان کرده بسیار
از معنی شعر بالا هر چه پیدای شود همین که (تالیف	هم خوش نمی نماید (ار و و) ناجنس کی
لیف و صابون) یعنی صحبت ناجنس باشد یعنی چون	صحبت - مؤنث -

ما هم بقول برهان و سروری و ناصری و جامع و مؤید بر وزن جام یعنی بسیار کم و بنیایت اندک
و فرماید که با تشدید در عربی یعنی تمام - صاحب رشیدی می گوید که زبان طوسی است لیکن مشهور
سوتام است خان آرزو در سراج می فرماید که این مخفف سوتام باشد مؤلف عرض کند که اسم جاهل
است (ار و و) بهت کم - بنیایت خفیف -

ما مار راست نشود بسوراخ نرود امثل	فارسیان این مثل را در تعریف راستی می زنند
ساجبان خزینه و امثال فارسی ذکر این کرده اند که خیر از راستی امن حاصل نمی شود (ار و و)	
معنی و محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند که بگویند که سید پانه چله تو بل نطی	

تا مبول بقول اندکجواله فرنگک فرنگ همان تا مبول که می آید که برگی است که با فوفل و آبک
خورند - صاحب محیط تا مبولم را اسم برگ پان گفته مؤلف عرض کند که تا مبول را که به فون
سوم می آید اصل دانیم و این مبتدل آنست چنانکه کجین و کجیم و تا مبول که می آید مخفف این

بحدف سوخته و صراحت کامل این لغت بر تنجول کنیم (اردو) دیکھو پان مذکر۔

تأمر و سخن نگفتہ باشد مثل۔ صاحبان خبر ہے تو پتا چلے، اور اسی فارسی مثل کا عیب و ہنر شش نہ ہفتہ باشد و امثال فارسی ذکر استعمال بھی ہے۔

این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ فاسقانہ تأمر و ن ہمارا اصطلاح۔ یعنی تا قتل ہمارا و

این مثل را بطور مواعظت ز تند مقصود شان مین فرماید کہ در اشعار میر سیدی شیرازی استعمال

قد راست کہ از حال مرد خاموش مطمئن نباید آمدہ مؤلف عرض کند کہ حقیقت این را بذیل

شد (اردو) دکن مین کہتے مین، زبان تا قتل ہمارا ہون (نوشتہ ایم (اردو) دیکھو تا قتل ہمارا ہون

تا مل بقول بہار اندیشہ گردن و نیک نگرستین مؤلف عرض کند کہ لغت عرب است بہ تشدید معنی

و ضم آن فارسیان استعمال این ترکیب فارسی کردہ اند کہ در مطبوعات می آید (ظہوری ۵) در

کار ہا خوش است ظہوری تا ملی پڑویانہ بہ عقل تعقل حوالہ است پ (اردو) تا مل بقول آصفیہ

عربی۔ اسم مذکر۔ نہایت خور اور فکری سے دیکھنا۔ سوچ۔ فکر۔ اندیشہ۔ بچار۔

تا مل گردن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر کنی پ (اردو) تا مل کرنا۔ نہایت خور اور فکر

این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ دیکھنا۔ سوچ۔ بچار کرنا۔

بمعنی خور گردن است و نیک نگرستین (ملاجی) تا مل نمودن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این

(۵) ہر زمانت پیش چشم خود تخیل می کنم پ یک بیک کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ مرادف تا مل

اسرا حذت را تا مل می کنم پ (شیخ شیرازی ۵) تا گردن است (ظہوری) در ہمنہ گام سوال بی جوابی کا

در آئینہ دل کنی پ صفائی بتدریج حاصل از اندک تا مل می نماید پ (اردو) تا مل کرنا۔ دیکھو تا مل کرنا

تاموت بقول محیط اسم شیرم است و هم او بر شیرم می فرماید که بضم اول و ر می مهله و کبیر اول و سوم نیز بیونانی سطورسا و در بربری تاموت و شیراز گا و کشک. نباتی است که چون آن را گا و می خورد می میرد و گو سفند را زبان نکند گرم در اول و خشک در آخر دوم. استعمال مطلق این در حاجت قوی جانز نیست. در آن حدت و قبض و تقبیر افواه عروق است. بیخ آن قوی الاثر از شتر و خر آن از بزرگ آن و در آن با وجود قبض حدت است و مخدر اخلاط از عمق بدن و منافع دارد (الخ) مؤلف عرض کند که اسم جامد است و فارسیان بر زبان دارند (ار دو) شیرم اور گا و کشک ایک پودے کا نام جس کے کھانے سے گائے مر جاتی ہے۔ مذکر۔

<p>تامول بقول برهان و جہانگیری و ناصری و جامع بروزن شاقول میان تامبول کہ گذشت. خان آرزو در سراج می فرماید کہ این در اصل ہندست و تامبول بود و چون قاعدہ فارسیان است کہ ہر جانوں ساکن و بای موحده جمع شوند بمیم بدل کنند چنانکہ ختب و تم و کنب و کم و ذنب و دم و تامول شد و تمبول ہم بخذف الف آمدہ و تمول تبدیل آن و می فرماید کہ در توافق این دو زبان قاعدہ آنست کہ لغات چند وجہ است اول آنکہ معانی آن در ایران و توران و ہندوستان</p>	<p>بہر سند و لغات آنہا مشرک باشند دوم آنکہ مخصوص ہندوستان باشند و در ولایت معانی آن ہم نرسند و سوم اعلام اشخاص و اماکن ہندو پس شوق اول خود توافق لسانین است مثل کلام و پانی و اسپ و خر و امثال آن و قسم دوم و سوم ہندی الاصل است لیکن چون در کلام استادان بقریبی واقع شدہ در فرہنگہا برای ایضاح آورده می شود و بعض شعر الفاظ ہندیہ اصلیہ را عدا و شعر آرنند و التزام بدان نمایند و این طور جداست در ہندی بودن آن بیخ</p>
--	--

شبه نیست مؤلف عرض کند که با حقیقت این لغت بر قبول عرض کنیم و در اینجا همین قدر کافی است که محققان تا به قول است که گذشت	تای فوقانی
---	------------

مان بقول برهان و جامع بسکون فن (۱۱) یعنی دهان که عبری نام خوانند و (۲۱) بعضی اندرون و این را گفته اند و (۳۱) تا رانیز گویند که منقوض بود است و ریشه چند که جولایگان از پهنای کار زیاده آورد و آن را ثبات و (۴۱) ضمیر مخاطب و جمع مخاطب همچو خودتان و همه تان صاحب جهانگیری بر معنی اول و سوم قانع (عمادی ۱۵) کوچک تانی که در حکایت پانزدهم و ترهای مکتون پ (کمال همیل ۲۵) من نیز هم با هم خاص از برای تو پانزدهم و زری که پود مدح در آرم به تان شکر پ صاحب سروری بزرگ معنی اول و سوم نسبت معنی چهارم گوید که معنی شما (حافظ شیرازی ۲۵) عثمان با داور از ای سابقا بزم جم پانزدهم جامه مانتی پدی بدوران شما پ صاحب رشیدی بجائی این را با تار نوشته ذکر معنی اول و چهارم کند و در معنی چهارم بهر پان سروری و بجای دیگر گوید که تان بهر معنی در تار قنار گذشت مقصودش جز این نیست که معنی سوم هم خان آرزو در سراج ذکر چهار معنی بالا کرده مؤلف عرض کند که معنی اول و دوم اسم جامد فارسی زبان است و معنی سوم مبتدل تار چنانکه کتور و کتون و معنی چهارم هم موافق قیاس که مرادف شماست (اردو) (۱۱) دهان بقول آصفیه فارسی اسم مذکر منبیه - دهن (۲) سنه کے اندر کا حصه - داخل دهن (۳) - دیکھو تار پود کی خد -

تا باشد چیزی مردم گوید خیر باشی صاحبان خیمه ساهت کنند و اندک قدری اتفاقا اصل است این مثل را و امثال فارسی و محبوب امثال ذکر این کرده از معنی محل استعمال زند مقصودشان همین است چون بتواتر اطلاع امری رسید	ساکت مؤلف عرض کند که فارسیان چون بسیاری است که در کتب فارسی معنی نیست که قدری واقعات اصل باشد و عادت است
---	--

کہ چون امری حقیقہ واقع شود زمانیان مبالغہ آن یا کہاوت ہے اور اس فارسی مصرع کا بھی استعمال ہے۔
 کند و نمی شود کہ بلا وجود چیزی مبالغہ اشتہا گیرد **تامنول** بقول برہان و جہانگیری و جامع و ناصر
 (ارو) کچھ تو ہے بھی تو بہت کچھ شہور ہے **تامنول** کہ گذشت و حقیقت کامل این بر
 یعنی ذرا بھی اصلیت نہوتی تو ایسا کیوں مشہور **تامنول** می آید و این ظاہر امرید علیہ آنتست بز یاد
 ہوتا ہے رتی بھر نہوتی ہاتی بھر کیوں کہے **تامنول** الف (ارو) دیکھو **تامنول**۔

الف **تامنول** بقول برہان و سروری بروزن رائد مختصر تواند (مولوی معنوی ۵) شہر الفربید
 اتا شاہ راہ پوز و نماند زوشہ آگاہ را پ صاحب رشیدی بذیل **تامنول** گوید کہ مخفف **تامنول**
 و برین قیاس **تامنول** و **تامنول** صاحب مؤید مطبوعہ می فرماید کہ **تامنول** **تامنول** مؤلف عرض کند
 کہ **تامنول** و تصحیف **تامنول** است کہ **تامنول** **تامنول** نوشت و **تامنول** است کہ **تامنول** بیان است
ب **تامنول** است کہ بقول سوار و مخفف **تامنول** باشد با جمیع مشتقات آن او سندا اور و از خیر و
۵ ترا چون **تامنول** اینجا یہاں کرو پوزندان دوستان را چون توان کرد پتاساچ اوست کہ
 سندیر خسر و متعلق بہ مصدر **تامنول** باشد کہ بجای خود می آید و **ب** سالم **تامنول** است کہ بدو
تامنول و مستقبل و اسم مفعول نیاید پس آنچه خان آرزو در سراج ہمزبان رشیدی بذیل **ب** می فرماید
 کہ برین قیاس **تامنول** و **تامنول** **تامنول** است **ب** **تامنول** متعلق است بہ **ب** و **تامنول** **تامنول**
 متعلق بہ مصدر **تامنول** است و **تامنول** مخفف **تامنول** چنانکہ **تامنول** **تامنول** **تامنول** **تامنول**
 برہان و جامع و سروری **تامنول** را بطور اسم جامد قائم کرده گویند کہ مخفف **تامنول**
 است (مولوی معنوی ۵) دل را زحق گر بر کنی بر کہ ہنی آخربگو پو پیمان کہ کسی مل از ویک لحظہ

بر تانسٹ کند۔ این ہر تحقیقین پی بحقیقت مصدر تانسٹن نہ برودہ اندور نہ ضرورت نہ داشت
کہ از مشتقاتش بحث کنند و اشارہ مصدر نکند فاقل (اردو) الف و کھو تانیدہ اس کا
مضارع ہے (ب) و کھو تانسٹن یہ اس کا مخفف ہے۔

مانفس باقیست راہ زندگی متواتر مثل عرض کند کہ مقصود آنست کہ تا بقای زندگی سکین

صاحبان خزینۃ الامثال و امثال فارسی ذکر نصیب نیست و موت تا پسکین و راحت است (اردو)
این کردہ از معنی و محل استعمال ساکت مؤلف حسب تک زندگی ہر سکین نصیب نہیں پاتی۔ یہ کہ کامتور

مانگو بقول (سروری بحوالہ نسخہ میرزا) و ناصر می بروزن کہنکو حجام و سر تراش را گویند و تونگو

تیر آمدہ۔ صاحب جامع مرآت کاف فارسی کردہ۔ خان آرزو در سراج می فرماید کہ بنون موقوف
و کاف فارسی است و بدین معنی بجای الف و او مفتوح ہم آمدہ و قوسی ترنگو بہ رای جملہ ہم بدین معنی

آوردہ و غالباً کی ازینہا تصحیف باشد مؤلف عرض کند کہ (تونگو) کہ می آید تبدیل این
چنانکہ تاغ و توغ و همچنین ترنگو ہم تبدیل این باشد چنانکہ (باغ و برغ) یکی از معاصرین عجم

درست گوید کہ اصل این تاگو بہ سیم بود سیم بدل شد بہ نون چنانکہ کہیم و کجین نام بمعنی بسیار کم
و مرکب کلہ گو۔ اسم فاعل ترکیبی است بمعنی بسیار کم گو و کنایہ از سر تراش کہ عادتاً و تعداً

وقت سر تراشی او حرف نمی زند کہ مخاطب او ہمین را می پسند و نمی خواہد کہ از زبان بکشاید خصوصاً
بوجہ گذرہ و مہنی جہان۔ خان آرزو از تحقیق کار نگرفت و بر سبیل عادت خود یکی را ازین لغات

متعدوہ تصحیف دانست و ما این را بجاف فارسی صحیح دانیم (اردو) حجام بقول اصفیہ عربی
اسم مذکر نامی۔ مو تراش۔

<p>تا نگر لجت این بر تا نگو می آید (اردو) و کیو تا نگو ذکر این کرده اند۔ صاحب بر پان گوید کہ تا نگر ی طفل کی جوشد لہن مثل رجا بہ این معنی بجای و اور امی قرشت نیز گفته اند محبوب الامثال ذکر این کرده از معنی و محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند کہ فارسیان این مثل (تا نگو) بیان کرده ایم کہ بہ کاف عربی گذشت را بحتی کسی ز نند کہ از سعی و تدبیر در امور خافل و ما تا نگر را کہ برای مہملہ آخر عوض و او می باشد می گویند، آغانمیدانی تا نگر ی طفل کی گذشت سبیل این دانیم چنانکہ کشکہ و اشکہ جوشد لہن یعنی طفل ہم غیر سعی و طلب شیر از و بر تو و بر مر (اردو) و کیو تا نگو۔ پستان مادر نمی یابد و توجہ طور می خواہی کہ بی می تا نغم بقول بر بان و جہانگیری و رشیدی و جامع و و تر دو مراد تو بدست آید (اردو) بن روئے سروری مختصر تو انغم مؤلف عرض کند کہ ما بر تاند مان پچہ کو دو و نہمین دینی پیدہ کن کی کہاوت حقیقت این بیان کرده ایم کہ از مشتقات تانید ہے ان خافلون کے حق میں مستعمل ہے جو سعی است کہ می آید و تانیدن مخفف تو انیدن اور تدبیر سے خافل رہتے ہیں۔ و سنذین ہم ہمدارنخاند کور (اردو) تو انغم تا نگو صاحبان بر بان و جہانگیری و رشیدی مشتق کا مخفف و کیو تانیدن یہی کامضارع تکلم ہے</p>	<p>تا نگر لجت این بر تا نگو می آید (اردو) و کیو تا نگو ذکر این کرده اند۔ صاحب بر پان گوید کہ تا نگر ی طفل کی جوشد لہن مثل رجا بہ این معنی بجای و اور امی قرشت نیز گفته اند محبوب الامثال ذکر این کرده از معنی و محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند کہ فارسیان این مثل (تا نگو) بیان کرده ایم کہ بہ کاف عربی گذشت را بحتی کسی ز نند کہ از سعی و تدبیر در امور خافل و ما تا نگر را کہ برای مہملہ آخر عوض و او می باشد می گویند، آغانمیدانی تا نگر ی طفل کی گذشت سبیل این دانیم چنانکہ کشکہ و اشکہ جوشد لہن یعنی طفل ہم غیر سعی و طلب شیر از و بر تو و بر مر (اردو) و کیو تا نگو۔ پستان مادر نمی یابد و توجہ طور می خواہی کہ بی می تا نغم بقول بر بان و جہانگیری و رشیدی و جامع و و تر دو مراد تو بدست آید (اردو) بن روئے سروری مختصر تو انغم مؤلف عرض کند کہ ما بر تاند مان پچہ کو دو و نہمین دینی پیدہ کن کی کہاوت حقیقت این بیان کرده ایم کہ از مشتقات تانید ہے ان خافلون کے حق میں مستعمل ہے جو سعی است کہ می آید و تانیدن مخفف تو انیدن اور تدبیر سے خافل رہتے ہیں۔ تا نگو صاحبان بر بان و جہانگیری و رشیدی مشتق کا مخفف و کیو تانیدن یہی کامضارع تکلم ہے</p>
--	--

تا نول بقول بہان بر وزن شاقول (۱۱) پیرامون و اطراف وہان را گویند و بقول بعض گوید
کہ کنج وہان صاحب جہانگیری فرماید کہ مراد ف پوژ (عسجدی سے) من پریم و پیدا شدہ فالج
ہمہ برین ۶ تا نولم و مینی کج و گفته شدہ دندان ۶ صاحب ناصر بن گوید کہ معنی (۱۲) کج وہان نیز
آمدہ و سند بالار استعلق بہین معنی می داند و می فرماید کہ بقول سامانی مرکب است از تا بمعنی

اوقات آنها و غایت و قول معنی منتقار و لبطریق مجاز آنچه از انسان بترکه منتقار باشد اطراق شود
و تصنع و تکلف این ظاهر و ظاهر این کلمه مرکب است از تان و قول چه تان بمعنی همین قول یعنی کج
خان آرزو و در سراج به نقل عبارت بالامی فرماید که آنا تکه این را بمعنی کنج و بان گفته اند تصحیف
است و مراد از معنی دوم باشد مؤلف عرض کند که حاصل ماخذ بالاین است که اصل این
(آن قول) بود و فوقانی مذکور شده تا اول باشد و معنی دوم لمجاظ ماخذ اصل باشد و معنی اول مجاز
که مطلق اطراف و بان را هم تا قول گفته و ماخذ بیان کرده تا صری نسبت معنی اول هیچ (ارو)
(۱) اطراف و بان مذکور (۲) تیر ما مندر کهنه و الا مذکور -

<p>مانند بقول برهان و سروری و رشیدی و جانگ و کیهو بالواسه - و سراج بر وزن شانه بمعنی تان باشد که تعقیب تان به پس و پیر استعمال - بقول بهار بنون نغنی پو است و آن تا بهائیت که جولایه گان بر آگنایه از زمان قلیل و ایام معدود و فرماید که بافتن مهیا کنند مؤلف عرض کند که همین است بذاعت تحقیق با تاسف و ما سواه فهو تکلف اسم جاد فارسی زبان و تان مخفف این و آنچه (میر معزی ۵) تان به پس و پیر بند و کز خدمت او در هندی تان به الف آخر مستعمل است تبدیل کچه که در رزم میان بسته چو ز تار بود با صاحبان این و بعضی خیال می کنند که تانای هندی ال اند و بجز نقل نگارش مؤلف عرض کند که ما کلمه است فارسیان الف آخر را به های تیز تبدیل تا را داخل استعمال نمی کنیم و معنی شعر هم به همین کرده تان استعمال کردند بسبب تفرس و لیکن حالت درست می شود و لطیف می نماید و معنی ما ماخذ اول را بهتر خیال می کنیم (ارو) (نه پس و پیر) زمانه قلیل است و پس و پیر</p>	<p>مانند بقول برهان و سروری و رشیدی و جانگ و کیهو بالواسه - و سراج بر وزن شانه بمعنی تان باشد که تعقیب تان به پس و پیر استعمال - بقول بهار بنون نغنی پو است و آن تا بهائیت که جولایه گان بر آگنایه از زمان قلیل و ایام معدود و فرماید که بافتن مهیا کنند مؤلف عرض کند که همین است بذاعت تحقیق با تاسف و ما سواه فهو تکلف اسم جاد فارسی زبان و تان مخفف این و آنچه (میر معزی ۵) تان به پس و پیر بند و کز خدمت او در هندی تان به الف آخر مستعمل است تبدیل کچه که در رزم میان بسته چو ز تار بود با صاحبان این و بعضی خیال می کنند که تانای هندی ال اند و بجز نقل نگارش مؤلف عرض کند که ما کلمه است فارسیان الف آخر را به های تیز تبدیل تا را داخل استعمال نمی کنیم و معنی شعر هم به همین کرده تان استعمال کردند بسبب تفرس و لیکن حالت درست می شود و لطیف می نماید و معنی ما ماخذ اول را بهتر خیال می کنیم (ارو) (نه پس و پیر) زمانه قلیل است و پس و پیر</p>
---	---

معنی حقیقی است و تا بمعنی خود که برای بیان غایت
 باشد معنی میاود که استعمال (بیس نه دیر) هم معنی
 نه بیس دیر آمده (وله) گر گمانست و جنبه
 گفتار من تا بیس نه دیر به این خیر گرد و عیان و
 و آن گمان گرد و یقین به و حاصل این معنی زود
 است (ارود) تهوری مدت تک تهوری
 عرصه تک -

تانه بیس دیر که گذشت (فرخی) بر در
 تانه بیس روزگار استعمال بقول بهار
 و اندو بجز مرادف تانه بیس دیر که گذشت
 (منطقی) درخت کدو تانه بیس روزگار که در طالع ملک ما تانه دیر
 کند دعوی همی با چنار به مؤلف عرض کند
 که درین هم کلمه تارا داخل اصطلاح ندانیم و کند که ما (نه دیر) را مرادف (نه بیس) می
 حق آنست که این استعمال بمعنی حقیقی است نه
 یعنی اصطلاحی و مجرد (بیس روزگار) مرادف استعمال مقصود از کثرت نیست و درینجا هم
 (نه بیس دیر) است و بیس (ارود) و کجوتانه بیس
 تانه بیس مدت استعمال بقول بهار و اندو
 و بجز مرادف تانه بیس دیر که گذشت (میر معری) و امثال آن بیان کرده ایم (ارود) و دیگر کتب

تائی بقول سروری (۱) مختصر توانی باشد (حکیم اسدی) توانی ز کقطره آب آفرید
 کہ باشد در آن پرو گیتی پدید و صاحب رہنما جو کہ سفر نامہ ناصر الدین شاہ قاجار میفرماید کہ
 (۲) بمعنی تاجبر باشد صاحب محیط گوید کہ (۳) بفتح اول و الف و کسرون و سکون یای تحتانی آسم
 ہڑ است و بر ہڑ فرماید کہ ہر بفتح ہا و سکون رای مہلہ و ہڑ بفتح رای مہلہ مشدود و اضافہ
 الف در آخر و ہڑ سکون رای ہندی ہر سہ اسم ہندی ہلیدہ است و منہود آن را کرکا گویند
 و بزبان سنسکرت چپیانزد ہندیان گرم و مرزہ او نیز و تلخ و جہتہ ضیق النفس و اسہال و درد شکم
 و کلانی آن و در زمینہ و یرقان و تپہای سمی و قوی سودمند و قوت و حفظ زیادہ کند و خروج مقعد
 و استسقا و تشنگی مفرط را سود دہد و در اول و خشک و در دوم است (الخ) مؤلف عرض کند
 کہ بمعنی اول تکلم مضارع از مصدر تائیدن کہ می آید و بمعنی دوم بفتح الف و تشدید نون لغت عرب
 و بمعنی سوم لغت فارسی زبان نیست و تحقق نشد کہ لغت کدام زبان است و ہلیدہ لغت فارسی
 باشد بہ ہمین معنی کہ عرب آن ایلیح کہ ذکرش بر بدن گذشت (اردو) توانی کا مخفف
 مضارع کا تکلم تو سکتا ہے (۲) و کیو تاخیر (۳) و کیو بدینج -

تائی سہ اصطلاح - بقول بہار بہر دو فوقانی و نون قبل التحتانی و بعد الفوقانی کلماتیکہ برای استعانت
 و در نغمات در وقت خوانندگی ابتدا بہ آن گفتند (میرہام) دانستن معرفت بہ تائی تنہ نیست
 اثبات ظہور زوات را پیمہ نیست و در دل بحر از نور خدا بیچ بدان و غیر از یک کس بخاندہ آئینہ نیست
 و صاحبان آئندہ بحر ہر زبان بہار مؤلف عرض کند کہ اسم صوت است و بس و این از اسمای حروف
 بحر موسیقی است (اردو) وہ کلمات جو ابتدا سے رنگ میں کہے جاتے ہیں جیسے دکن تینا مانا

تائیدن | بقول انڈیچوالہ فرنگ فرنگ مختصر تو انیدن باشد مؤلف عرض کند کہ واو حذف شد از تو انیدن و صراحت ماخذش ہمدر اسجا کنیم و درینجا ہمیں قدر کافی است و تانی کہ گذشت از مشتقات ہمیں مصدر است (اردو) دیکھو تو انیدن -

تائستار | بقول ناصر اسم جرم فلک نہم باشد و فرماید کہ در دستا تیر آمدہ صاحب انڈی نقل نگار ناصر مؤلف عرض کند کہ اسم جلد فارسی قدیم است و بس (اردو) فلک نہم کا جرم - فلک نہم - نوان آسمان - مذکر -

تائیسرا | بقول برہان و ناصر و انڈی برون بازگیر نام شہرست از ہندوستان مؤلف عرض کند کہ ما این را از لغت ہندی تہانیر مفرس دانیم بحدف ہای ہوز (اردو) تھانیر ہندوستان کے ایک شہر کا نام - مذکر -

تاو | بقول برہان برون گا و (۱) بمعنی تاب است کہ روشنائی و پرتو آفتاب و ماہ و آتش باشد چہ در لغت فارسی و او بہ بای ابجد و برعکس تبدیل می یابند و (۲) بمعنی پچ و تاب ہم بست و (۳) بمعنی تاب و طاقت و قدرت و توانائی را نیز گویند و (۴) بمعنی حرارت و گرمی و (۵) محنت و مشقت و (۶) اندوہ نیز آمدہ است صاحب سروری ذکر معنی اول تا چہارم کرده فرماید کہ بمعنی فاعل ازین معانی و لغزیز باشد (فردوسی شہ) ہی و او ہر سال با سام سا و پو کہ با او بر زمش نہ بد پچ تاو کا صاحبان ناصر و رشیدی و جامع و نوادر فرماید کہ مرادف تاب باشد بہرہ معانیش صاحب مؤید فرماید کہ بمعنی طاقت و قدرت و گوید کہ این ترکیب مہوم بر این است کہ قدرت عطف تفسیری طاقت باشد و بس کذلک بلکہ طاقت ما خود است

از طاق کہ ضد جفت باشد معنی (۱۷) فرو چنانچہ می گویند یک دو طاقہ کاغذ و پنج طاقہ ہامہ حساب
سخندان فرماید کہ تاب و تاؤ در زبان فارسی گرمی و پرتو را گویند و در سنسکرت ہم تاؤ است و
اصلش تپ بود صاحب اندہم زبان ناصری مؤلف عرض کند کہ ظاہر است بدل تاب معلوم می
چنانکہ آب و آؤ (اردو) (۱۸) و کچھو تاب کے پہلے معنی تاؤ بقول اصفیہ ہندی بندگر (۱۶)
بیچ و آب (۳) طاقت و زور (۴) حرارت و گرمی اور (۵) محنت اور مستقت بقول منوٹ
(۶) و کچھو تاب کے چوتھے معنی (۷) تاؤ بقول بندگر اردو تخته کاغذ مؤلف عرض کرتا ہوں
کہ آب کا تاج ہے کہ معانی بالامین تاؤ کو ہندی اور اردو سمجھا۔

تاؤ اتا بقول جہانگیری یعنی قوت و قدرت باشد (کمال اسمعیل ۵) ہر کہ اوراہت معنی کٹر
بیش منیم لاف تاؤ اتا می او پڑ صاحب رشیدی جو الہ جہانگیری این را آورده و خان آرزو در سر
فرماید کہ یعنی قدرت و توانائی باشد مؤلف عرض کند کہ ظاہر از یہ علیہ تواناست زیادت الف
بعد واو و اول کسبکہ این لغت را قائم کرد صاحب جہانگیری است سلسلہ روایف او این را
بنون پنجم صحیح داند و تصحیف کتابت نون را بہ فوقانی پنجم بدل کرد کہ یک نقطہ زائد این ہرہ فضولی پیدا
کرد و صاحب ناصری ہمین لغت را بہ بنون پنجم توانا یعنی توانائی و قوت و قدرت می نویسد و از
ہمین سند کمال اسمعیل استناد می کند و صاحب رشیدی نقل ہمین لغت مصحفہ کرده و خان آرزو
حالاً نقل رشیدی برداشتہ و بحقیقت پی نبرہ ما این لغت را بہ فوقانی پنجم غلط دانیم یکی از حاضرین
بمجم گوید کہ (تاؤ اتا) ہمین معنی می آید اگر سند دیگر این بدست آید می توان این را مختلف آن دانیم
بحدف واو آخر (اردو) دیکھو تاؤ اتا۔

<p>تا و تاوا اصطلاح بقول برهان و بحر و جامع بمعنی اوست و سبالغذ باشد و در معنی یعنی بسیار با ثبات و فوقانی بالف کشیده و با و از زوده یعنی قوت و طاقت و اصل این تا و تا و بود و قوت و قدرت و توانائی مؤلف عرض کند که از بدل شد به الف محققین بالا بر نزاکت معنی قبیل و مادام و سالاسال است به الف اتصال غوز کرده اند (ار دو) بهت قوت بود و الصاق که در میان دو اسم باشد و تا و تکرار بهت زور مذکر -</p>	<p>تا و تاوا اصطلاح بقول برهان و بحر و جامع بمعنی اوست و سبالغذ باشد و در معنی یعنی بسیار با ثبات و فوقانی بالف کشیده و با و از زوده یعنی قوت و طاقت و اصل این تا و تا و بود و قوت و قدرت و توانائی مؤلف عرض کند که از بدل شد به الف محققین بالا بر نزاکت معنی قبیل و مادام و سالاسال است به الف اتصال غوز کرده اند (ار دو) بهت قوت بود و الصاق که در میان دو اسم باشد و تا و تکرار بهت زور مذکر -</p>
--	---

<p>تاوان بقول برهان و ناصر می و جامع با و او به الف کشیده بنون زوده (ا) جرم و جنایت و عزای و نزیان و گناه و (۲) عوض و بدل هم صاحب سروری بمعنی اول قانع (مسعود سعدی) هر و بیری که در زمانه کند پیر و بیران و بال و تاوانست به بهار بر مصادره و عزامت قانع و فرماید که بالفظ بودن و دادن و کردن و گرفتن مستعمل صاحب رهنما بحواله سفرنامه ناصرالدین شاه قاجار بر جرمانه قناعت کرده که داخل معنی دوم است صاحب فدائی که یکی از علمای محاسن محرم بود می فرماید که آنچه از کسی می ستانند بجای زیانی که رسانیده است همچون شکستن و گم کردن و از دست دادن چیزی و نیز آنچه بتازی جرم و خیانت و عزامت و جبر که گویند مؤلف عرض کند که تعریف صاحب فدائی بهتر از دیگران اسم جامع فارسی زبان است مرکب است از تا و که بمعنی غم و اندوه گذشت و الف و نون زائد مان و کنایه از معنی دوم که او آکنده تاوان را تاوان غمگین کند (ظهوری) تا توانی بی می و شایده سباش و نه ندگی بر زاهدان تاوان چر است (ار دو) جرم گناه مذکر خیانت مؤنث (۲) تاوان بقول آصفیه مذکر و کچوریسی</p>	<p>تاوان بقول برهان و ناصر می و جامع با و او به الف کشیده بنون زوده (ا) جرم و جنایت و عزای و نزیان و گناه و (۲) عوض و بدل هم صاحب سروری بمعنی اول قانع (مسعود سعدی) هر و بیری که در زمانه کند پیر و بیران و بال و تاوانست به بهار بر مصادره و عزامت قانع و فرماید که بالفظ بودن و دادن و کردن و گرفتن مستعمل صاحب رهنما بحواله سفرنامه ناصرالدین شاه قاجار بر جرمانه قناعت کرده که داخل معنی دوم است صاحب فدائی که یکی از علمای محاسن محرم بود می فرماید که آنچه از کسی می ستانند بجای زیانی که رسانیده است همچون شکستن و گم کردن و از دست دادن چیزی و نیز آنچه بتازی جرم و خیانت و عزامت و جبر که گویند مؤلف عرض کند که تعریف صاحب فدائی بهتر از دیگران اسم جامع فارسی زبان است مرکب است از تا و که بمعنی غم و اندوه گذشت و الف و نون زائد مان و کنایه از معنی دوم که او آکنده تاوان را تاوان غمگین کند (ظهوری) تا توانی بی می و شایده سباش و نه ندگی بر زاهدان تاوان چر است (ار دو) جرم گناه مذکر خیانت مؤنث (۲) تاوان بقول آصفیه مذکر و کچوریسی</p>
--	---

<p>تاوان آمدن استعمال صاحب آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>	<p>تاوان آمدن استعمال صاحب آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>
--	---

تاوان قرار یافتن است (عربی) برفت لطف تاوان افتادون بر سر استعمال صاحب	تاوان قرار یافتن است (عربی) برفت لطف تاوان افتادون بر سر استعمال صاحب
تو برین گماشت دین بدلی است با به نزل عقل آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف معنی	تو برین گماشت دین بدلی است با به نزل عقل آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف معنی
که تاوان آن زبان آمد با (اردو) تاوان قرار پانا کند که معنی مبتدای نقصان شدن و تاوان برود	که تاوان آن زبان آمد با (اردو) تاوان قرار پانا کند که معنی مبتدای نقصان شدن و تاوان برود
تاوان آوردن استعمال صاحب آصفی که قرار یافتن است (عربی) تنور آسانجا کستر	تاوان آوردن استعمال صاحب آصفی که قرار یافتن است (عربی) تنور آسانجا کستر
ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند نشسته تاوان ازین غم با که از افتادون مان بر سرش	ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند نشسته تاوان ازین غم با که از افتادون مان بر سرش
که قرار و ادون تاوان است (نظام شیرازی) افتاد تاوانی با (اردو) تاوان اور نقصان	که قرار و ادون تاوان است (نظام شیرازی) افتاد تاوانی با (اردو) تاوان اور نقصان
زرنشان طشتی مغرب شام که گم گشته بود با جام زرن من مبتلا هونا دکن مین کہتے مین تاوان سر پر پٹنا	زرنشان طشتی مغرب شام که گم گشته بود با جام زرن من مبتلا هونا دکن مین کہتے مین تاوان سر پر پٹنا
تاوان طشت زرنشان آورده اند با (اردو) تاوان بودن استعمال صاحب آصفی ذکر	تاوان طشت زرنشان آورده اند با (اردو) تاوان بودن استعمال صاحب آصفی ذکر
تاوان قرار دینا۔ این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که	تاوان قرار دینا۔ این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که
تاوانا بقول ناصری معنی قدرت و قوت و توانائی بمعنی تاوان قرار یافتن است (ملاحامی) (کمال اسمعیل)	تاوانا بقول ناصری معنی قدرت و قوت و توانائی بمعنی تاوان قرار یافتن است (ملاحامی) (کمال اسمعیل)
هر که اورا هست معنی کترک با روز شبیت گرمه کیسان بود با بر تو شب و روز	هر که اورا هست معنی کترک با روز شبیت گرمه کیسان بود با بر تو شب و روز
پیش منجم لاف تاوانائی با می فرماید که طنز من نیست تو تاوان بود با (اردو) تاوان هونا تاوان	پیش منجم لاف تاوانائی با می فرماید که طنز من نیست تو تاوان بود با (اردو) تاوان هونا تاوان
که لاف دانائی او گفته چه قوت با معنی مناسبت بنا قرار پانا۔	که لاف دانائی او گفته چه قوت با معنی مناسبت بنا قرار پانا۔
مؤلف عرض کند که معنی قوت و توانائی هم درین تاوان و ادون استعمال صاحب آصفی ذکر	مؤلف عرض کند که معنی قوت و توانائی هم درین تاوان و ادون استعمال صاحب آصفی ذکر
شعری لطف نباشد و این مزید علی توان می نماید این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که	شعری لطف نباشد و این مزید علی توان می نماید این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که
زیادت و و الف (اردو) قدرت۔ قوت۔ او اگر دن تاوان است (ملک پیور دی) (توانائی۔ طاقت۔ مؤنت۔	زیادت و و الف (اردو) قدرت۔ قوت۔ او اگر دن تاوان است (ملک پیور دی) (توانائی۔ طاقت۔ مؤنت۔
یک دل دو جزع شوخت نستاند هرگز از کس با	یک دل دو جزع شوخت نستاند هرگز از کس با

<p>آوان ہونا۔</p>	<p>کان را و لعل شوخت سد جان نداد تاوان بک۔</p>
<p>آوان طلبیدن استعمال۔ یعنی تاوان</p>	<p>(اردو) تاوان وینا۔ تاوان ادا کرنا۔</p>
<p>طلب کردن و خواستن مؤلف عرض کند کہ</p>	<p>تاوان داشتن استعمال۔ صاحب آصفی</p>
<p>معنی حقیقی است (ظہوری ۵) از کہ باید</p>	<p>ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>
<p>چرا طلبیدن تاوان بچان اگر روی نمانتوان</p>	<p>کہ مستوجب تاوان بودن است (عربی ۵)</p>
<p>تاوان طلب کرنا۔ تاوان</p>	<p>دستی نگہدار و زمانہ بک کہ ہر دل بشکند تاوان</p>
<p>چاہنا۔ تاوان لینا۔</p>	<p>نذارو بک (اردو) تاوان کے لائق ہونا۔</p>
<p>تاوان کردن استعمال۔ صاحب آصفی</p>	<p>قابل ادائیگی تاوان ہونا۔</p>
<p>ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند</p>	<p>تاوان ستانیدن استعمال۔ صاحب آصفی</p>
<p>تاوان قرار دادن و عائد کردن است (طغرا</p>	<p>ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ تاوان قرار دادن و عائد کردن است (طغرا</p>
<p>چہ تحقیق کار نکویان کنند بجا آنچه کردند</p>	<p>کہ معنی گرفتن تاوان است (ظہوری ۵) (ظہوری ۵)</p>
<p>تاوان کنند بک (ظہوری ۵) چاک صمیم کرو</p>	<p>صرف آنچنان زندگی بک کہ از ماستانند تاوان</p>
<p>تاوان بر رفو کی نجیہ را بک سوزن عیسی نبودش</p>	<p>(اردو) تاوان لینا۔ تاوان وصول کرنا۔</p>
<p>رشتہ مریم نداشت بک (اردو) تاوان قرار</p>	<p>تاوان شدن استعمال۔ یعنی تاوان قرار</p>
<p>تاوان عائد کرنا۔</p>	<p>یا فتن است مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس وینا۔ تاوان عائد کرنا۔</p>
<p>تاوان گرفتن استعمال۔ صاحب آصفی</p>	<p>(ظہوری ۵) زندگانی نشود بر تو ظہوری تاوان</p>
<p>ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض</p>	<p>بک و ای گرجان ندی تھہ جانانہ ما بک (اردو)</p>

(۳۹۲۶)

(۳۹۲۶)

(۳۹۳۹)

کند که یعنی وصول کردن تاوان است و مرادش

فلان تاوانه کوراد کشا دست به سر دیوار آن

تاوان ستان (تنها شهرستانی ۵) در عالم

بر در نهاد است به صاحب نامری گوید که

حساب بر این مایه زندگی به تاوان عمر از همه کس

تا بخانه مؤلف عرض کند که نه چنین است بلکه

می توان گرفت به (ار دو) تاوان لینا -

منخف تاو خانه بخذف و او و خای بجه و تاو خا

تاوان گشتن استعمالی یعنی تاوان شدن

مبدل تا بخانه چنانکه آب و آو (ار دو) و کیهو تا بخانه

و تاوان قرار یافتن مؤلف عرض کند که موافقت

تاوانیدن بقول طحقات برهان و موارد غلطانیدن

قیاس است (ظهوری ۵) نازش و لبرش است

بجز این رسالتم التصریف گوید که غیر مانعی مستقبل و اسم

گشته تاوان بر همه به از بیت خود گفته ام بابت

مفعول نیاید مؤلف عرض کند که مرکب از تاوان است

بر همین دشمن است به (ار دو) تاوان هونا که الف و نون زائد تان بر تاوان زیاد کرده اند و تاوان یعنی

و کیهو تاوان شدن -

تاوانه بقول برهان و جهانگیری و جامع و سر

که هیچ و تاب است فارسیان زیادتی مای محروفه علامت

ورشیدی و سراج بر وزن کاشانه تا بخانه را است و تاواند مضارع این و تاوانش حاصل با صدر باشد

مصدر و آن بر تاوان صدری ساختند که کامل التصریف

گویند که گرم خانه باشد (فخرالدین گرگانی ۵) معاصرین عجم بر زبان ندارند (ار دو) لوٹ پوٹ کننا

تاوان اصطلاح - بقول برهان و سروری بفتح فوقانی بر وزن آب یکب یعنی دو تا و سپرد و تا

باشد صاحب جامع بر دو تا و سپرد و قانع (شاعر ۵) بیک تا و گریخته تا و تک به که باشد که پیشی

بود گاه و تک به مؤلف عرض کند که اسم جامد باشد (ار دو) دوپرا - بقول آصفیه میندی

دو تہ - ڈیل - دو چند - جیسے دوپرا حصہ -

<p>تاو خانہ اصطلاح۔ بقول انڈیکو اور فرنگ پر رنگ۔ کاغذ پر حرف پس کپڑا اور کاغذ فرنگ ہمان تا بخانہ کہ گرم خانہ باشد مؤلف جوہر ہے اور رنگ اور حرف اس کا عرض عرض کند کہ تاوانہ کہ ہمین معنی گذشت محقق ہے کیونکہ ان کا قیام کپڑے اور کاغذ پر ہے و این متبدل تا بخانہ کہ سوئدہ بدل شدہ و او اور وہ بیماری یاد کھ جو ایک بیماری یاد کھ کے چنانکہ آب و آو و صراحت معنی بر تا بخانہ گذشت سبب لاحق ہوتی ہے۔ جیسے بخار کی کھانسی۔ (ارو) دیکھو تاوانہ و تا بخانہ۔ بخار جوہر ہے اور کھانسی عرض۔</p>	<p>تاو خانہ اصطلاح۔ بقول انڈیکو اور فرنگ پر رنگ۔ کاغذ پر حرف پس کپڑا اور کاغذ فرنگ ہمان تا بخانہ کہ گرم خانہ باشد مؤلف جوہر ہے اور رنگ اور حرف اس کا عرض عرض کند کہ تاوانہ کہ ہمین معنی گذشت محقق ہے کیونکہ ان کا قیام کپڑے اور کاغذ پر ہے و این متبدل تا بخانہ کہ سوئدہ بدل شدہ و او اور وہ بیماری یاد کھ جو ایک بیماری یاد کھ کے چنانکہ آب و آو و صراحت معنی بر تا بخانہ گذشت سبب لاحق ہوتی ہے۔ جیسے بخار کی کھانسی۔ (ارو) دیکھو تاوانہ و تا بخانہ۔ بخار جوہر ہے اور کھانسی عرض۔</p>
<p>تاو رمان اصطلاح۔ بقول (برہان در طبقات) بروزن خاور یعنی عرض باشد کہ در مقابل جوہر است صاحب سفرنگ بشرح ہفتی فقرہ عرض کند کہ غیر از اسم جامد نمی نماید و ہمہ محققین (نامہ شت ساسان نخست) می فرماید کہ بتای اہل زبان و زبان دان ازین ساکت یکی از معاصرین فوقانی یعنی عرض وہم او و کر (تاو ریدن) یعنی عجم گوید کہ ہمان لفظ (تاو رمان) را جہلا و سوقیان عارض شدن کردہ کہ بجایش می آید مؤلف بہ قلب بعض و تبدیل تا (اورمان) استعمال کنند عرض کند کہ این اسم ہمان مصدر است کہ واو کہ بعد رای مہملہ بود قبل آن و رای مہملہ آخر می آید و فارسی قدیم۔ معاصرین عجم این را بر بدل شدہ بہ فون چنانکہ تاو رمان و می فرماید کہ فصحا زبان ندارند و استعمال عرض می کنند کہ لغت این را بر زبان ندارند (ارو) زیر و زبر عرب است (ارو) عرض۔ بقول اصفیہ دیکھو ہم کے دوسرے معنی۔</p>	<p>تاو رمان اصطلاح۔ بقول (برہان در طبقات) بروزن خاور یعنی عرض باشد کہ در مقابل جوہر است صاحب سفرنگ بشرح ہفتی فقرہ عرض کند کہ غیر از اسم جامد نمی نماید و ہمہ محققین (نامہ شت ساسان نخست) می فرماید کہ بتای اہل زبان و زبان دان ازین ساکت یکی از معاصرین فوقانی یعنی عرض وہم او و کر (تاو ریدن) یعنی عجم گوید کہ ہمان لفظ (تاو رمان) را جہلا و سوقیان عارض شدن کردہ کہ بجایش می آید مؤلف بہ قلب بعض و تبدیل تا (اورمان) استعمال کنند عرض کند کہ این اسم ہمان مصدر است کہ واو کہ بعد رای مہملہ بود قبل آن و رای مہملہ آخر می آید و فارسی قدیم۔ معاصرین عجم این را بر بدل شدہ بہ فون چنانکہ تاو رمان و می فرماید کہ فصحا زبان ندارند و استعمال عرض می کنند کہ لغت این را بر زبان ندارند (ارو) زیر و زبر عرب است (ارو) عرض۔ بقول اصفیہ دیکھو ہم کے دوسرے معنی۔</p>
<p>تاو ریدن اصطلاح۔ بقول (برہان در طبقات) بروزن خاور یعنی عرض باشد کہ در مقابل جوہر است صاحب سفرنگ بشرح</p>	<p>منقیض جوہر۔ وہ چیز جو قائم بغیر ہو جیسے کپڑے (الف) تاو ریدن اصطلاح۔ بقول (برہان در طبقات) بروزن خاور یعنی عرض باشد کہ در مقابل جوہر است صاحب سفرنگ بشرح</p>

پنجاه و هفتی فقره (نامه سوم شست شای کلیو) ذکر **تا و سه** بقول برهان بفتح ثالث و فتح رابع (۱) این کرده گوید که معنی عارض شدن است و دیگر **محققان** خرو (۲) گاو و جوان را گویند صاحب ناصری مصداق رازین ساکت و صاحب برهان ... می فرماید که (۳) چراگاه پرتاب و علف که مذکور شد (ب) **تا و ریده** را بمعنی عارض شده نوشت صاحب جامع می فرماید که همچو تائسه کافر که چراگاه باشد مؤلف عرض کند که الف مصدر است که مرکب صاحب رشیدی این را با تائسه نوشت که گذشت شد از همان تا و ر که گذشت و یای معروف صاحب جهانگیری هم بر تراوف تائسه قانع بود و علامت مصدر و آن وب افاده معنی مفعولی عرض کند که در بعض نسخ برهان معنی اول و دوم است آن کند بقاعده فارسی بزیادت های هجرت بر ضمایم همین معنی بر تا و اول می آید بخوبی با تصحیف بعض نسخ برهان مطلق - صاحب برهان ب را اسم جا بدواست است یا تصرف کاتبش که معانی اول و دوم را بدین و از قواعد فارسی زبان کار گرفت و از الف نوشت حق آنست که این متبدل تائسه باشد که موافق خبر نداشت (اردو) الف - عارض چون بدل شد و او چنانکه آب و آو (اردو) ب عارض شده -

تا و ک بقول برهان و جهانگیری و جامع بفتح ثالث و سکون کاف (۱) خرو جوان و (۲) گاو و جوان را گویند و همین دو معنی بر تا و اول هم می آید و در بعض نسخ برهان این لغت نیست. صاحب ناصری بذر این حواله برهان گوید که همانا لام را کاف دانسته زیرا که در فرنگ رشیدی تا و ک نوشته مؤلف عرض کند که ما قول جامع را معتبر تر از صاحب ناصری دانیم که او در تحقیق زبان خود از تحقیق خود کار گرفت و صاحب ناصری بجز آن رشیدی که محقق هند تراود است بر برهان

اعراض کند و از زبان خود خبر نذارد. اسم جاد فارسی زبان باشد و معنی لغظی این به کاف نسبت منسوب به قوت که خر جوان و گاو جوان قوت دارند و جادار و که تا اول مبدل این که می چنانکه اگماک و الماک (ار و و) جوان گداها - مذکر (۲) جوان گاسه - مؤنث -

تا اول بقول برهان و جهانگیری و جامع کبر ثالث بر وزن قاتل (۱) آبله باشد که بسبب سوختن یا کار کردن بر اعضا و دست و پا بهم رسد و لفتح ثالث (۲) خر و گاو جوان را گویند (شمس فخری شصت) که آن بخش به سلطان بخشند و کله اسپ و استر و تا اول با صاحب سروری با تاوک و کرا این کرده مراد فاش گوید و بجای دیگر بر گاو و جوان قانع و ذکر معنی اول هم فرموده (اور فردی شصت) چنانچه یعنی تا اول کرده کار گزیر با بچوب رام شود و یوغ را بند گردان با خان آرزو در سراج نسبت معنی دوم گوید که قوسی بضم نوشته و به همین معنی به کاف عوض لام هم می فرماید که کبیر و او تخف تا اول و مرکب است از تا و یعنی گرمی و تاب و اول کبیر و او بزبان دری گل بضم یعنی آبله که از تلف آتش یا کثرت کاری بر اعضا پدید آید پس بدین معنی در اصل مجاز است چه درین صورت معنی گل گرمی خواهد بود و بسبب تخفیف اجتماع دو واو است و نزدیک فارسیان حذف یکی از دو حرف یک جنس جائز. صاحب ناصری بدیل تاوک و کرا این کرده و بنقل همان الفاظ خان آرزو که گذشت می فرماید که بهتر است که مخفف تا اول گوئیم چه در اصل لغت دری تا با و او است بجهت اشکراه از دو واو یکی اسقاط کردند (انتهی) مؤلف عرض کند که ما این را بعضی دوم مبدل تاوک و انیم و اشاره این مبدل را بنجا کرده ایم و معنی اول جادار و که ما خدایا همان باشد که صاحب سراج ذکرش کرد (ار و و) او دکن بین گنبا اس سختی کا نام چه جو

جسم کے کسی حصہ پر اس کے جل جانے یا زیادہ کام کرنے سے ہو جاتی ہے۔ صاحب آصفیہ نے فرمایا ہے کہ مذکر۔ ماتھے کا نشان جو سجدوں کی کثرت سے پڑ جاتا ہے آپ ہی نے گٹا کے آٹھویں معنی پر اسی تعمیم کا ذکر فرمایا ہے۔ مذکر۔ یعنی پاؤں یا ہاتھ کی وہ جگہ جو زیادہ رگڑ کھانے کے سبب سخت ہو جاتی ہے۔ عربی میں سبھل۔ فارسی میں پنیہ کہتے ہیں (۲) دیکھو تاوک۔

تاوہ بقول برہان بروزن ساوہ (۱۱) طرفیکہ در ان خاکینہ پزند و ماہی بریان کنند و (۲) نخت بختہ و آجر بزرگ را نیز گویند۔ صاحب جہانگیر ہی می فرماید کہ ہمان تاہ کہ گذشت۔ صاحبان جامع و سروری ذکر این تاہ کردہ اند مؤلف عرض کند کہ این مبدل تاہ باشد یعنی اول و دومش چنانکہ آب و آو (اردو) دیکھو تاہ کے پہلے اور دوسرے معنی۔

تاہ بقول برہان و جامع و سروری بروزن کاہ (۱۶) رنگی باشد کہ بروی شمشیر و امثال آن نشیند و (۲) تہ و لای ہم چنانکہ گویند یکتاہ و دو تاہ یعنی یک لا و دو لا و (۳) عدد و فرور اتیر گویند کہ در مقابلہ جنت است و (۴) تفسیر لفظی است کہ آن را عربی محض خوانند۔ صاحب جہانگیر ہی بر معنی اول و سوم قانع (حکیم سوزنی ۱۵) ہماہ شہ شرق زکس نشنو و این ماہ ہا زیر الملک العرش رہ ہماہان تاہ است ہا صاحب ناصر بن زکریا معنی اول و سوم ذکر معنی چہارم بحوالہ برہان کند۔ صاحب رشیدی بر معنی اول و سوم قناعت فرمودہ۔ خان آرزو در سراج می فرماید کہ عدد و تحقیق آن در لغوی تا گذشت و فارسیان در نظم زیادت ہا ہی مفلوط از او اخر کلمات کہ لفظ داشتہ باشد جائز داشتہ اند و از الفاظی کہ در آخر ان ہا ہی مفلوط باشد ہا را حذف نیکند و بر فقیر مؤلف تا حال تحقیق نہ پیوستہ کہ اصل حیثیت لیکن گمان اغلب آنست کہ زیادت ہر طرف

برای نظم بر استادان تهمت باشد و تخفیف چون اصل عوام و خواص است درست بود فاقهم -
 و بگذر معنی اول بحواله برهان ذکر معنی چهارم هم کرده صاحب سفرنگ بشرح (چهارمی فقره نامه
 شت ساسان نخست) گوید که بزبان درمی طاق را گویند که مقابل جهت است مؤلف عرض کند
 که همین است معنی حقیقی این که در سلسله معانی نشان سوم دارد و یعنی اول هم اسم جامد فارسی
 زبان و دیگر معانی مجاز معنی سوم و آنچه تا معنی چهارم و پنجم گذشت مخفف این (اردو)
 (۱) رنگ - مذکر (۲) ته - بقول اصفیه - مذکر - پرت (۳) فرد - بقول اصفیه - مؤنث - جهت کا
 نقیض - طاق - ایک (۴) محض - صرف - فقط -

تا هو بقول برهان و جامع و رشیدی بر وزن کا هو عرق شراب را گویند - صاحب جهانگیری این را
 شراب عرقی نوشته (امیر خسرو) تکلف نیست حاجت خورونی خواهیم و کنجی پامی تا هو نه انگوری
 سکوره گل نه جام جم (دولت) چشمه خورشید را در ته نشانده عکس ساقی کرده تا هو منوز پامی
 صاحب سروری صراحت فرید کند که عرقی که از در و شراب گیرند صاحب ناصر می فرماید که چون
 شراب است و آن را شراب عرقی نیز گفته اند و صراحت فرید کند که در شعر اول خسرو تا هو دولت
 اند بر شرابی که غیر انگوری باشد مانند بنید و امثال آن که پست تر از انگور است - خان آرزو در
 سراج می فرماید که این شراب است که در قرع ابلق کشند و این در هندوستان رواج تمام دارد و در
 و بهار همزبانش (شاعر) نیمه ز حیات رقص پہلوست و وان نیمه دگر شراب تا هوست و مؤلف
 عرض کند که اسم جامد فارسی زبانست برای شراب مقطر و این اکثر غیر انگوری باشد و انگوری را مقطر
 مقطر کردن نیست (اردو) مقطر شراب - مؤنث -

تای | بقول برہان بروزن لای (۱) جامہ وای صاحب آصفیہ نے ایک قسم کی چینٹ بھی لکھا ہے

یاشد از قماش و (۲) یعنی عدد چنانکہ دو تا و (۳) یعنی آپکا تسامح ہے۔ اس کا نام نقلی جامہ وار ہے

طاق چنانکہ چند طاقہ جامہ و ترجمہ فرد و (۴) تاسے (۲) عدد و مذکر (۳) طاقہ مذکر (۴) نصف

بار یعنی نصف خروار کہ عبری عدل خواند صاحب خروار سے وہ بوجہ مراد ہے جو خرمی کی ایک

جہانگیری یعنی اول و دوم قانع (حکیم نزاری نے) جانب رکھا جائے۔ مذکر۔

تا دیوان مالک در حساب پوزر پیدیا آید و جامہ تاپا رگر اخوا پد و پیش بکہ باشد مثل

تاسے ب صاحب جامع نسبت معنی سوم گوید کہ معنی صاحبان خزینۃ الامثال و امثال فارسی ذکر این

طاقہ از جامہ و کاغذ و غیرہ صاحب نامری بر معنی کردہ از معنی و محل استعمال ساکت مؤلف من

اول و دوم قناعت کردہ۔ صاحب موید گوید کہ کند کہ فارسیان این مثل را بجائی زند کہ از افراد

ہمان تاه مؤلف عرض کند کہ شک نیست کہ این متعددہ انتخاب یکی از انہام کوز خاطر باشد

مبتدل تاه است کہ ہای ہوز بدل شد بہ تختانی۔ (ار و و) دکن میں کہتے ہیں: دیکھئے قرعہ کس

چنانکہ بدرہ و بدرسی و معنی اول اسم جامد است کہ نام پڑتا ہے:۔

ولیکن نظر بر بند نزاری عرض کنیم کہ متعلق این معنی (الف) نامی پیراہن استعمال۔ بقول بہا

نیست بلکہ متعلق بہ معنی سوم است کہ فارسیان جامہ (ب) نامی تشریف (الف) ایک پیراہن

و کاغذ و امثال آن را نامی جامہ و نامی کاغذ گویند و (ب) ایک خلعت از تمام تشریف و می فرماید کہ

و معنی سوم اصل است و دیگر معانی مجاز آن (ار) از عالم نامی پیراہن است (محمد سعید اشرف سے)

(۱) جامہ وار۔ مذکر۔ ایک قسم کا اوننی بوٹہ وار کپڑا ویدہ تر گس شد و مینا اگر فصل بہار پو یوسف ہامی

<p>تای جوز کبف و داشتن اصدا اصطلاحی بسیار گوید که رسم قلندران و درویشان ایران است که تای جوزی کبف دارند تا وقت بر خورد با اختیار یا اول و اول بطریق تیمین و به آنها بگذرانند که دست خالی پیش رفتن مینندارند و نظیر این در هندوستان چنانکه بر اهره فوفل یا نار جیل می گذرانند (محمد قلی سلیم) بر دریا که قدر تو چون درویشان تای جوزی کبف دست فلک از جوز است صاحب بحر و (خان آرزو در چراغ هدایت) هر دو این را به یای وحدت با جوز نقل کرده اند و بر تعریف بالاقانع مؤلف عرض کند که معنی این مصدر مرکب نغظی است نذر پیش کردن فقر و مثل امر او متوسطین از پیش نذر تای جوز پیش می کشند (اردو) فقر اعجمی که جوز است نذر پیش کرنا جس طرح هندوستان مین بر مین ناریل پان پیش کرتے ہن۔</p>	<p>پیرامین زبستان بگذرد (انوری) تای صاحب عادل که جهان را بعدل صد فرماید که فرامانی علیه الرحمه و از صاحب شرفنامه نقل کرده بی جبری از اسم وی کنند خوانند و سین مراد باشد (انتهی) خان آرزو و وارسته (ب) سلیم بر داشته افاده و موضوع است و دو تا پیرامین و دو تا پیرامین در بر داشته این هر دو مرکب باشد و بس که بجایش مذکور و قلندران است که مثل نذر تای جوز پیش می کشند (اردو) و انسته اند (اردو) الف (ب) ایک خلعت۔ مذکر۔</p>
--	--

تای فوقانی یا سوخته

تب بقول ملحمات برہان زحمتی است کہ آن را عبرتی چمی گویند بہار گوید کہ ظاہر محقق تاب یعنی حرارت است پس اطلاق آن بر چمی بر سبیل مجاز بود (حکیم زلالی ص ۵) چہ تب دیوانہ از بندجستہ پگ گذار سیل بر آتش بستہ پگ خان آرزو در سراج می فرماید کہ معروف و این مجاز است چہ در اصل محقق تاب است و آن بمعنی مطلق گرمی است و در ہندی نیز تاب گویند پس موافق است باشد صاحب مؤید گوید کہ بہامی فارسی فطرا است مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است و استعمال این با مرکبات فارسی زبان در ملحمات می آید و تب ہم فارسی است کہ مبدل این باشد چنانکہ بزودہ و پتزدہ (اردو) تب بقول آصفیہ - فارسی - اسم مؤنث - چمی گرمی کا بخار - وہ حرارت جو مادہ کی عفونت وغیرہ سے جسم میں پیدا ہو - آپ ہی نے فرمایا ہے کہ تب - مذکر - سبک - میں یعنی گرمی - حرارت - بخار -

تب آمدن استعمال - صاحب آصفی ذکر این	تب آوردن استعمال - صاحب آصفی ذکر این
کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ عارنا کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ عارض شدن تب باشد (جمال اصفہانی ص ۵) توشیریشیہ کردون تب باشد (محمد بن یحیی ص ۵) دنیا علی است گرمی زان تب آمدت پگ آری ز تب چہ مایہ بود ہر کہ ز ویش خورد پگ خون افزاید تب آور ویش شیرازیان پگ (اردو) تب آنا چھیے، انکو خورد پگ (اردو) تب لانا - گرم غذائیں تب آگئی ہے بہت بے چین ہیں	تب لایا کرتی ہیں -

تبار بقول برہان وجاسع بر وزن قطار (۱) و دو دان (۲) خورشیا و مذاق و قوت بیان

را گویند و (۳) بمعنی ترا دویم می فرماید که در عربی بمعنی پادشاه باشد صاحب جهانگیری بزرگ هر دو معنی اول
گویند که فارسی است (حکیم سوزنی ^{ص ۱۰۰}) فخر دین احمد که تا با مصطفی خیزد و بشری خوشترن را ساخت
با اولاد او خویش و تبار یک بر که او خویش و تبار آل پیغمبر شود و در دو گویتی باشد این از خسار و
از تبار یک صاحب سروری بر معنی اصل مردم قانع که مقصودش غیر از معنی سوم نباشد (فردوسی
^{ص ۱۰۰}) چناندر تبارش بزرگی نبود که نیارست نام بزرگان شنود و صاحب نامری گوید که بمعنی
اولاد و طائفه آل و ترا داد است. صاحب رشیدی بزرگ معنی اول - معنی دوم را خویشاوند گفته
خان آرزو در سراج می فرماید که معنی سوم اصل است و بجز قوم و خویشان را نیز گویند مؤلف
عرض کند که ما اتفاق داریم با خان آرزو در اصلیت لفظ بمعنی سوم و در معنی دوم بارشیدی
که معنی جمع در مجرول لفظ تبار درست نباشد (ار و) تبار بقول آصفیه - فارسی اسم مذکر
(۱) خاندان - کتبه (۲) رشته مؤلف عرض کرتا ہے که معنی دوم کا ترجمہ رشتہ دار قرابتی ہے
(۳) ترا داد بقول آصفیه - فارسی اسم مؤنث - اصل نسل - نسب -

تبارزه اصطلاح بقول بهار جمع تبریزی که عبارت از مردم ساکن تبریز باشد. طاهر
منصیر آبادی در احوال سیرا معصوم نواده حاجی باقر در از تبریزی نوشته که: «جدش از کتخدا یا
معتبر تبار بود چنانچه در میان تبار تبارزه یکدخدائی و پاکیزه روئی و صغی او کم کسی بود که
صاحب تحقیق الاصطلاحات گوید که در زبان عرب این جمع برای قوم موضوع چون مغار به -
مردم مغرب مؤلف عرض کند که از قبیل افغانه که جمع بقاعده عربی است فارسیان اهل
تبریز بقاعده خود تبریزیان و جمع افغان را افغانان بر زبان ندارند و بقاعده عربی تبارزه

و افغحه گویند عجمی نیست که این استعمال عربان باشد که فارسیان استعمالش کردند **ارو و** چیز دیگر
تیز کے رہنے والے۔

تب استخوانی استعمال بقول بھارتی و خزانہ شدہ است بل وارتہ و صاحب بحر عم ذکر این
کہ در عرف ہند آن را ہڈی خوانند (پہوری ۵) مؤلف عرض کند کہ مرکب توصیفی است یعنی (تھوڑا
تب مانند ان استخوانی شدہ است) کچھل سر و ہڈیوں کا بنا۔ نگر دکن میں ایک توپ محرقہ کہتے ہیں۔ دق۔

تباہی بقول برہان و جامع و سروری بروزن ہلاکیدن از حرارت گرما بی خود شدن و
بی شعور گردیدن صاحب ناصری گوید کہ تفہیدن نیز تبدیل این لغت است صاحب بحر می فرماید کہ سالم
التصرف باشد یعنی غیر ازمانی و مستقبل و اسم مفعول نیاید صاحب مواردین را بہمین معنی کامل التصریف
می داند و تباہ را مضارع این پندارد و صاحب نوادر ہم این را می آرد۔ خان آرزو بحوالہ برہان ذکر
کرده مؤلف عرض کند کہ ظاہر اسم این مصدر بہمان تب معلوم می شود ولیکن نہ چنان است
بلکہ اسم این تباہ تبدیل تپاس است چنانکہ اسپ و اسب و تپاس در فارسی زبان ریاضت
و رنج کم خرابی و بقول ساطع در سنسکرت بمعنی شعلہ خورشید و تابش آفتاب و محنت و مشقت آمد پس
فارسیان ہمین لغت سنسکرت را بر سبیل تبدیل مفرس کرده بزیادت یای معروف و علامت مصدر
دن مصدری وضع کردند کہ موافق قیاس است (ارو و) گرمی سے بخود ہونا۔

تباہی بقول برہان و جامع و ناصری با شین نقطہ دار بروزن سرزیر (۱) چیزی باشد سفید رنگ
مانند استخوان سوخته آرزو درون فی ہندی درمی آورد کہ مینو باشد و در دو بجا ہر ہند اگر قدری
از ان در کوزه آب اندازند شنگی را فروشانند و ۱۲ در ہر چیز کہ بطریق گنایہ بیان گفتہ مراد سفیدی

آن چیز است بمجو تباشیر صبح کہ از ان روشنی صبح اول مراد باشد۔ صاحبان جہانگیری و سروری و شیدی
 بمعنی اول قانع (منظاری ۱۵) تنی چون شیر باشکر سر رشتہ بہ تباشیرش برابر شیرہ ہشتہ با خان آرزو
 در سراج گوید کہ بشین معجزہ اشہار وار و دور بہان بسین جہلہ و معجزہ معرب آن گفتہ و تحقیق آنست کہ
 تباشیر بمعنی اول فارسی است و معرب آن طباشیر بطای مطبقہ و معنی دوم از معنی اول تعلق ندارد و
 ازینکہ در تباشیر صبح کہ می آید تباشیر لغت عرب بمعنی اوائل ہر چیز۔ صاحب سواد التبیل می فرماید کہ لغت
 ترکی است بمعنی گلی است بغایت سپید کہ آن را بہندی کھریا منی ہم گویند۔ صاحب محیط ذکر این کردہ
 گوید کہ همان طباشیر کہ بہندی تباشیر نیز گویند و بر طباشیر می فرماید کہ بہندی نسلوچن و سندا ہا نام است
 چیز است سپید کہ در ابتدا رطوبتی رقیق در جوف معنی فی مجتمع شود و بعد از ان منعقد و خشک گردد
 و چون آن فی را بشکافند از ان بیرون آید و بہترین آن سبک و سفید شفاف امل بہ کبودی۔ سرور
 خشک در سوم گویند در دوم و در ان قبض و دفع و تحلیل اندک و تبرید آن بیشتر و تحلیل آن
 بسبب تنگی قلیل آنست و منافع بسیار دارد (الخ) مؤلف عرض کند کہ بمعنی اول اسم جامع
 فارسی زبان دانیم و بمعنی دوم مجاز نگیریم ازینکہ محققین بالاسمعنی دوم را از (تباشیر صبح) کہ می آید
 اخذ کردہ اند و ما آن را متعلق لغت عربی دانیم کہ صراحتش ہمہ را بنجامی آید و بدون آنکہ استعمال این
 بمعنی دوم غیر از (تباشیر صبح) بنظر نیاید قیاس شان غیر مستند و بی دلیل می نماید (ار و و) طباشیر
 بقول آصفیہ تباشیر کا معرب۔ اسم مؤنث (انفسلوچن) ایک سفید نیلا ہٹ لئے ہوئے چیز کا نام
 جو بالئس کے اندر سے نکلتی ہے اور ادویات میں پڑتی ہے مزاجاً دوسرے درجہ میں بار و تیسرے
 میں یا بس۔ سفید سوزش معده و جگر و اسہال و موی و مسکن عطش (۲) مجازاً سفیدی۔ مؤنث

تباشریح اصطلاح - بقول برهان و رشید

و بحر کنایه از سفیدی اول صبح - صاحبان ناصری و جهانگیری در ملحقات ذکر این کرده می گویند که کنایه

از سفیدی صبح صادق صاحب تحقیق الاصطلاحات می فرماید که تباشر در این لغت از دارو مستعار نیست چنانچه صاحب برهان گفته بلکه مشتق از ماده

بشارت است چنانچه صاحب صحاح و قاموس آورده و خان آرزو در سراج هم بذیل تباشر اشاره

این کرده مؤلف عرض کند که محققین لغت عرب تباشر را بفتح اول و کسر راج فروده و اوایل

صبح و اوایل هر چیز گفته اند پس این ترکیب اضافی متعلق به همین لغت عرب می نماید (ارو و)

صبح صادق - نوشت و کیو باداو - **تب افتادون** مصدر اصطلاحی - صاحب

آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که معنی تب آمدن است (منظاری) چنانچه

زوبندی بر او گزارش را می گوید که تب لرزه افتاد و نیز

را می فحش می باد که (تب لرزه) بجای خود می آید که قسمی است از تب و در افتادون تب گذشته (ارو و) و کیو افتادون تب -

الف) تب افزون اصطلاح - بقول بهار

و بحر کسیکه تب داشته باشد (بیدل) سرخ شعله از خاکستر چند پرسیدن به تب افزونان

ز خود رفتند و بر جامه بستر با پی صاحب آصفی که همین سند مصدر (تب افزون) قائم کرده از

معنی و محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند که این متعلق از

ب) تب افزونیدن که معنی مبتدای تب

شدن است و الف اسم فاعل ترکیبی و در سند بالا (تب افزونان) جمع آن معنی مبتدای تب

شدن (ارو و) الف مبتدای تب و شخص جس کو بخار آیا ہو - ب مبتدای تب ہونا -

تب افزون شدن مصدر اصطلاحی بقول

زوبندی بر او گزارش را می گوید که تب لرزه افتاد و نیز

<p>این بر (افسردہ شدن تب) گذشت و سندش ہم مہد را بخاند کور (ارودو) و یکھو افسردہ شدن تب تب افکندن مصدرا اصطلاحی صاحب دل است بہ خوش تب گرمی مراد را استخوان افکنند آصغی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف است بہ (ارودو) مبتدای تب کرنا بخارین مبتدا ہونا</p>	<p>عرض کند کہ مبتدای تب کردن است (دانش شہدی سے) یا در خساری کہ شہا آتش افروز ول است بہ خوش تب گرمی مراد را استخوان افکنند</p>
<p>تباہ صاحب طمحات برہان بر معروف قانع مؤلف عرض کند کہ دیگر محققین فارسی زبان را بہای فارسی آورده اند و ما حقیقت این مہد را بخا بیان کنیم و در اینجا ہمین قدر کافی است کہ این مبتدل آنت چنانکہ اسپ و اسب (ارودو) طمانچہ مذکر۔ و یکھو تباہچہ۔</p>	<p>تباہ صاحب طمحات برہان بر معروف قانع مؤلف عرض کند کہ دیگر محققین فارسی زبان را بہای فارسی آورده اند و ما حقیقت این مہد را بخا بیان کنیم و در اینجا ہمین قدر کافی است کہ این مبتدل آنت چنانکہ اسپ و اسب (ارودو) طمانچہ مذکر۔ و یکھو تباہچہ۔</p>
<p>تباہ روزگار نخورده است مثل صاحب خزینۃ الامثال ذکر این کرده از معنی و محل استعمال ساکت مؤلف عرض کند کہ معنی کے نشیب و فراز سے واقف ہنہیں ہے یا زمانہ گرم و سرد روزگار نشپیدہ و از حالات روزگار ہنہیں دیکھا ہے۔ یا تجربہ کار ہے۔</p>	<p>واقف نیست فارسیان این مثل را بحق نا تجربہ کاران می زنند (ارودو) دکن میں کہتے ہیں یا زمانہ واقف ہنہیں ہے یا زمانہ ہنہیں دیکھا ہے۔ یا تجربہ کار ہے۔</p>
<p>تباہ بقول برہان و جہانگیری و جامع و ناصری و سراج بفتح اول بروزن فراہ (۱) قسمت کنند وقسام را گویند و (۲) یعنی ضائع شدہ و نابود گردیدہ و باطل و بکار نیامدنی۔ صاحبان سروری و بہار بر معنی دوم قانع (حکیم سنائی ۳) از سر کمر مت وجود ہی نام نیاز بہ خامہ او کند از تخیل تقدیر تباہ بہ صاحب رشیدی بر معروف قانع مؤلف عرض کند کہ بہر دو معنی اسم جامد فارسی زبان است معنی اول را باعتبار جامع و ناصری کہ محققین اہل زبانند معتبر دانیم اگرچہ استعمالش از نظر مانگند (ارودو) ۱۱) بائنے والا تقسیم کرنے والا (۲) تباہ۔ بقول آصغیہ۔ فارسی۔ خراب۔ ہر باو ویران</p>	<p>قسمت کنند بکار نیامدنی۔ صاحبان سروری تقدیر تباہ بہ صاحب رشیدی بر معروف قانع مؤلف عرض کند کہ بہر دو معنی اسم جامد فارسی زبان است معنی اول را باعتبار جامع و ناصری کہ محققین اہل زبانند معتبر دانیم اگرچہ استعمالش از نظر مانگند بقول آصغیہ۔ فارسی۔ خراب۔ ہر باو ویران</p>

اخر اموال تباہ حال شخص چهار کشتی کاتبه ہونا۔
 کہ محققین اہل زبان ازین ساکت اند۔
 تباہ چم بقول برہان و جہانگیری و سراج و مؤید (ارو) کشتی کاتبه ہونا۔ حاصل
 بروزن تباہ چہ (۱۱) گوشت پختہ نرم و نازک پر نہ پختہ۔
 را گویند و معرب آن طبایعہ است (مولانا ظہیر) **تباہ کردن** استعمال۔ متعدی تباہ شدن
 (۵) نہ مرد غنی و قاضی شدم کہ دارم دوست است۔ سزاین از حکیم سنائی بر تباہ مذکور۔
 کو بہین تباہ چہ یا لطیف حلوانی و صاحب رشیدی **مؤلف** عرض کند کہ موافق قیاس است
 گوید کہ (۲) تباہی چنین گوشت را کباب گویند (ارو) تباہ کرنا۔ برباد کرنا۔
مؤلف عرض کند کہ مرکب است از بہان تباہ **تباہ** بقول برہان بفتح رابع (۱۱) گوشت پختہ
 کہ بمعنی دوش گذشت و چہ کہ افادہ تصغیر کند نرم و نازک را گویند و (۲۱) بمعنی قلبہ باد بخان
 کہ نرم شدن گوشت و کباب شدنش تباہی خفیف پختہ و کباب و خاکینہ۔ صاحبان جہانگیری و جہان
 آنست بقابضہ حالت اصلی (ارو) (۱۱) نرم و نامری و مؤید و سراج ہم ذکرین کردہ اند **مؤلف**
 اور گلاہوا گوشت۔ مذکر (۲) کباب۔ مذکر۔
تباہ شدن کشتی مصدر اصطلاحی۔ بقول بحر و کنایہ بابت بمعنی اول و مرادوف تباہ چہ بمعنی دوم
 بسا حل مقصود رسیدن کشتی **مؤلف** عرض کند کہ مجازان (الفوری ۵) مرا گفت برسج ہمدان
 کشتی نقلی این بطور فانی بتلا و برباد شدن سفینہ شد ہمین پر زکون زنت رود کی دو تباہ ہر کشتی
 و معنی بالا حاصل آنست کہ کشتی تباہ و برباد شدہ **تباہ** نامری گوید کہ طبایعہ معربہ است (ارو) (۱۱)
 تصوفی رسد شتان زند استمان نیم بزی این (۱۱) نرم گلاہوا گوشت۔ مذکر (۲) قلبہ بخاک کباب

۳۹۵۱

تباہی گرفتن استعمال صاحب

آصفی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف
عرض کند که به معنی تباہ شدن و بستلا
تباہی شدن است (اسدی طوسی ۵)
سنگوی جان جاودان بودنی است بگنیز
تباہی : فرسودنی است (ارو و) تباہ
هونا تباہی مین بستلا هونا -

تباہیدن صاحب مؤید مطبوعه بجوانه ز فائگویا
می فرماید که معنی خود شدن از گرامست مؤلف
عرض کند که این تصحیف مطبع باشد که کاتبش مان
تباہیدن را که بسین مہلکہ گذشت تباہیدن ہر
تحتانی نوشت از دیگر نسخ قلمی تصدیق این می شود
(ارو و) دیکھو تباہیدن -

تباہی اصطلاح - بقول برہان

بابای ابجد بر وزن شہزادہ تب لرزہ را گویند
عموماً و تب لرزہ کہ بسبب ظاہر شدن و برآیدن
سپرز بہم رسیدہ باشد خصوصاً و بہ این معنی بجا

بابی ابجد یا سی خطی ہم نیز آمده صاحب جہانگیری
ہم ذکر این کرده بر تعمیم قانع (غضاری رازی
۵) چنان دشمن از بیم تیغ تو لرز و چاک گوی
گرفتست تب باوہ اورا چ صاحب جامع
(تب بایہ و تب یازہ) را مرادف این و اند
صاحب رشیدی بذر (تب یازہ) می فرماید
کہ یازہ بمعنی حرکت است و تبدیل آن ذکر تب

باوہ) بہ نقل سند بالا کرده می طراز و کہ درین
بیت یازہ ہم توان خواند صاحب مسروری
در تعریف این معنی خاص را پسند کرده گوید کہ
در مؤید (تب یازہ) آورده و معنی یازہ لرزہ
باشد صاحب ناصری بہ نقل قول برہان ذکر قول
رشیدی ہم کرده از تحقیق خود ساکت مؤلف

عرض کند کہ بہ تک اصناف مرکب اضافی است
معنی لفظی این لرزہ کہ بوجہ شراب خواری پیدا
شود و عادت است کہ چون شراب خواری از
حد بگذرد بوجہ ضعف اعصاب لرزہ در بر عصبو

<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>	<p>سبحار می شود پس فارسیان مجازاً تب لرزه را</p>
<p>بقول بهار لازم مصدر گذشته (صائب) عشقی که صادق است بود این از زوال بگوش</p>	<p>را (تب باده) گفتند آنچه (تب یازده) پستی سوم و زامی هوز عوض دال مصلحتی آید هیچ</p>
<p>تب برون نمی رود از استخوان صبح با مؤلف</p>	<p>ازین ماخذند او در الفاظ سند بالاتصرف کردن و باده را یازده قرار دادن ضرورت</p>
<p>(تب برون رفتن از استخوان) قائم کنیم و تقسیم</p>	<p>و آنچه صاحب جامع</p>
<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>	<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>
<p>بقول آصفی دور کردن تب باشد (خاقانی) تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>	<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>
<p>بقول بگردور مؤلف عرض کند که بر سبیل مجاز درست است</p>	<p>بقول بگردور مؤلف عرض کند که بر سبیل مجاز درست است</p>
<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>	<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>
<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>	<p>تب برون رفتن از چیزی اصطلاحی</p>
<p>خواه بگوید دیگر (صائب) چو لرزی ز بیم گ</p>	<p>قیاس است (ارو) بخارا آرنما</p>

بر خود با دوشش آورده که این تب سوز را یک ساعت بگذرد (تأثیر سه) اگر چه در قید تو باشد این اثر
 سرشار می بندد و (مقیاسه) نمی آید زکس این دشمن نباشد و می شود و جا نگاه تر هر گه تبی بندد
 کار خیر با دام چشم او و تب لزه دل بیمار را از شود و بهار هم ذکر الف یعنی بالا کرده و بند
 یک نظر بستن و (جمال الدین سلمان سه) تب خان آرزو و بهار همین یک مسند تأثیر است
 بتاب رشته می بندند هر دم یک او و هر شبی بندد و صاحب بحر نقل هر دو محققین بر داشته مؤلف
 بتاب رشته تب بر خویشتن و خان آرزو هم در چرخ عرض کند که ب در اوف (تب بستن) است
 بدایت ذکر این کرده مؤلف عرض کند که سن آنگاه که گذشت و شدش هم هم در اینجا منقول و الف
 و سوم متعلق با مصدر (تب بندیدن) است حاصل بالمصدر (ب) و معنی بیان کرده محققین
 که می آید همه محققین نازک خیال فرق لغوی در بستن بالا از (بندی شدن تب) پیدا می شود که برگ
 و بندیدن کرده اند و در معنی این (بدون و اختیارات) در بند بیمار افتد چه طور رفع شود که مقید است
 با فسون خواه بچید) را قائم کردن خبری دیدار بچسب معنی (بندی شدن تب) متفک نشدن
 و فوق سخن مزارند تحقیق ما (تب بستن) و تب تب از بدن بیمار می توان گرفت ز تبی که مفا
 بندیدن) هر دو مطلقاً مانع شدن تب و دور کردن تب است حاصل کلام تأثیر همه محققین
 باشد (ارو) بخار کور و کسای بخار دفع کرنا بالا بر لفظ یعنی شعر غوزنگر و ذک الف را به معنی
 (الف) تب بندنی استعمال - خان آرزو با قائم کردند و مصدر (بندی شدن تب) .
 (ب) تب بندیدن در چراغ بدایت گوید که معنی بیان کرده مؤلف بجایش گذشت سخن
 الف یعنی تبی که هر روز عارض شود و مفارقت نهی عالم بالا خوب معلوم شد و تحقیق نشان بهترین

(ارو) الف۔ بخار کی روک۔ مؤنث (ب) دیکھو تب بستن۔

تبت | بقول برہان و ناصری کبیر اول و ثانی و سکون فوقانی (۱) چشم نرمی باشد کہ از بن کوی
بزیستانہ بر آوردن و از ان شمال مغیس بافند و (۲) با ثانی شد و شہریت در حد و چین بغایت
خوشبو و مشک خوب از انجا آوردن و باین معنی بروزن شدت و مدت ہر دو آمدہ۔ صاحب
جامع بکر ہر دو معنی بالا گوید کہ معنی اول تبدیہ و ال ہملہ عوض فوقانی ہم آمدہ۔ صاحب رشیدی
بر معنی اول قانع و صاحب سروری بر معنی دوم قناعت فرمودہ گوید کہ بروزن مدت نیز مقرر رسیدہ
(مصرع از ناصری) باد می ریزد و بلغ و راغ مشک تبتی با صاحب تحقیق الاصطلاحات ہم معنی
دوم را آورده می فرماید کہ این شہر قریب کشمیر است خان آرزو در سراج گوید کہ تحقیق آنست
کہ تبت در اصل چشم بر باشد کہ ازین سوی بزیستانہ بر آرد و شمال مغیس از ان بافند و شاہی مغیس
کہ در کشمیر می شود ہمہ از ان چشم است و بزرگ کورد در ملک سطور می شود و شہر مذکور را بہ نسبت چشم
تبت نامیدند لیکن در فارسی بودن این لفظ بدین معنی تر و داست و چون در فارسی حرف شد و
بسیار کم است آن را بہ تخفیف نیز خوانند و گاہی تا بہ وال بدل شود و تبد خوانند مؤلف عرض کند
کہ معنی اول اسم جاد فارسی زبان است و یعنی دوم مجاز (ارو) (۱) نرم چشم میں سے کشمیر
میں اون کی کپڑا بنا جاتا ہے جیسے شمال وغیرہ۔ مذکر۔ (۲) تبت۔ مذکر۔ ایک شہر کا نام جو حد و
چین میں واقع ہے جہاں سے عمدہ مشک اور عمدہ چشم لاتے ہیں۔

(۱) تبت و اثر کون	اصطلاح بقول یہاں	را سکوں خواندن برای دفع بلا (ساک نزدی
(۲) تبت و اثر ون	آیہ تبت ید الیہ	(۵) تار سر تو و اشود مایہ عمد ہزار غم کا تبت

بخوان عقل ستیزه رای را ب (صائب س) بیاضی خوانند و همان آیت معکوس را بدین دو اسم
 مکن که بلای سیاه خط از صد هزار تبت و اثر و نامند صاحبان بحر و وارسته هم ذکر این
 نمی رود و مؤلف عرض کند که اگر در اصطلاح کرده اند (ار دو) آیت (تبت ید الی) لب
 لفظ خواندن نیست و تحریف آن چرا - عادت کالقب - اهل عجم وضع بلا کے لئے اس آیت کو
 فارسیان است که برای رد بلا آیه مذکور را معکوس پڑھتے ہیں - مذکر -

(الف) **تبخال** بقول برهان وجهانگیری و رشیدی و جامع و نامصری و مؤید باغی نقطه وار
 بروزن ابدال جوششی باشد که بسبب حرارت و سوزش تب از اطراف لب براید (خاقانی س)
 چون تبخالی که تب نشاند بکول را غم غم نشان بدینیم که صاحب آصفی - - -

(ب) **تبخال زون** اقام کرده از معنی ساکت (زلالی خوانساری س) هو ارامی و رید و بل
 می زد و پیش بر بجز و تبخالی می زد و پان خان آرزو در سراج ذکر این با - - -

(ج) **تبخال** کرده می فرماید که معنی حقیقی این حال تب است و معنی جوشش حرارت مجاز آن
 محققین بالا هم ذکر (ج) با الف کرده و مرادف الف دانند بهار بکر هر دو می فرماید که این از
 علامت مفارقت تب است و آتش و جام و خیمه و ساغر و سر ابرو و شیشه و عقده و غنچه و
 گره و گل و گوهر از تشبیهات این و بالفاظ افتاد و دمیدن و زون مستعمل (صائب س) از
 فروعی که زخشق افتاد در کاشانه ام که آتش تبخاله ام لبریز آب گوهر است که (وله س) پرده آینه
 باشد تا اسیدی های ما به خیمه تبخاله ما پر لب کوثر بود که (وله س) توان بساغر تبخاله آب کوثر خورد
 که بساغر تبخاله چو سرب اینجا (وله س) لعل تو ز روشن گهری جان جهان است که

تبخالہ بران لعل سرا پرودہ جانست کہ (محمد اسحاق شوکت ۵۶) بی تو اشب ساغرب پر شراب
 نالہ بود کہ جنبہ ام از مغز جان بر شیشہ تبخالہ بود کہ (حکیم زلالی ۵۷) سرش چون اشک بر بالین
 بگردید کہ تحقیقش غنچہ تبخالہ گردید کہ (صائب ۵۸) ساغرا کامی از خود آب بر می آورد کہ تشنگی
 سیراب می سازد گل تبخالہ را کہ مؤلف عرض کند کہ معنی لغوی ج منسوب بہ خال تب و کنایہ از
 جو ششی کہ مشابہ خال باشد و از حرارت برب انسان بر آید و تب یعنی اینست۔ ج اصل است
 و الف مخففش و استعمال ج با مصاد و در محقات می آید۔ مخفی مباد کہ (ب) یعنی پیدا کردن و بروز
 تبخالہ باشد (ار و و) الف تبخالہ۔ بقول آصفیہ۔ فارسی اسم مذکر۔ وہ چھالے جو بخار کے بعد
 ہونٹوں پر ہو جاتے ہیں۔ آبد تب۔ تبخالے پیدا کرنا ج ادیکھو الف۔

تبخالہ افتادون استعمال۔ صاحب آصفی کہند کہ مرادف تبخالہ افتادون است آرزو سے
 ذکر این کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض اکبر آبادی (۵) پریشان شد رنگ تا از چہرہ
 کند کہ بر آمدن تبخالہ باشد (آصفی شیرازی ۵) سن نالہ خاست کہ ریخت اشک شرم چون از
 تبخالہ ترا برب شیرین ز تب افتاد کہ بر شستہ ویدہ ام تبخالہ خاست کہ (اولہ ۵) با کہ گرم
 جانم گری ہو اوجب افتاد کہ (ار و و) چھالے سخن گشت کہ تبخالہ دید کہ برب اوستم از شستہ
 نخل آنا۔ آواز خود است کہ (ار و و) الف و ب

(الف) تبخالہ خاستن استعمال۔ صاحب دیکھو تبخالہ افتادون۔
 (ب) تبخالہ ویدن آصفی ذکر این تبخالہ زون استعمال۔ صاحب آصفی ذکر
 مصاد کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض این کردہ از معنی ساکت۔ صاحب تحقیق الاصطلاح

می فرماید که یعنی تجماله کردن است مؤلف عرض (۵) بیوی مبر شام آسمان سبا و آن رند که
 کند که مرادف تجماله زدن باشد که گذشت - که قدر طالب تجماله نوش بشناسد که (ارو) (فصیحی پرومی) چون شعله پرتب است و گوشتش جو آبله مانع لب کی سوزش کو برداشت
 و برون ما تجماله می زند لب خنجر خون مایه (ارو) کرے - ندر -

چھالے پیدا کرنا -
الف) تجماله سوختن استعمال - صاحب آصفی و ثانی و سکون وال اجد مرادف معنی اول ثبت

و ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که بیانش گذشت مؤلف عرض کند که مبدلش
 از سوزش کرده اش مصدر - - - - - چنانکه زرتشت و زردشت (ارو) دیکھو
ب) تجماله سوزگر ویدن پیدا است که معنی ثبت کے پہلے معنی -

بر آوردن تجماله باشد (ایر شہرستانی) (الف) تب دار استعمال - بہار گوید کہ
 بیش تجماله سوز دانه گشت فاگر دوپ اگر در خواب کسیک تب داشته باشد - صاحب آصفی مصدر این
 خوش بیند و میدن حاصل مارا (ارو) دیکھو **تب و اشتن** اراقائم کرده از معنی
 ساکت (شفیع اثر) ایرنج نیز نیا سوزده

تجماله زدن -
تجماله نوش اصطلاح - بہار و نقل بخارش ز خدمت تو بچو شمع و نظرت ایسا وہ ام تب دار
 اند هر دو ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف (ابوطالب کلیم) این تب عشق است
 عرض کند کہ اسم فاعل ترکیبی است کنایہ از برداشت آتش کہ بشیند ز آب و من اگر بہتر شوم تب
 کندہ ز حمت سوزش آبله های لب (طاب آبی) دار ماند بترم و مؤلف عرض کند کہ الف

<p>(۱) اسم فاعل ترکیبی است بمعنی مبتلای بخار و متعلق تب در معر نشستن مصدر اصطلاحی بقول</p> <p>است به مصدر (داریدن) که بجایش می آید بهار و اندر معروف مؤلف عرض کند که مبتلا</p> <p>فاریان الف را (۲۱) بمعنی مطلق گرم هم استعمال شدن کسی بمرض حرارت دماغ (ظهوری سه)</p> <p>کرده اند چنانکه از سند اثر (شمع تب دار) بمعنی غم عشق بر عیش پیرایه بست به تب عشق در معر تحت</p> <p>شمع گرم و در کلام کلیم (تب دار ماندن بستر) نشست به (ارو) کسی شخص کا مرض حرارت</p> <p>بمعنی گرم ماندن بستر متعل و این مجاز باشد دماغ مین مبتلا مونا -</p> <p>و اب) بمعنی مبتلای بخار بودن است (ارو) تبدیل ذالقه مضائقه دار و امثال صاجان</p>	<p>الف (۱) مبتلای بخار بخار کا بیمار (۲) گرم</p> <p>ب) مبتلای بخار مونا -</p> <p>معنی و محل استعمال سا که صلح محبوب الامثال و غیره</p>
<p>تب در استخوان کسی افکندن مصدر که ترجمه (کل جدید لذیذ) است مؤلف عرض</p> <p>اصطلاحی بقول بیمار و بجز بمعنی مدقوق گردانید کند که سکذری خورده است فاریان چون</p> <p>ومی را (میرزا رضی دانش سه) یاد رخسار که سیر خورند و دست از سفره کشند پس ازان چیز</p> <p>شب با آتش افزودل است به خوش تب گرمی دیگر از میربان پیش شود قدری ازان چند و این</p> <p>مراد استخوان افکنده است به مؤلف عرض مثل رازند مقصود آنست که چندین مقداری</p> <p>کند که مبتلای عارضه دق کردن است - طویل در عالم سیری هم زیان نکند (ارو) کن</p> <p>(ارو) کسی کو عارضه دق مین مبتلا کرنا مین جب سیری سے کھا چکنے کے بعد کوئی اور چیز</p> <p>مدقوق کر دینا - میربان پیش کرتا ہے یا دسترخوان پر لائی جاتی</p>	<p>میرزا رضی دانش سه</p>

تو اسکو حکیتے مین اور کہتے مین **یلا لوبھی** تبدیل **ذائقہ** سہی **یلا**

تبر بقول برہان و جامع بفتح اول و ثانی بروزن خطر (۱) آلتی باشد از فولاد کہ بدان چوب و درخت بشکند و کبر اول و سکون ثانی (۲) نام مرغی است و در عربی طلار گویند۔ صاحبان نومی و فدائی و ناصر بر معنی اول قانع و صاحب سروری بر معنی دوم۔ بہار بذر معنی اول گوید کہ با لفظ خوردن و زردن مستعمل صاحب مجید و کر این معنی دوم نکر و۔ صاحب منتخب می فرماید کہ در عربی با لفتح یعنی خشکستن و ہلاک کردن و بالکسر طلاء و لقرہ یا ریزہ طلاء و لقرہ پیش از آنکہ بگذارد از نزد مؤلف عرض کند کہ معنی اول و دوم اسم جامد فارسی زبان است حیث است نسبت معنی دوم مراد است فرید نشد یکی از معاصرین عجم درست گوید کہ معنی اول مفترس است از مہمان تبر عربی کہ از تبر کار خشکستن چوب و درخت میگیند و در اسپان ہم (ارو) (۱) تبر۔ بقول آصفیہ۔ مذکر۔ ایک آکہ و کھجور بزرگہ (۲) ایک مرغ کوجس کی حقیقت معلوم نہوسکی فارسیوں نے تبر کہا ہے۔ مذکر۔

تبر برداشتن استعمال۔ بلند کردن تبر برداشتن مجازاً یعنی ترسانیدن ہم استعمال کنند و از اسٹال بریدن درختی و امثال آن و آمادہ بریدن شد **بلا تصدیق** این معنی ہم می شود کہ اہل ولایت بر مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس است **ظہور** درخت بی ثمر خصوصاً نخل بی ثمر تبر برداشتن می شود (۳) نخل بستان عیش بی پر بود و چین آرای غم **ما حقیقت** این عمل شان در تالیف خود فلاحہ نخل تبر برداشت ہے (۴) بفرض نخل امیدم بیان کرده ایم۔ (ارو) تبر اٹھانا۔ کاٹنے کے اگر تبر برداشت ہے زکینہ دست زبان و زمان لئے آمادہ ہونا۔ ڈرانا۔

تبر برداشت کا معنی مباد کہ فارسیان این را **تبر تخاق** اصطلاح۔ بقول بہار مہمان کہ بر پتہ

(۳۹۵۱)

می آید و بر (شکر پیر) نسبت این مرادھی تک و خیرین دوش همچون تبر و دریا نش دستہ باشد کہ بتا زیش
کہ نقل سند استعمال این کرد (فوقی ۵) شکر پیر کا سدا ت خوانند مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس
کز و حکیدہ نبات ہوز من نگیر و بقال ہم بنج سما است بنگ انصاف (ارو) تبر تشیہ بزرگ
ہو گر بغرض کشم در طویدہ شبہہ منظم ہو خورم زہتر اس آہنی آلہ کا نام ہے جس کے دوسرے حصے
اسپان دوسرے تبر حقائق کا تحقیق لغت ترکی است میں ایک شکل تبر اور دوسرا شکل قیشہ۔
بقول خیانت بالضم معنی میخ کوب و آن چوبی باشد تبر خوردن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این
کہ بدان سنجہای خمیرہ کو بند مؤلف عرض کند کہ کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ ضرب
فوقی نیری در اشعار بالا استعمال این لفظ اننا تبر خوردن است و بریدہ شدن (ظہوری ۵)
کردہ کہ تبر حقائق بانصاف تشبیہی حقائق باشد و انور و نخل عمر عدویت تبر کا ہوتو ہمیشہ تر فروشد
اسطلاحی نبود کہ بہار ذکرش کرد و غور بر ہی شعر اگر کا (ولہ ۵) قسم بہ سرو بن آرزوی حسرتیا
نفرمود (ارو) وہ فرضی تبر جس کے حوض تھا کہ در بہار تبر خوردہ خزان آمد کا (ارو)
سے تبر کا کام لین اور حقائق اس چوبی متوڑے کاٹا جانا۔ تبر سے زخمی ہونا۔
کا نام ہے جس سے لکڑی کی مینجین زمین میں گھاڑتے تبر خون بقول برہان و جہانگیری باغی نقطہ
میں۔ مذکر صاحب آصفیہ نے پہچور فرمایا ہے۔ ارو بروزن شفق گون (۱) یعنی غائب است وہ ان
مذکر میخ ٹھونکنے کی ڈگری ہوگا۔ ایسے کوب۔ میوہ ایست شبہہ پسنجد و در ووا ہا ہا بکار برند
تبر تشیہ اسطلاح بقول مؤید بختین آئی است (۲) چوبی باشد سخت و سرخ رنگ کہ شاطراک
آہنی کہ دوروی دار دیک طرفش پویشہ و طرف اور دست می گیرند (۳) بعضی سرخ بیدر تبر

گویند و (۴) چوب بقم را هم گفته اند و آن چوبی است که در بزرگ معتدل و گرمی و سردی و مائل خشکی
 که در و او با بدان چیزها رنگ کنند و (۵) ترخون جهت تسکین حدت خون گرم نافع و غذای آن
 را نیز گفته اند که نوعی از سبزی خوردنی باشد و عطرش اندک و مضم آن دشوار (الخ) و هم او نسبت معنی
 طبرخون است (حکیم ناصر خسرو ۵) فصل ترخون سوم هر چه بر (طبرخون) بطای حلی نوشته انعکس
 نیافت سنجید گز یا گریچه بدین چوب سنجید است بر (ارن) میبشاید کرده ایم و صراحت معنی چهارم بر
 ترخون (اوله ۵) نزد چوزهر است عارض بقم مذکور و هم او بر ترخون اشاره طرخون کند و بر
 بهی و سیب که سرخ چو قرچ روی نار و ترخون طرخون می فرماید که معرب طرخانی فارسی یعنی لقله
 (نظامی ۵) لب تبری و ار ترخون بدست خون و حوران و حوران و بسپریانی طرخونی و بر
 مغز تبرز و ترخون شکست که حسن نظامی ۵) اور سیکیون و یونانی میورسینه گویند نباتی معروف
 از بسکه تو در هند و در ایران زده استغ که وز بسکه مانند سبزیهای دیگر از پودینه و جریج که بان و پیره
 درین هر دو زمین ریخته خون که زمین بردوزین و غیره می خورند و طعم آن حدت و قبض و مغز
 هر چه گیاه وید تا حشر و بخش همه روئین بود و شاکه و اندک حلاوت فی الجمله در زبان بهی
 ترخون که صاحب جامع ذکر همه معانی کرده است گرم و خشک در سوم مخدر و مجفف و مختلر یا
 سراج و رشیدی بر ذکر معنی اول و دوم تافع معانی و اخلاط لرجه و منغش سد و مقوی معده و شستی
 نامری و بجز ذکر چهار معنی اول الذکر فرموده اند و ناشف رطوبات و خائیدن آن خوشبو گفته و بان
 صاحب محیط ذکر مستقل این نکرد و بر عتاب گوید که و منافع بسیار دارد (الخ) مؤلف عرض کند
 بخاری سیلان شری است شیرین و بهترین آن که در همه معانی این رنگ سرخ را داخل می نماید

<p>و در وجه تسمیہ خوننی را کہ بوجہ تیر بر آمدہ باشد و مذکر۔ دکن میں اس شخص کو کہتے ہیں جو کلھاڑی کا نام لے لی از معاصرین عجم گوید کہ ترہ متذکرہ معنی پنجم را پر لے ہو پھر تا ہے اور یا جرت ہمیشہ سوختنی یا خون برکش سبز باشد و شاخہایش سرخ سیاہ رنگ کہ کلھاڑی سے چیرتا اور توڑتا ہے عوام تیلدا کہتے ہیں</p> <p>یامی حال اسم جامع فارسی زبان است بحدہ معانی (الف) تبرزو اصطلاح۔ الف بقول برہان</p>	<p>(ارو) (۱۱) عتاب۔ بقول آصفیہ۔ عربی۔ (ب) تبرزون و ناصری و سروری و بحر برون</p>
<p>اسم مذکر۔ ایک سیوہ کا نام جو پیر کی قسم میں سے ہے اور نہایت سرخ ہوتا ہے۔ ولایتی پیر (۲۱) شفاف و بدین اسم ازین موسوم کر وند کہ سخت</p>	<p>اسم مذکر۔ ایک سیوہ کا نام جو پیر کی قسم میں سے ہے اور نہایت سرخ ہوتا ہے۔ ولایتی پیر (۲۱) شفاف و بدین اسم ازین موسوم کر وند کہ سخت</p>
<p>ایک قسم کی سرخ لکڑی جو سخت ہوتی ہے جس سے است و احتیاج چنگستن دارو (۳۱) نوعی از چوب دستی بنتے ہیں۔ مؤنث (۳۳) دیکھو اور پیر انگور ہم کہ در آذربائجان می شود و دانہ آن سیاہ</p>	<p>ایک قسم کی سرخ لکڑی جو سخت ہوتی ہے جس سے است و احتیاج چنگستن دارو (۳۱) نوعی از چوب دستی بنتے ہیں۔ مؤنث (۳۳) دیکھو اور پیر انگور ہم کہ در آذربائجان می شود و دانہ آن سیاہ</p>
<p>(۳۴) دیکھو بقیم (۵۱) ایک سبزی ہے جو مثل پودینہ سخت است بدان سبب بدین اسم خوانند و</p>	<p>(۳۴) دیکھو بقیم (۵۱) ایک سبزی ہے جو مثل پودینہ سخت است بدان سبب بدین اسم خوانند و</p>
<p>کے ہوتی ہے جس کو طرخون اور طرخانی کہتے ہیں (۳۵) معنی باشد در نہایت تلخی و آن را بعضی مہر مؤنث۔ افسوس ہے کہ اس کا ستعارف نام معلوم نہ ہو سکا۔</p> <p>تبردار استعمال۔ بقول فدائی کہ یکی از علما معاصرین بود آنکہ کار تبری کند کہ درخت و پیرم شکنی باشد مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس و نیز گویند و بتازی صبر (شیخ سعدی ۱۵) از دست و اسم فاعل ترکیبی است (ارو) تبردار غار دوست ہر چہ ستانی شکر بود ہوز دست غیر دست</p>	<p>کے ہوتی ہے جس کو طرخون اور طرخانی کہتے ہیں (۳۵) معنی باشد در نہایت تلخی و آن را بعضی مہر مؤنث۔ افسوس ہے کہ اس کا ستعارف نام معلوم نہ ہو سکا۔</p> <p>تبردار استعمال۔ بقول فدائی کہ یکی از علما معاصرین بود آنکہ کار تبری کند کہ درخت و پیرم شکنی باشد مؤلف عرض کند کہ موافق قیاس و نیز گویند و بتازی صبر (شیخ سعدی ۱۵) از دست و اسم فاعل ترکیبی است (ارو) تبردار غار دوست ہر چہ ستانی شکر بود ہوز دست غیر دست</p>

<p>تبرزد و تبر بود (اوله سکه) تبرزد و همان قدر آرد و خوش و شقائق بوی خوش نذار و پس حمل را با او که هست و دیگر در میان شقائق نشست و بوی شقائق را با او بود و اگر آنکه بجای شقائق سیاحین بود که در بعضی فرنگها یعنی شکر سعید نوشته اند و آن را در بهترین است که بجای تبرزد و تبر خون بود چنانکه معرب ساخته تبرزد و گفته نسبت معنی دوم می باشد و بعضی نسخ است یعنی خوب مذکور درین صورت چون آنرا شباهت نام نباتات است تبرزد و خواست از شباهت شاعری خالی نمی شود و کالایخی یعنی سوم بود فایده شیرینی انگور بدین اسم خواست صاحب محیط ذکر این کرده گوید که بغاری چتری را و این مخصوص تبریز است صاحب جامع بزرگ چهار گویند که از تبریز گشته شود و مشهور به نبات است معنی بالائی فرماید که تبرزه مرادف این است و نوعی از تنگ سخت که از قسم تنگ سنگ است رشیدی (تبرزد و تبرزه) را بیک جا نوشته ذکر و بر نبات می فرماید که بقول مخزن اسم فارسی فانیند معنی شکر سپید و صبر کند و به نقل سند سعدی نسبت و بقول شمس الدین شکر طبرزد و سبوحه نبات الجاهلیه معنی چهارم می نویسد این نیز محل تامل چه مصرع نوشته که اسم عربی است که آن را مصری گویند و اول چنین مشهور است (ع) حمل را همان قدر سبوحه کیلانی می طراز و که بهترین آن سفید شفاف باشد که هست و معنی دوم و سوم را مخصوص به پاک خفیف است و طبع آن معتدل و آن طبعین جالی تبرزه می کند خان آرزو در سراج به نقل قول برین موافق سینه و ریه و قصبه آن و مصنفی آواز حلق و و رشیدی بزرگ همه معانی می طراز و که آنچه رشیدی از شکر مانع انحدار رطوبات از سرسوی حلق و نافع گری مصرع متعلقه معنی چهارم ذکر کرده غلط است چرا که آواز و سرفه و اگر در آن لاجورد و حل سازند حمل عاشق بوی بد و نجاست است و دشمن بوی جهت سودا نفع کند و جدت آن بشکند و آن</p>	<p>تبرزد و تبر بود (اوله سکه) تبرزد و همان قدر آرد و خوش و شقائق بوی خوش نذار و پس حمل را با او که هست و دیگر در میان شقائق نشست و بوی شقائق را با او بود و اگر آنکه بجای شقائق سیاحین بود که در بعضی فرنگها یعنی شکر سعید نوشته اند و آن را در بهترین است که بجای تبرزد و تبر خون بود چنانکه معرب ساخته تبرزد و گفته نسبت معنی دوم می باشد و بعضی نسخ است یعنی خوب مذکور درین صورت چون آنرا شباهت نام نباتات است تبرزد و خواست از شباهت شاعری خالی نمی شود و کالایخی یعنی سوم بود فایده شیرینی انگور بدین اسم خواست صاحب محیط ذکر این کرده گوید که بغاری چتری را و این مخصوص تبریز است صاحب جامع بزرگ چهار گویند که از تبریز گشته شود و مشهور به نبات است معنی بالائی فرماید که تبرزه مرادف این است و نوعی از تنگ سخت که از قسم تنگ سنگ است رشیدی (تبرزد و تبرزه) را بیک جا نوشته ذکر و بر نبات می فرماید که بقول مخزن اسم فارسی فانیند معنی شکر سپید و صبر کند و به نقل سند سعدی نسبت و بقول شمس الدین شکر طبرزد و سبوحه نبات الجاهلیه معنی چهارم می نویسد این نیز محل تامل چه مصرع نوشته که اسم عربی است که آن را مصری گویند و اول چنین مشهور است (ع) حمل را همان قدر سبوحه کیلانی می طراز و که بهترین آن سفید شفاف باشد که هست و معنی دوم و سوم را مخصوص به پاک خفیف است و طبع آن معتدل و آن طبعین جالی تبرزه می کند خان آرزو در سراج به نقل قول برین موافق سینه و ریه و قصبه آن و مصنفی آواز حلق و و رشیدی بزرگ همه معانی می طراز و که آنچه رشیدی از شکر مانع انحدار رطوبات از سرسوی حلق و نافع گری مصرع متعلقه معنی چهارم ذکر کرده غلط است چرا که آواز و سرفه و اگر در آن لاجورد و حل سازند حمل عاشق بوی بد و نجاست است و دشمن بوی جهت سودا نفع کند و جدت آن بشکند و آن</p>
---	---

منه معدة حارة و صفر است و مصلح آن خرنوب پاره های ایلو و رای سختی باعتبار ظاهر هم مثل قند
و خاک ترش و بدل آن شکر طبرزد نوشته اند و بر و نبات تراشیده می نماید (۱) (الف ز)

(ننگ طبرزد) می طراز و که ننگ کوهی حجری است و کچون نبات قند کایان (اسقولو) پرگه را سه
بهترین آن سفید صاف و شفاف مسمی باند رانی و نگر (۲) و کچون ننگ نگر (۳) و کچون انگور (۴)

لاهوری است و مزاج و افعال و خواص آن نگر و کچون الو (ب) تیر مارنا تیرسته حمل کرنا تراشیده
شد و بر (ننگ) هر چه نوشته ذکرش بجای خودش **تبرزد** اسم مفعول تبرزدن و اشاره این
آید و بر انگور هر چه نوشت نقلش بر انگور گذشت بذیل تبرزد و گذشت (اردو) و کچون تبرزد

و برای تبریز گفته بیان آن بر آوا کرده ایم و **تبرزن** اصطلاح بقول بیمار و اند معروف
عرض کند که (ب) مصدر است یعنی حقیقی که تراشید **مؤلف** عرض کند که (۱) اسم فاعل ترکیبی است
و جمله به تبرزدن است و الف ماضی مطلق ب یعنی زنده تبر و کسی که کار از تبر گیرد و (۲) امر
و تخفیف تبرزدده که مفعول ب باشد بکذب یا بچی حاضرمصدر تبرزدن هم (میر خسرو) بران
اولی کنایه ازین که نبات و قند ظاهر اچنان علم و رخت که ندهد بری تراخور کام که حواله کن تبرزد
می شود که تراشیده از تبر است و همچنین است که باغبان بگریخت که (اردو) (۱) تبر مار
یعنی دوم یعنی ننگ کوهی و سنگی هم بصورت مثل قند و الا تبر سے کام لینے والا نگر (۲) تبر سے مار
تراشیده می نماید و معنی سوم محض بوجه شیرینی انگور **تبرزه** بقول برهان و جامع و مؤید بر وزن
مثل قند و نبات تبرزد و گفتند و معنی چهارم هم همان طبعی بهر چهار معنی طبرزد و صاحب سرور سی
و به تشبیه که برای معنی اول و دوم گذشت یعنی گوید که همان تبرزد و بهر دو معنی و صاحب شیدا

این را تیز و نوشته به تعریف برود که بقولش بر تیز و که سپاه بیان در پهلوی زین اسپ بند و (۲۰)

مردم نجیب و سیت این می طراز و که قسم نمکی است که از نمک سفید پوری را نیز گویند (حکیم تزاری می

نوه نشاپور و ساثر جبال به هر سد و قسمی از انگور تفتاب) گردی گشته محکم لبه بر زین پا گرویی خست

شیرین که خاص تیز است و اقول را بواسطه شایسته تیغ و تیز زین پا (حکیم ناصر خرد و شایسته) بر حد شایسته

رنگ و شکل و ثانی را بواسطه شایسته نزه با شکر فتنه پا بر سخت این سخن بشامین با مشک تبتی به

بدین نام خوانند خان آرزو در سراج بدیل تیز و اشک مفروش باستان بدل شکر تیز زین با صاحب

می فرماید که بخاطر مؤلف می رسد که تیزه یعنی انگور رشیدی بزرگ هر دو معنی بالا و نقل سند معنی دوم

و را اصل بکسر را می جمله باشد مرکب تیز و مخفف گوید که درین تامل است چه تیز زین کهن و آهین

تبریز که نام شهر است و بکثرت استعمال کسر آن دور کهن نیز در ولایت لشکر و حلوا معا و ضد گفته در جنگ

شده در صورت های مختلفی برای نسبت خواهد بر نام سلاحی قلغ صاحب مؤید گوید که تبر است

بود مؤلف عرض کند خوش طبع آزمائی کرده فراخ سر که بر زینش بندند خان آرزو در سراج

ولیکن با این را مخفف تیز و ده دانیم بجزف می فرماید که تحقیق آنست که تبر مطلق برای بریدن

وال جمله چنانکه تیز و هم مخفف اوست بجزف و رخت و غیره بکار برند و تیز زین نوعی از تبر است

های تیز و دیگر هیچ (ار دو) و کیهو تیز و که سپاه بیان نگاه دارند و عرب جنگ با شد و هم

که چارون معنی -

تیز زین بقول برهان و جهانگیری و جامع و شکر نوشته اصلاحش کند که صحیح بدین معنی تیز و

سروری و بجز روزن عرق چیدن نوعی از تبر باشد باشد مؤلف عرض کند که تیز است بر جهانگیری

که او بدیل تبریز معنی شکر نه نوشت بلکه معنی انگلی است معروف که بسبب بسیاری جنگها و اشتقاق
نوشته چنانکه بالا گذشت بخمال ماما خد این معنی دوران متعارفت صاحب ماصری می فرماید که شاید
اول واضح است که تبری که بزین بندند کوچک در تحقیق سماج کرده این وجه تسمیه سخیف است تیره
از تیر معمولی می باشد که سپاهیان و اکثر قلندران یعنی پشته و تپه و کوههای کوچک است و چون در آن
بر دوش دارند و تیر جریه است معروف اگر چه ولایت غالباً پشته و تپه و کوهستان بوده بهترین
اکثر از آن کار تراشیدن چوب و درختان می گیرند که لفظ پارسی قدیم است موسوم شد و در زمان
ولیکن بواسطه آن بوقت ضرورت حمله بر مقابل ملوک عباسی که حکام آن ولایت مسلمان شدند
هم می کنند و معنی دوم اصل این تبر زین است و از جانب خلفا حکومت می یافته اند لقب هر یک
زیادت یا نون نسبت بر تبر زو - دال مهله ملک ابحال بوده پس معنی تبرستان کوهستان است
حذف شده تبر زین قائم شد و بعضی از معاصرین و نوپه بر فراز کوه رسی قلعه بزرگ ساخته و آنرا
مگم گویند که اصل این تبر زین یعنی منسوب به تبرین باره تیره نام نهاده و آن اول قلعه بود که بر بالای
که این قسم خاک کوهی در تبر بسیار یافته می شود کوه بنا نهادند و گویند شهرهای آن زیاده از
تختانی چهارم حذف شده تبر زین باقی ماند بیست شهر بوده سه طبقه از اولاد ساسانیان در
و اعداد علم بحقیقه احوال (ارو) (۱۱) و چون آن ولایت سالها پادشاهی کرده اند بید تبری و
ساتر جو سواران فوج زمانه سلفین زمین این بخت تبری و آنگ تبری و زبان تبری منسوب بان
مین لشکارتی می نذکر (۲۱) و کیهو تبر زو که در شهرهاست و مترب آن طبرستان مؤلف عرض
تبرستان اقول رشیدی و خان آرزو در سر گذارند که از قبیل گلستان باشد (ارو) تبرستان

یعنی پشته و کوه کوچک مؤلف عرض کند که اسم کند که تعظیم چیزی را نمی پسندیم عرض آن پیکر و تن و جسم
 جابد فارسی زبان باشد باعتبار قولش که صاحب و مماثل آن را قائم توان کرد و مراد از دو و در شدن بجای
 زبان است (اردو) چھوٹا پہاڑ پشتہ - مذکر - است (اردو) تب دور ہونا - بخار و دفع ہونا -
 تبری صاحب ناصری گوید کہ بمعنی فسوب بہ تبرستان تبر شرا بقول طحقات برہان ۱۱ شہرست از شہر با
 چہ آدمی و چہ بید و چہ بفرشتہ و چہ مقام مخصوص و چہ مشہورہ آذربایجان و عوام آن را (تورین) یا و
 شعری بوزن مخصوص - می فرماید کہ امیر نام مروی می گویند و آن قریب است در بزرگی و عظمت با
 از پل پار و ار کہ اورا شیخ العجم خواندہ اند بوزنی فاعل خودی و در اینجا تحت گاہ دختر ملا کو بود و (۲) با کسر
 اشعار بزبان درمی ماند ری گفتہ دیوانش حاضر و در فارسی بمعنی سفرہ است صاحب ناصری نسبت
 و بہ تبری مشہور است مؤلف عرض کند کہ برو معنی او ای گوید کہ در شمال و مغرب ایران واقع
 قواعد فرس از تبرستان بہ زیادتی ای نسبت تبرستان شدہ از شہرہای معظم بودہ بواسطہ محاربات سپاہ
 درست باشد و این از قبیل ہندو ہندی است و عثمانی و زلزله ہای مکرر ویرانی یافتہ اکنون دوست
 و تبر و تبری (اردو) فسوب بہ تبرستان تبرستان ہزار خلق در اینجا موجود - معابر اولیاء و ران شہر
 سے نسبت رکینہ والا شیخ العجم کے دیوان کا نام ہے بسیار بودہ آب و ہوا سی سنگار دار و مؤلف
 تب رنجین مصدر اصطلاحی - بقول بحر معنی عرض کند کہ اسم مفعول ترکیبی است نظر بواقعہ ہای
 بیرون رفتن تب (ظہوری ۵) اگر گردہ شاکر زلزہ وغیرہ کہ بالاندکورشہد ہمین است و جبہ تسمیہ
 شود ہمیشہ گردہ یا تب از پیکر شیریز و چوگر و پہاڑ این و توریز سببش چنانکہ آب و آو و بعضی دو م
 (تب رنجین از چیزی) قائم کردہ مؤلف عرض اسم جابد فارسی زبان می نماید بہان اسم فاعل تبری

که دسترخوان گرمی ماکولات رافس و ریزد که این کد نام درخت است ظاہر اور ترکیب این
 و صاحب نغیث بحوالہ (چهار شربت) گوید کہ (۳) معلوم می شود کہ مقام تبریز را دخل است یعنی فسوب
 نام شعبہ از موسیقی و خیال مؤلف در وجه تسمیہ این بہ تبریز (ار ۹۹) تبریزی محاورہ حال میں ایک
 ہم عجیب نیست کہ ماخذ بالارادخلی باشد نظر بر اثر این درخت کا نام ہے۔ مذکور جس کی حقیقت تبریز
 و اندر اعلم۔ دیگر محققین اہل زبان و زبان دان ذکر سے معلوم ہو سکتی ہے اہل لغت اس سے یہ خبر
 معنی دوم و سوم نکرده اند (ار ۹۹) (۱) تبریز اور افسوس ہے کہ ہمکو کوئی ایسا تبریزی نہیں ملا
 مذکور ایک بڑے شہر کا نام ہے جو شمال اور مغرب جو اسکی حقیقت بیان کرتا۔
 ایران میں واقع ہے۔ شمس تبریزی کا وطن جو آذربایجان (الف) تب زون مصدر اصطلاحی
 کے مشہور شہروں سے (۲) سفرہ بقول صاحب تبریزی
 مذکور دسترخوان (۳) موسیقی کی ایک لگنی کا نام بھی تبریزی منش
 تبریزی بقول صاحب رہنما بحوالہ سفر نامہ نامہ لکن عارض شدن تب باشد (عصری لجنی سے) بگرمی
 شاہ قاجار نام شمیری و بقول روز نامہ نام و ختی ایران کو کہ بانگ زوہ پانگ ان بانگ تب لرزہ
 مؤلف عرض کند کہ صاحب رہنما استعمال این بر مانگ زوہ بہار ذکر ب کرده گوید کہ یعنی
 بردہ گوید کہ (تبریزی ہنوز بیچ سبز شدہ) پس ارباب وار باشد (میر خسرو سے) تب زوگان یا
 استعماش معلوم می شود کہ مقصودش ہم از درخت کہ یہ حلوا بہ است پان خوردن کشنیز حلوا بہ است
 است نہ شمر عجیب است از محققین کہ تعریف صاحب بجز نمر بان بہار ما عرض کنیم کہ از مشتقات
 جمل شان بیچ تسکین حقیقت جو بان نمی کند نیدیم همان الف است کہ افادہ معنی مغزولی کند و

موافق قواعد فارسی است (ارو) الف بخار عرض از طبیعت پیران نبر و موسی سپید پیک این
 آنا تب آنا (ب) بہتلا سے بخار تب زدہ بخار^{عدہ} تبی غیبت کہ ساکن بہتلا شیر شود پک مؤلف
 فارسی کہ کہہ سکتے ہیں۔
 تب ساکن شدن پختی مصدر اصطلاحی معنی عارض نہ ہو نا جیسے یا تین دن سے
 بقول بہار معنی تب ریختن (صائب سے) بخار زکام ہوا ہے معنی نہیں آیا۔

تبست | بقول برہان و سروری بفتح اول و ثانی بروزن الست (۱) یعنی ضام و ثانی
 و چہیری تباہ شدہ و از کار افتادہ و زشت صورت و بکسر ثانی (۲) آئین و ملت و مذہب و (۳)
 ضعیف را گویند صاحبان جهانگیری و جامع و رشیدی برضی اول قانع (حکیم سوزنی سے)
 اگر بعد شہستی و نیک رائی او پک شدی سراسر کار جهان تباہ و تبست پک (شاعر سے) در بیخ من
 کہ مرامگ و زندگی تخت پک کہ دل تبست و تباہست و دین تباہ و تبست پک صاحب نامری بذکر
 ہر سے معنی بالاکوید کہ اصل این لغت تبہست بودہ مختلف شدہ مؤلف عرض کند کہ اسم جاذب فارسی
 زبان است و بس۔ ماخذ بیان کردہ نامری لغوی نماید معنی اول حقیقی است و معنی سوم مجاز آن
 و نسبت معنی دوم شاق سند استعمال می باشیم کہ معاصرین عجم ازین معنی بخیر اند (ارو) (۱)
 و کجوتباہ (۲) و کجوتباہین مذہب اور ملت۔ مذکر (۳) ضعیف۔

تبستغ | بقول برہان و جهانگیری و جامع و نامری و رشیدی بفتح اول و ثانی و سکون ثالث و ضم فوقانی
 و غیر منقطع و ارساکن مردم فصیح و تیز زبان را گویند معنی مردیکہ تند و تیز حرف زنند (شجک سے)
 ششم ازین مدحت شدہ دین پک در سخن بس تبستغ و شیوا پک خان آرزو در سراج این را بعین جملہ

نوشتہ مؤلف عرض کند جا دار و کہ غلطی کتابش یک نقطہ را ترک کرده باشد و اتفاق دیگر محققین بر همین نقطہ دار است کہ اسم جاہد فارسی زبان باشد ظاہر صورت این شکل لغت عربی نماید
 ولیکن عربی فریت (ارو) فصیح تیز زبان۔ وہ شخص جو تیزی کے ساتھ گفتگو کرے۔

تبسم | بقول بہار دندان سپید کردن و نرم خندیدن۔ می فرماید کہ در دیدہ۔ رنگین۔ شیرین۔ گلرینہ
 نمکین اوصاف است و شہد و موج و مہر از تشبہات و بالفاظ بدل چسپیدن۔ تراویدن۔ در
 آب شکستن۔ رویدن۔ زون و کرون مستعمل مؤلف عرض کند کہ لغت عرب است فارسیان استعمال
 این ترکیب خود کرده اند کہ در ملحقات می آید و تخصیص مصادرا بالائیت (ظہوری ۵) در جہا
 اشک و تبسم گوئی این در نایاب از زبان نسبت بہ (ارو) تبسم۔ بقول اصفیہ عربی۔ اسم
 مذکر مسکراہٹ۔ خندہ زریب۔ ایسی منہی جس میں ہونہ نہ کہلین۔

تبسم آمدن بلب استعمال۔ یعنی پیدائش ب کہ وہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ تبسم بلب و واقع شدن آن مؤلف عرض کن۔ الف اسم فاعل ترکیبی است بمعنی تبسم کنان۔ کہ موافق قیاس است (ظہوری ۵) باید ہزار و تبسم و از سندش۔	تبسم آمدن بلب استعمال۔ یعنی پیدائش ب کہ وہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ تبسم بلب و واقع شدن آن مؤلف عرض کن۔ الف اسم فاعل ترکیبی است بمعنی تبسم کنان۔ کہ موافق قیاس است (ظہوری ۵) باید ہزار و تبسم و از سندش۔
گر یہ بابا ہی ہا ہی کرد و بکاید تبسمی لب انتعاش ماہ (ج) تبسم افسان شدن بمعنی تبسم شدن (ارو) لبون میں تبسم ظاہر ہونا۔	تبسم آمدن بلب استعمال۔ یعنی پیدائش ب کہ وہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ تبسم بلب و واقع شدن آن مؤلف عرض کن۔ الف اسم فاعل ترکیبی است بمعنی تبسم کنان۔ کہ موافق قیاس است (ظہوری ۵) باید ہزار و تبسم و از سندش۔
تبسم کردن پیدا است و استعمال تبسم افسان (الف) تبسم افسان اصطلاح۔ بہار بند کر از نظر مانگداشت (طالب آملی ۵) ز بس ہوا	تبسم آمدن بلب استعمال۔ یعنی پیدائش ب کہ وہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ تبسم بلب و واقع شدن آن مؤلف عرض کن۔ الف اسم فاعل ترکیبی است بمعنی تبسم کنان۔ کہ موافق قیاس است (ظہوری ۵) باید ہزار و تبسم و از سندش۔
دب تبسم افسان الف از معنی ساکت و چین ذوق اشک و انگیخت بہ ہزار غنیہ بیک لب مناحب آصفی گوید کہ مرادف تبسم پاش و ہم او ذکر تبسم افسان شدہ (ارو) الف تبسم کر نیوالا	تبسم آمدن بلب استعمال۔ یعنی پیدائش ب کہ وہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ تبسم بلب و واقع شدن آن مؤلف عرض کن۔ الف اسم فاعل ترکیبی است بمعنی تبسم کنان۔ کہ موافق قیاس است (ظہوری ۵) باید ہزار و تبسم و از سندش۔

(۱۲۹۶)

تبتسم (ب) و (ج) تبتسم کرنا۔

تبتسم بلب در شکستن | مصدر اصطلاحی بہا

تبتسم بدل چپیدن | مصدر اصطلاحی قبول

تبتسم بدل چپیدن | مصدر اصطلاحی قبول بذیل تبتسم اشارہ این کردہ مؤلف عرض کند کہ

اصنی و در اول جا کرون تبتسم و بدل خوش آمدش بہا | اب را از تبتسم بازداشتن و سعی کردن در عدم اظہار

بذیل تبتسم اشارہ این کردہ مؤلف عرض کند کہ تبتسم (ظہوری سے) برویم در خند بہستن چرا بہ

مصدر (بدل چپیدن) بجایش گذشت پس ترکیب تبتسم بلب در شکستن چرا بہ (اردو) تبتسم کورگنا

تبتسم با آن موافق قیاس و بیچ خصوصیت با تبتسم مذاکرہ کوشش کرنا کہ تبتسم ظاہر ہنوی۔

پر چہیزی را کہ خواہند تبتسیریش با این مصدر استعمال توان (الف) تبتسم پاشش | اصطلاح بہا و ذکر الف

کر و مثلاً (رفقارہ بدل چپیدن) و (سخن بدل چپیدن) | تبتسم پاششی | کردہ از معنی ساکت و صنا

(صائب سے) استغنا بچشمش گر چہ عالم در نمی آید (ج) تبتسم پاشیدن | اصنی این را مراد ف تبتسم

بدل طغلانہ می چپید تبتسمہای شیریش بہ (اردو) افشان کفہ مؤلف عرض کند کہ از شد بہار و

تبتسم بہلا معلوم ہونا تبتسم پسند آنا۔ | اصنی ب ظاہر است بمعنی تبتسم سازی و استعمال

تبتسم برق | اصطلاح بقول بحر و بہار و اند (ج) از نظر ناگذشت صاحب اصنی پسند مذکور

بمعنی درخشیدن برق مؤلف عرض کند کہ این این را قائم کردہ (میرزا بیدل سے) زگر و وحشت

کنایہ باشد از تاب برق یعنی حاصل بالمصدر یا تیرہ نجتان فیض می جوشد بہ تبتسم پاششی صبح است

یعنی درخشندگی برق (صائب سے) ستم مکن بیضیافین و امن شبہا بہ (اردو) الف و کیمو تبتسم

کہ شد تبتسم برق بہ بدل بنا کہ جانسور در نیانہا بہ افشان ب تبتسم تبتسم سازی تبتسم کرنا کا حاصل

(اردو) بجلی کی چمک بنوشت۔

بالمصدر (ج) تبتسم کرنا۔

<p>تقسم تراویدن مصدر اصطلاحی - صاحب</p>	<p>تقسم تراویدن مصدر اصطلاحی - صاحب</p>
<p>آصفتی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که از سندش</p>	<p>آصفتی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که از سندش</p>
<p>تقسم تراویدن از لب پیداست معنی ظاهر شدن</p>	<p>تقسم تراویدن از لب پیداست معنی ظاهر شدن</p>
<p>تقسم تراویدن از لب (طالب آملی) قسم می تراود قسم ظاهر مونا -</p>	<p>تقسم تراویدن از لب (طالب آملی) قسم می تراود قسم ظاهر مونا -</p>
<p>تقسم زار اصطلاح - بقول بیمار مرادف قسم کند</p>	<p>تقسم زار اصطلاح - بقول بیمار مرادف قسم کند</p>
<p>تقسم زار (ارود) هندی پویشون سے ٹیکتا</p>	<p>تقسم زار (ارود) هندی پویشون سے ٹیکتا</p>
<p>مقامی کہ دوران قسم کثرت بنظر آید (طالب آملی)</p>	<p>مقامی کہ دوران قسم کثرت بنظر آید (طالب آملی)</p>
<p>تقسم جلوہ اصطلاح - بقول بیمار از اسمای</p>	<p>تقسم جلوہ اصطلاح - بقول بیمار از اسمای</p>
<p>تقسم جلوہ (ارود) محب است مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل</p>	<p>تقسم جلوہ (ارود) محب است مؤلف عرض کند کہ اسم فاعل</p>
<p>ترکیبی است معنی جلوہ قسم دارنده (میرزا بیدل فارسی اس مقام کو کہہ سکتے ہیں جہاں کثرت سے</p>	<p>ترکیبی است معنی جلوہ قسم دارنده (میرزا بیدل فارسی اس مقام کو کہہ سکتے ہیں جہاں کثرت سے</p>
<p>(ع) قسم جلوہ گذشت چون صبح از کنارین کہ</p>	<p>(ع) قسم جلوہ گذشت چون صبح از کنارین کہ</p>
<p>شکست از بخودی ہرزخم بر روی نمکدانی کہ</p>	<p>شکست از بخودی ہرزخم بر روی نمکدانی کہ</p>
<p>(ارود) معشوق - نکر -</p>	<p>(ارود) معشوق - نکر -</p>
<p>تقسم روئیدن مصدر اصطلاحی - صاحب</p>	<p>تقسم روئیدن مصدر اصطلاحی - صاحب</p>
<p>آصفتی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف</p>	<p>آصفتی ذکر این کرده از معنی ساکت مؤلف</p>
<p>عرض کند کہ از سندش</p>	<p>عرض کند کہ از سندش</p>

<p>صاحب تحقیق الاصطلاحات ذکر کرده گوید که این تبسم که چون گل همه نماز خود است با (ارو)</p>	<p>بمعنی تبسم است مامی گوئیم که از مشتقات الف و قاف و کیمو تبسم زار -</p>
<p>معنی اسم مفعول کند بقاعده فارسی و از سندش (ج) تبسم زوده شدن یعنی تبسم شدن پیدا کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که تبسم</p>	<p>استعمال به صاحب آصفی ذکر این</p>
<p>(صائب س) دهن غنچه تصویر تبسم زوده شد بر لب ماست که صد قفل و آن تنگ زوده است (ارو) الف تبسم کرنا (ب) تبسم (ج) تبسم کرنا کیمو تبسم مونا - تبسم ساختن</p>	<p>شدن و تبسم ساختن است (سلیم طهرانی س)</p>
<p>تبسم مونا - تبسم ساختن استعمال به صاحب آصفی ذکر</p>	<p>تبسم کرنا (ب) تبسم (ج) تبسم کرنا کیمو</p>
<p>این کرده از معنی ساکت مؤلف عرض کند که ریحته شدن شراب از عینا بجام (محمد قلی سلیم س)</p>	<p>معنی تبسم کردن است اگر چه سندش کلمه تبسم بکار او منی خورد (صائب س) گردیدن دستور گردود و گنگ عیش تنگ به صبح نتواند تبسم را مگر ساختن - (ارو) تبسم کرنا - تبسم مونا - سکرانا - تبسم کرده بقول بیمار از قبیل تبسم زار که گذشت</p>
<p>ببین صراحت فرید که کنایه از قفل عینا است - و مرادف (خنده شیشه و صراحی) که معنی آواز شراب ریختن است و ظاهر است که کنایه لطیف</p>	<p>ببین صراحت فرید که کنایه از قفل عینا است - و مرادف (خنده شیشه و صراحی) که معنی آواز شراب ریختن است و ظاهر است که کنایه لطیف</p>
<p>نیست و این بجا باشد که در خنده آوازی آید و در تبسم آوازی آید پس این معنی دوری جنبه</p>	<p>مؤلف عرض کند که موافق قیاس است (سراج) (محققین س) عشرت خلق بود موجب رسوائی شان</p>

از سر دنیا بہتر از معنی بالاست کہ نوبت آن پیش از تہی کہ از احتراق اخلاط عارض شود و آن البتہ صدای قفل می آید (ارو) قفل میا۔ وہ او اس موجب ہدیان و احتلال حواس باشد (سجھ جو شراب ساغرمین ڈالنے کی حالت میں پیدا ہوتی کاشی سے) درختم دعا گوش مسیحا چو طیب ہے۔ مؤنت۔ شیشہ شراب کا کھلنا یعنی حاصل ہوا ہے۔ است۔ سجھ زتب سوختہ چند این ہمہ ہدیان تبتم نمودن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این صاحب آصفی بوسیدہ مہین سند ذکر الف کردہ کردہ از معنی ساکت مؤلف گوید کہ مراد تبتم از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ ما استعمال شتفتا کردن (عطار نیشاپوری سے) می خواہید تبتم این مصدر نذیدیم و آن مرکب توصیفی است۔ می نمود پھر کہ می دیدش دروگم می نمود (ارو) یعنی تہی کہ بیمار را سوختہ (ارو) الف تب سکرانا۔

تبتم تہفتن استعمال۔ صاحب آصفی ذکر این اخلاط سے عارض ہو جس میں احتلال حواس اور کردہ از معنی ساکت مؤلف عرض کند کہ معنی مخفی کرنا ہوتا ہے۔

تبسم خود او قومی تبریزی سے) لبش نی خندہ از تب سودا استعمال۔ بقول بہارتی کہ از ماہی سن فی تبسمی نہفت اشب و از ان یک غنچہ خرم سودا باشد می فرماید کہ درین بیت میر محمد افضل خرم گل می شگفت اشب (ارو) سکرانا تب با صاف مشبہ الی المشبہ (س) بدرو کو چہا نام تبتم کو چہا نام مخفی کرنا۔

تب سوختن مصدر اصطلاحی۔ تب سودا نصیب دشمنم باشد مؤلف عرض بقول بہار و بجز و وارستہ کہ تب کہ مرکب اصنافی است (ارو) وہ تب

<p>جو سووائی مادہ کے سبب سے عارض ہو یونٹ می کند (ارو و) الف گرم ہونا حرارت سے</p>	<p>الف (الف) بقول برہان و اب گرم شدہ گرم۔</p>
<p>اب (اب) پیدہ نامری یعنی گرم شدن و پیدہ تبش بقول برہان و جہانگیری و جامع بفتح اول و ذکر اب ہم کردہ گویند کہ معنی گرم شدہ صاحب کسر نامی بروزن کشش (۱) گرما و گرمی را گویند و جامع بر ذکر الف قانع بدین عبارت مزید کہ گرم مختلف آتش ہم کہ (۲) فروغ و پرتو باشد (۳) شکر شدن از حرارت است صاحب بحر می فرماید کہ سوزنی (۴) تو آفتابی و جہتاب دیگران و تبش کا الف کامل التصریف است تیسرے مضارع آن۔ ز آفتاب تو ان خواستن نہ از جہتاب یا انستامی صاحبان سوار دو نوار و ہم ذکر الف کردہ اند (۵) حرفش ز قبش چنان فروز و پا کا گشت برو و تفسیدن را کہ می آید مرادف این خیال می کنند ہنری بسوز و پا صاحبان نامری و سروری بر معنی خان آرزو در سراج گوید کہ طاهر مختلف تبا سید اول قانع بہار گوید کہ (۳) بروزن و معنی تبش باشد کہ گذشت و مبتدل این است تفسیدن کہ وہی فرماید کہ محمد طاهر نصیر آبادی در احوال شمس می آید مؤلف عرض کند کہ تنفس معنی گرمی و تبشی نوشته کہ چون ششش را در ولایت شیراز تبش گویند حرارت می آید و قبس بموقدہ و دم بدین معنی و در جامہ او شش بسیار افتادہ بود بدین نام نیامدہ و ما این را مختلف تبا سید نمدانیم موسوم شد مؤلف عرض کند کہ در نسخہ دیگر بہا بلکہ مبتدل تفسیدن خیال می کنیم کہ بہین معنی می آید این را بابای فارسی نوشتہ و معاصرین عمم این را چنانکہ فروزیدن و بروزیدن و ب بقاعدہ یعنی سوم بر زبان نزارند و شش ہم بموقدہ فارسی زیادت یا بر ماضی مطلق افتادہ معنی بنفعلی و دم نیست بلکہ بہای فارسی است بنا علیہ</p>	<p>اب (اب) پیدہ نامری یعنی گرم شدن و پیدہ تبش بقول برہان و جہانگیری و جامع بفتح اول و ذکر اب ہم کردہ گویند کہ معنی گرم شدہ صاحب کسر نامی بروزن کشش (۱) گرما و گرمی را گویند و جامع بر ذکر الف قانع بدین عبارت مزید کہ گرم مختلف آتش ہم کہ (۲) فروغ و پرتو باشد (۳) شکر شدن از حرارت است صاحب بحر می فرماید کہ سوزنی (۴) تو آفتابی و جہتاب دیگران و تبش کا الف کامل التصریف است تیسرے مضارع آن۔ ز آفتاب تو ان خواستن نہ از جہتاب یا انستامی صاحبان سوار دو نوار و ہم ذکر الف کردہ اند (۵) حرفش ز قبش چنان فروز و پا کا گشت برو و تفسیدن را کہ می آید مرادف این خیال می کنند ہنری بسوز و پا صاحبان نامری و سروری بر معنی خان آرزو در سراج گوید کہ طاهر مختلف تبا سید اول قانع بہار گوید کہ (۳) بروزن و معنی تبش باشد کہ گذشت و مبتدل این است تفسیدن کہ وہی فرماید کہ محمد طاهر نصیر آبادی در احوال شمس می آید مؤلف عرض کند کہ تنفس معنی گرمی و تبشی نوشته کہ چون ششش را در ولایت شیراز تبش گویند حرارت می آید و قبس بموقدہ و دم بدین معنی و در جامہ او شش بسیار افتادہ بود بدین نام نیامدہ و ما این را مختلف تبا سید نمدانیم موسوم شد مؤلف عرض کند کہ در نسخہ دیگر بہا بلکہ مبتدل تفسیدن خیال می کنیم کہ بہین معنی می آید این را بابای فارسی نوشتہ و معاصرین عمم این را چنانکہ فروزیدن و بروزیدن و ب بقاعدہ یعنی سوم بر زبان نزارند و شش ہم بموقدہ فارسی زیادت یا بر ماضی مطلق افتادہ معنی بنفعلی و دم نیست بلکہ بہای فارسی است بنا علیہ</p>

<p>ما این را هم بمعنی سوم به بای فارسی دانیم و همانجا تحقیق این عرض کنیم نسبت معنی اول و دوم عرض می شود که بمعنی اول مرکب از تب است و شش نسبت و بمعنی دوم مرکب از تاب و شش نسبت بخذف الف چنانکه بال و باش (ارو و) را تپش بقول آصفیه فارسی مؤنث گرمی حرارت است (۲) تابش بقوله روشنی و کیهو تابش (۳) بجای خوش می آید (ارو و) حرارت دور و کیهو تپش - کرنا یچار روکنا یچار کو دفع کرنا -</p>	<p>تب شکستن مصدر اصطلاحی بقول بهار و اندر و بحر عبارت از دور کردن تب بود (میر افضل ثابت ۵) تاب خورشید زبان شکنی پر پیروار پچی کنی از صیدم در کانه گردون حلیب به مؤلف عرض کند که سند بال استحق به مصدر شکنین است و تعریف هر دو بجای خوش می آید (ارو و) حرارت دور کرنا یچار روکنا یچار کو دفع کرنا -</p>
--	--

تپشی بقول برهان و سروری و ناصری و جامع و رشیدی و جهانگیری بر وزن وحشی طبعی باشد
کب گروان از مس و نقره و طلا هم سازند و تپشی به طای حلی معرب آن (خواجری کرمانی ۵)
نرگس سکین نفس و خوش نظر تپشی و طاسک زده از سیم و زر به مؤلف عرض کند که اسم جامد
می نماید ظاهر به ترکیب لغوی تپش بمعنی دوش بای نسبت معلوم می شود یعنی منسوب بفروغ و کنایه
از طبعی مجاز باشد (ارو و) ایک مدور کشتی جو فلزات سے بنا تے مین - مؤنث -

بفقوز بقول برهان و جامع بر وزن سردوز که به تقدیم موقده بر فوقانی در باب جامع الزا
(۱) مردم و چار و ارا پیرامون و گرداگرد گذشت و در تحفه تمغور نیز این معنی آمده صاحب
دبان و (۲) مرغان را متعارف فرمایند که بجای ناصری گوید که به تقدیم باصح است خان آرزو
فاقاف هم نظر آمده صاحب سروری می فرماید در سراج بذکر قول برهان گوید که هر دو غلط چیرا

که بتغوز بتقدیم سوخته گذشت وقاف به هیچ گونه نقل عبارت است را اسپ نوشت و حساب
 درست نیست چه فوز مبدل پوز است چنانکه گذشت انند نقل بهار برداشت حاصل اینکه کنایه می باشد
 وقاف در فارسی نیامده مؤلف عرض کند که معلوم می شود که تنقیح در عربی زبان معنی پرده
 با حقیقت این برستپوز بیان کرده ایم و این را آمد و عجیب نیست که فارسیان این را با مصدر زون
 قلب بعضی دانیم باعتبار محققین اهل زبان و قول مرکب کرده کنایه معنی ورم استعمالش کرده اند
 خان آرزو را الفونپنداریم که صاحبان زبان متبر (ارو) اعضا کا ورم کرنا بهیچو لجانا -
 تر از آرزوی کبر آبادی بوده اند و آنچه بقاف بتغوز بقول جامع و برهان بذیل بتغوز مرادش
 می آید تحقیقش مبدرا بنجا عرض کنیم (ارو) و کیمو آن خان آرزو در سراج به ذیل بتغوز به تروید
 بتپوز او بتغوز - برهان این را غلط پندار و که قاف در فارسی زبان
 بتیق زون مصدر اصطلاحی بقول بهار نیامده مؤلف عرض کند که ما این را مبدل
 وانند ورم کردن عنوان از اعضای اسپ - بتغوز دانیم که به همین معنی گذشت به قلب بعضی
 (سیر آلهی مهدانی) هر دم بغلک تنق ز ندینی یعنی سوخته اول مؤخر شد و فوقانی مابعد مقدم
 تو به پای و همه بر افق ز ندینی تو به چرم همه فیله با و غیرین معجزه بدل شد به قاف چنانکه آغا و آقا و آیا
 پایش نرسد چون یا بو اگر تنق ز ندینی تو به - و آیاق و نظر بر اعتبار صاحب جامع که محقق زبان
 مؤلف عرض کند که وارسته هم ذکر این کرده خود است این را تسلیم کنیم و مراحت ماخذ بتپوز
 ولیکن تخصیص با اسپ نمی کند بلکه می نویسد که گذشت (ارو) و کیمو بتپوز -
 ورم کردن عضوی از اعضاست بهار و تب کردن مصدر اصطلاحی بقول بهار

<p>مرادف تب کشیدن مؤلف عرض کند که مبتلاست بودن است (میر خسرو) سوز دل تا کی بگذرد</p>	<p>تب کشیدن باشد (رفیقای ناتنی) مرینی که</p>
<p>در عشق تب می کند و علاجش دو عتاب لب می کند خواهم کشید (ارو) تب مین مبتلا رہنا۔</p>	<p>ب (مخلص کاشی) گیر و بلا چو گرم ترا چاره یزید</p>
<p>است با آری عرق و و است کسی را که تب کند مؤلف عرض کند که معنی تب آمدن و عارض شدن</p>	<p>ب (ارو) بستلاست تب ہو یا مبتلاست بخار و تب (کلیم) چو گیر و گاه مرگ اعداش</p>
<p>تب کشیدن اسطلاحی بقول بهار و تب</p>	<p>تب کشیدن اسطلاحی بقول بهار و تب</p>
<p>اندر معروف مؤلف عرض کند که مبتلای تب بر تب با ده گذشت (ارو) بخار آنا تب عارض</p>	<p>تب کشیدن اسطلاحی بقول بهار و تب</p>

تبل بقول برهان و جامع و جهانگیری و رشیدی و ناصری بفتح اول و ثانی بروزن اجل چین و شکنج و آجیده مانند چین و شکنج و نام هواری پوست با دام (مختاری) دیده و شمنت زکینه تو
 چو بچو با دام در گرفته تبل و صاحب جهانگیری گوید که با اول مفتوح و ثانی زوه بتازی کینه را گویند۔
 مؤلف گوید که عجیبیست که فارسیان لغت عرب را تقریباً بر سبیل مجاز یعنی چین و شکنج استعمال کرده باشند صاحب منتخب هم ذکر این معنی کینه و دشمنی کرده (ارو) چین بوثش و کچو خم
تبلاب بقول برهان و ناصری و جامع و اندر بروزن هتتاب خلاف خوشه خرما خان آرزو در
 سراج گوید که همین لغت به همین معنی بقدیم موصد گذشت پس این تصحیف باشد مؤلف عرض کند
 که ماصاحت ماخذ هم در اینجا کرده ایم و این لقب بعض است باعتبار تحقیق اهل زبان (ارو) و کچو

<p>تب لرزه استعمال بقول بهار تب صفراوی می فرماید که بالونذ افتاد و لیکن و زون و گرفتن</p>	<p>تب لرزه استعمال بقول بهار تب صفراوی می فرماید که بالونذ افتاد و لیکن و زون و گرفتن</p>
---	---

مستعمل و به اصناف و قطع اصناف هر دو آمده	افقون) گذشت (استاد و عنصری بله) گری
مؤلف عرض کند که مرکب اضافی است که به	بران کو کبه بانگ زو پوزان بانگ تب لرزه
نک اصناف هم مستعمل - سزاین بر (تب	بر بانگ زو پوز (ار دو) تب لرزه یوتش و کیوتش

سینو سن بقول برهان و اندو موارد و (چا گیری در طحقات) بانون و سین بی نقطه بر وزن
 به او هشتم بلغت زرد و پازند یعنی شکستن مؤلف عرض کند که فارسی قدیم است و حالا بر زبان
 معاصرین عجم مستعمل نیست - صاحب ناصری بواله برهان ذکر این کرده یکی از معاصرین دستوران زرد
 گوید که تلو نس کبر فون و سکون سین در زبان زرد و پازند یعنی پاره پاره آمده که در کتب قدیمه
 مذکور است پس استعمال این یافته می شود - ما می گوئیم که همین باشد اسم صدر این که مرکب شد
 با علامت صدر حق (ار دو) و کیوتش شکستن -

عینا بقول برهان و ناصری و اندو بر وزن پها بلغت زرد و پازند گاهی که از گندم و جو بهم می رسد
 و عبری تبین می گویند - صاحب جهانگیری هم در طحقات آورده صاحب سوار التبیل ذکر معرب این (عینا)
 کبر اول و سکون مابعد کرده و صاحب محیط بر تبین می فرماید که این را بعارضی گاه نامند و اسم جنس
 است و نزدیک اطلاق عبارت است از قصب بعضی خوب ماکول مثل گندم و جو و با قلاب
 اکثر آن سر و در اول و خشک در دووم و بعضی را حسب آن چیز مختلف و خواص هر یک در گاه
 خواهد آمد مؤلف عرض کند که به خیال ما اسم جامد فارسی زبان است و معرب این بجدف الف
 باشد (ار دو) گیهون اور جو کی گانن - یوتش -

چون بقول اندو مؤلف بحثین همان تا بنجه	معروف که تا زیش لطره گفته اند مؤلف عرض
---------------------------------------	--

کہ ظاہر این مخفف آن می نماید ولیکن استعمال این نذرند استعمال باید (اردو) از نظر مآخذ اشت و معاصرین عجم هم بر زبان و کمیو تبا نیچہ - مذکر -

تنبذ بقول برهان و جهانگیری و جامع و ناصری و سروری بروزن کنند (۱) مکر و حیلہ و (۲) مکار و محیل را گویند خان آرزو در سراج ذکر هر دو معنی کرده گوید که معنی دوم مجاز معنی اول باشد مؤلف عرض کند کہ اسم جامد فارسی زبان است (پوربھای جامی ۱۵) خرگلک لوگو غریب بند و مدیر بدبخت و فی تبند (اردو) (۱) مکر حیلہ مذکر (۲) مکار حیلہ ساز -

تنبذ بقول برهان و جهانگیری و جامع و رشیدی و سروری بروزن قلندر چوبی باشد کہ آن را در پس ہاند از نذ تا در محکم شود خان آرزو در سراج گوید کہ مرکب است از تبند یعنی مکر و حیلہ و در بعضی باب یعنی حیلہ و رک کشادن آن شکل باشد و چون دو دال جمع شدند یکی را حذف نموده اند مؤلف عرض کند کہ ما این ماخذ را نمی پسندیم بخیاں کہ معاصرین عجم پسند می کنند اصل این (تب اندر) بود تب مخفف تاب و تاب یعنی بیچ ہر گاہ این چوب متعلق در را از اندرون در تاب دهند و روازہ بندی شود و باب معکوس می کشاید ہمین است اصل این و بکثرت استعمال الف اندر حذف شدہ تبند باقی ماند (اردو) دکن میں اس کو اثر و نذا کہتے ہیں اور اردو میں کئی - مؤنث و کمیو لیکہ -

تب نشستن بچیزی مصدر اصطلاحی - بقول برهان این تب بد او امی سیجانہ نشیند، مؤلف بہار و اند معنی تب ساکن شدن بچیزی (محسن) عرض کند کہ کنایہ باشد یعنی بند شدن و ترقی نکردن (تأثیر ۵) از وصل لبث شوق دل از پانہ نشیند حرارت حتی (اردو) بخار رکند تب موقوف ہونا

تبتک بقول یرهان و ناصری و رشیدی و جامع بضم اول و فتح ثالث بروزن جنگ (۱) و پیکر
 رگر می و صفاری را گویند و آن قالبی باشد که زر و سیم گداخته را در آن ریزند و بفتح اول و ثانی
 هم گفته اند و بابای فارسی نیز درست است و بفتح اول و ثانی و سکون ثالث و کاف فارسی (۲)
 طبعی که پهن و بزرگ از چوب ساخته که بقالان اجناس در آن کنند و باین معنی بابای فارسی هم آمده
 و (۳) آوازی نیز گویند بلند و تند مانند صدای ناقوس و (۴) یعنی طبل و دهل هم آمده صاحب جملگی
 بصراحت معنی اول می فرماید که قالب است (عصری ۱۵) تبتک از کج نهند کسی پیشک با ریخته
 کج براید از تبتک بدو برای معنی دوم از مولانا کاتبی سزا آورده (۵) بان ریزه های سفره خوانش
 فلک همه یک در یوگر و روز و شب و ریخت در تبتک بدو بزرگ معنی سوم برای معنی چهارم از عمیوگی
 (۶) دوری که از تو در مسرتی فزون شود یک آواز کوس باز نماند کس از تبتک یک خان آرزو
 بزرگ هر چهار معنی بالا گوید که بهر تقدیر معنی ساز بسکون نون است ولیکن تبتک به تقدیم نون بر بای مقده
 شهرت دارد مؤلف عرض کند که ما این را بهر چهار معنی اسم جامد فارسی زبان می دانیم و تکمیل این
 تبتک می آید (ارو) (۱۱) قالب بزرگ دیکو سپیان که تیسری معنی (۲) بر اطبق جو کتری کابنا
 مواهوی بزرگ (۳) بلند او رتند آوازی موت (۴) و جدول بزرگ

تبتکو بقول ناصری بکاف تازی و بقول جهانگیری با اول و ثانی مفتوح بنون زوده و کاف عجمی
 مضموم و و او مجهول صندوق و کیسه سوطاران و حجامان که آن را بتازی جوته خوانند (شمس فخری
 ۵) زرو یا قوت و لعل اندر خزینه بدو نیز میند روی کیسه یا تبتکو صاحب سروری بکاف عربی
 بر صندوق قانع می فرماید که آن را خاشاک دان نیز گویند و بجواز نسخه نیز از معنی زبیل خانه